هو

کتاب حدائق الجنان

از تألیفات عبدالرزاق خان
ابن نجفقلی خان دنبلی
۱۱۷۶

در شرح احوال مؤلف و مسافرت وی
بشیراز و شرح حالی از فضلای شیراز
که با او معاصر بوده اند و تبذی
از حالات کریمخان زند و اخلاف وی
تا ظهور دولت آقامحمدخان
قاجار که بخط خود مؤلف
کتابت شده است
و ناتمام مانده

۲۲

تحفة الابرار [illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

ای روشنی افزای دیدهٔ بینندگان انجمن حدایق و ای عقده‌گشای مشکلات اسرار حقایق ای جلوه فرمای ...
و طراوت بخشای چهرهٔ ورد رایق ثمرات نعمائك وافرة ودوحات منائك زاهرة ودلائل
قدرتك ظاهرة وبراهين صنعتك باهرة از فیض سحاب رحمتت هر غدیری بنور ... دارد
آفتاب عنایت اغصان طوبی نظر حدایق نضیر ای آرایندهٔ شاخ گل از لباس و طرازندهٔ طرهٔ سنبل بر عارض
گل و فروزندهٔ مصباح معرفت در مشکوة دل در گلستان ابداعت چشم نرگس بخیرگی خیره و در گلزار اختراعت
روز بعد از ظهره و ظرف و عناب گل تره ... دل ... رحمت
رحمت با نتایج ثمر و ازهار زهر برانگیختی و انقلاب سحاب و تابش آفتاب جهانتاب ...
و خوش خوش نسرین و سنبل در اطراف باغ و راغ و رطب تازه ... قامت رعنا قامتان بوستان را آفریدی
صبا را لطف متناهی است و ... شکوفه ... در مهد خضرا و ... ازدم روح
مریم آسا مسیح شکوفه و ثمر حامل گیاهی در لباس قبول فیض سبز ... تا تحریک نسیم اطاعت ...
در دستکاری کاه ... بنالد تا داستان جنت ...
سبکالد ... گل ... مرغ ... مرغان ...
قدرت در راغ جهان ... ره روان وادی ... در قافلهٔ عشق ...
چو ... فارغ ز غم ... مجنون ... عشق
با ... سرخیلان شمع جمالت ... و محراب ...
با شعلهٔ ذکرت مشعله افروز ...
جنت ... سخن ...
بهر زبان ... قبول بارگاه کبریای تو مقصود ...
اورا ... نظر را که رضای جناب عزت تو منظور کرده ...

حَبَبْتُ لَهُ فی حَبَّةِ الْقَلْبِ مَسْكَنًا ترفّع من هندٍ ودعدٍ وعزّةٍ ...
... ويمنع ان ...
كتمتُ هواه ... على ... واصفرادي ...
ومن ... كأني هلال ... ولا ... فلم ...

وَاسْتَقْبِلِي مِنْ خَمْرِ حُبِّكِ شَرْبَةً ... بها باقي الى يوم بعثتي
يُبَلْبِلُ بالي لا لِنَوْحِ حَمامةٍ وتَهْمِلُ دمعي لا لإيماضِ بَرْقِهِ ولولا زفيري أغرقتني أدمعي
ولولا دموعي أحرقتني زفرتي
وجودٌ له ديمومةٌ تدلّ بها منها على أزليّته به كلُّ حيٍّ وهو حيٌّ بذاته وإن شئت أن يجيء
به فلكم من نجوم عقول الخلق حول جنابه ولم يدركوا من نوره غير لمعة تلك الملك
بادهموم توبتهم من ثنا ونزعه ممن ثنا تشبيه فلا أنت مولود فلا أنت والد لأنك
فردٌ ... من غير قسمة ولا أنت جسم ذو مواد كثيفة ولا أنت روحاني ذات بسيطة
ولا أنت منسوب إلى جوهر ولا إلى عرض يعزى إلى عنصرية ولا أنت عقل لأولية
ولا هيولى ولا روح بذات لطيفة ولا أنت مشغول ولا أنت فارغ ولا أنت ذو كيف ولا
بكمية ولا أنت في شيء من الكل داخل ولا خارج عنه وهذا عقيدتي ارواح ...
با ابدان اشباح ... مصباح ارواح ... عالمی آفریده و سپهر برکشید و اطوار شئون متنوعه را صنعت
... قدرتش خاک افسرده را ... روح در قدح ریخت ... آیینهٔ بدن ...
... فكانما برق تألق بالحمى ثم انطوى فكانه لم يلمع ...
مندرج و معرفت حقایق در قوای ... مندمج نقش شناختن حقیقتش ... من عرف نفسه
فقد عرف ربه ... از صفحهٔ ضمیر عقول ... وجودش بوجوه متعدده بوحدانیت ربانیت او
دلایل تحریک ... عنصر را ... حرکات ... عالم کثرت او و وحدتش در کارخانهٔ خاک
بر وحدت او تحریک روح مر جسد را نمونه از کمال قدرت او اطلاع او بر ... جسد ... علم
بی‌نهایت او عدم رؤیتش دلیل بر عدم رؤیت او عدم علم بکیفیات او دلیل بر عدم احاطت علم ... او
بقای او بعد از فنا ... بدن ... فنا و لا یزال و دیمومیت او استیلای او بر ابدان ... نفس
بر ... دلیل استیلا و تصرف او بر بریت او ...
بر پیکر فرسوده دلیل ...
... از افاضهٔ جود او چون علم و قدرت و سمع و بصر و فهم و ادراک و اراده ...

وَلا عَجَبٌ إلّا حُبُّكَ طَيِّبِي
وَلا لَهِجَتْ إلّا بِذِكْرِكَ مُهْجَتِي
وَهَلْ أنا إلّا دَوْحَةٌ قَدْ غَرَسْتَها
وَإنْ كَرَّ نَصِيبُها وإلى مِنْكَ حَقِّي
وَإنَّ جِبالَ الشُّمِّ وَهِيَ رَواسِخٌ
لَوِ احْتَمَلَتْ بَعْضَ الَّذِي بِي لَدُكَّتِ

رمعاش عين ذات اوست باد اما از روز الست عهدی بست هر بهی برنگ و بوی [illegible]
[illegible] عارف [illegible] اثبات بمتقينه [illegible] الدنيا حرام على اهل الآخرة
والآخرة حرام على اهل الدنيا وهما حرامان على اهل الله سبحانه [illegible]
امكان را غرض از سرمايه وجود و پيرايه هست [illegible] و تجليه روح بر قابليت قالب [illegible] تجليه
جوهر نفس است از كدورات عوارض جسمانيه و انعكاس صور عالم ملكوت و نقوش خاتم جبروت است
رصفحات الواح ارواح نورانيه اين [illegible] و قدرت بر [illegible]
انه قادر على ذلك هو الله الذي خالق النار والنور وجاعل الظل والحرور
مصور الشمس والقمر ومدبر الامور وواهب الاموال والاعمار في دار الغرور
محيي العظام الرفات من القبور في النشور الذي تجلى على الطور ودكت من سطوات
جلاله اركان الجبال والصخور وتمكن مع عظمته وكبريائه في القلوب والصدور
[illegible] دل از [illegible] در وا اين [illegible] وانزل من السماء ماء
طهورا فاحيا به الارض بعد موتها وانبت النبات والنور واذوى في رياض
الثرى بمطر الغزار الغوادي الحاضر والبادي في الوادي والنادي انواع
النبات والوان الانوار والزهور واظهر في حدائق الحسن
من العيون والطرر والقدود والخدود والثغور النرجس والورد و
الاقحوان والمنثور وزين نحور الحور بالعقود والشذور ونور مطالع
العقيق واودية الحمى وربوع النجد بطوالع الشموس والاهلة والبدور و
اودع بلحاظ العيون امراض لطائف السحر والاحداق بالفتور ومزج الشهد
برضاب الغواني ممزوجا وجعل لهن خضر الخضر الزنبود وان من شيء الا
يسبح بحمده ولكن لا يفقهون تسبيحهم انه عليم بذات الصدور و د
على نبينا صلى الله عليه وآله افضل من خلق من النور والمبعوث بكتاب مسطور

في رق

في رق منشور لولاه لما خلق الله الارض المبسوطة والسماء المرفوعة والبيت المعمور
والسلام على آله واصحابه سيما على صنوه وصهره واخيه وشقيقه وشفيقه ووصيه
ووليه على قامع الكفار قاتل الاشرار مبدد العسكر الجرار من الماكثين والناكثين
والمارقين بالسيف المشهور ما غرد القماري والحمائم في الاسحار على الاشجار
ورنح اغصان البان وعذبات الورد والعرار ريح الصبا والشمال والدبور
غرض از خلق سموات و ارض و اختلاف ليل و نهار و جريان مياه و انهار و افاضه روح
و بقاء نوع انسان و حيوان معرفت خداوند و اداء عبوديت داور يكتاست [illegible]
ايقان و استقامت در تقوى و صيانت نفس از هوى [illegible] ترك رزائل [illegible]
از جميع ما سوى الله رستن [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
و روضات [illegible] ائمه اثنى عشريه ادراك معانى قدسيه و كلمات الهيه [illegible]
و معاد [illegible] نفس و مواظبت بر عبادت [illegible]
نفسانيه [illegible] انسانيه ترك طلسم جسم [illegible]
[illegible]
اعلموا ان العلم مونس في الوحشة وصاحب في الغربة وانيس في الوحدة وجليس
في الخلوة وضياء الابصار في الظلمة ودليل على السراء والضراء وسلاح
على الحساد والاعداء وحيوة القلوب من الجهل والعماء وقوة الابدان في
الضعف والابتلاء وسلوة الاحزان في تراكم الغموم وجلاء العيون في
تراكم الهموم يبلغ العبد بمنازل الابرار ويوصل الاشرار بدرجات الاخيار
فطوبى لمن يلهمه الله فتبا لمن يحرمه العلم انفس شيء انت ذاخره
من يدرس العلم لم تدرس مفاخره فاجهد بنفسك فيما انت تجهله
فاول العلم اقبال وآخره العلماء هم الشرفاء والكرماء والامناء والادباء

والعظماء ادب يطلبان دركاه حقتند توفيقات كى تكون موفق روشن اسلامند و نور مطلق
الا اغتنموا مجالس العلماء ومدارس الفضلاء وانتفعوا من رشحات
مدادهم لان مداد اقلامهم افضل من دماء الشهداء ما مات من كان
حياة ذكره ابدا وفى الله ما ترقد تسلى فوائده ولم يزل علمه فى الناس منتشرا
وينفع الخلق فى الدنيا عوائده ولذا قيل الناس كلهم هالكون الا العالمون
العاملون العالم العامل فى الحقيقة العاقل الكامل والعقل ما عبد به
الرحمن واكتسب به الجنان طوبى لمن سبح الله ووحده ومجده وحمده
طلبه ووجده وان وجده منع فاه من الكلام وبطنه من الطعام
وجوارحه من الحرام وعودت نفسه بالصيام والقيام سكت فكان
سكوته فكرا وتكلم وكان كلامه ذكرا نطق فكان نطقه عبرة مشى وكان مشيه
بين الناس بركة تذكر عهودا بالحمى وتنفس من الجوى كتنفس الصعداء
عاش فى حلقه شجى وفى عينه قذى بات كانه بات على حسك السعدان
مسهدا ومشى كانه مشى فى الاغلال مصفدا حبذا اشخاص نورانى
تحت قباب دخانى وجوههم نضرة وحدائق امالهم خضرة قلوبهم
عرشية واقوالهم فرشية جباههم من السجود معفرة وخدودهم
من الخوف مصفرة ولهم نور وفى لقائهم سرور عيونهم باكية وقلوبهم
من الله خائفة القمر سراجهم والتراب دواجهم وشعاع الشمس دياجهم
ثياب الخشنة جوربهم وحصير الفقر سريرهم لشاغل قوم بدنياهم
وقوم تخلوا بمولاهم فالزمهم باب مرضاته وعن ساير الخلق اغناهم
فنالوا الخلود وفازوا به فطوبى لهم ثم طوبى لهم لعمرى كان فى كل
الاوان مجالستهم عمدة مطالبى ومؤانستهم اعظم مآربى كنت استمطر
الفوائد من سحاب فضائلهم واشم ريا المعارف من خمائل شمائلهم
والحالة هذه الدهر يلعب بى ويمر وعيشى يوما يحلو ويوما يمر الليالى

تسوء ثم تسر وصروف الزمان ما تستقر الدنيا مرة تجود لى وتارة تمنع
وبدر الرياسة ساعة تغيم وبرهة تلمع اصبحت حينا دخلى فى منكب الجوزاء
وامسيت زمانا دخلى ملقيا على ساهرة الصحراء وكنت احيانا طائبا فى الاجلواد
الدهياء وتارة مختلطا باسود الحفان ومفتتنا بعيون غزلان الدهناء وزمانا
محترقا بنار الاشتياق فى وادى الغضا والعقيق ومدة مغرما فى نادى الندمان
بحلو حديث او بمر عتيق سحبت سنينا فى معاد سعود ومعادن عود
واقمت شهورا فى مدارج داج ومدارج راج صحبت رب مواف موافق
وداديت مع مناف منافق وكان لنا جياد الهمم فى سباق المجد راعف
وظل عوارف فى رفارف الرفعة وارف [illegible]
تخلصت من حلول النوى والنوائب ذقت من حرور الهموم والمصائب
وبليت بجوى القلب والاحتراق بجذوات الجاذبة وجمرات النار اللاهبة وكان
مربع العمر مربعا وربائع الشباب ربيعا سقى عهد الصبا مطر الدموع
وايام الهوى غيث الربيع سنين طويتها شهرا فشهرا ولم اعرف جمادى من ربيع
ما قلت هذا يوم بؤس ام رغد ولما التفت الى اصلاح امر غد قد عشت فى
الدهر اطوارا على طرق شتى فقاسيت فيه الحلو والبشعا كما بلوت فلا النعماء تبطرنى
فلا تخشعت من لاوائها جزعا لا يملا الامر صدرى قبل موقعه ولا يضيق به ذرعى
اذا وقعا ما زلت سالكا فى سهول الدهر وحزونه وسائرا فى هضاب شهوده وقرونه
يوما بحزوى ويوما بالعقيق ويوما بالعذيب ويوما بالخليصاء وتارة انتحى
نجدا وآونة شعب الغوير وطورا قصر تيماء كذا اهيم لسعدى مرة فاذا
هويت عزة ابغى وصل عفراء لما رايت فى شرخ الشباب وغضاضة غصن
الحيوة سرعة العمر وسائر الامر وفناء الدنيا وحوادثها ومعايبها ونكباتها
ومصائبها وفجائعها وصروفها وطوارقها وحدثت معالمها علم الرزايا و
وسائلها درج السيول ومناهل المنايا فنبذتها وراء ظهرى وداويت مرادة

صبرها باحتمال صبری قصدت اصلاح الباطن فی العزلة وجدت فی استغناء
النفس مراتب العزة کسوت العباء لبست العباء صار العفاف والکفاف دأبی ودیدنی
وابیت وابیت من ان نال بی منة من یدی دنی   ترکت للناس دنیاهم ودینهم
شغلا بحبک یا دینی ودنیائی   وجلست فی صدر القناعة مفتخرا بهمم العالیة لا برمم
البالیة   اکتفیت بقلیل من الزاد والطعام مجتنبا من طعام الاوغاد والطغام
امر من طعم کل مر خضوع حر لعبد حر   باشد نفسی که در کوشش درستی
دست توکل که زد حلقه بر دری   در کنج ازوا جستم با اهل اصحاب والمه اوآب انیس خویش کتاب دیده ولی [illegible]
در وصف کتاب کلام [illegible] اجاب گفته وشنیده ان الکتاب انبل جلیس والشعر انیس واصدق صدیق
واحفظ مخاطب والمع ناطق واکتم واثق یودد علیک ولا یصدر عنک ویحکی عنک
ولا یحکی عنک وان اودعته سر الکتم او استحفظته علما حفظه وان فاتحته فاتحک
وان فاوضته فاوضک فان صمت عنه صمت عنک ینشط بنشاطک ویغیظ باغتیاظک
لا یرغب عنک عند رغبتک فیه ولا یتخلف عنک عند حاجتک الیه لا یحیی علیک ذکرا
ولا یفشی لک سرا ان نشرته نشر وان طویته [illegible] وان سئلته نطق وان علقته العلق
صامت متکلم مستغرب مستعجم یذکرک بالفلسفة ویعرفک بتقدیم المعرفة خفیف
المؤنة کثیر المعونة حاضر کمعدوم غایب کمعلوم فی اللیل نعم السمیر وفی النهار نعم
المشیر   کلبه که نه روز وشب جای آرام وخورد وخواب منست   حالتی دارم اندر آن که چرخ
در غبن وجه وتاب عزلت   آن سپهرم درو کوری پیدا   ذره نور آفتاب عزلت   وان جهانم درو که موج محیط
واله لمعه سراب عزلت   هر چه در مجلس ملوک بود همه در کلبه خراب عزلت   رحل افزا ونان خشک درو
گرد خوان مزعفر کباب عزلت   شیشه جز زهاد ابر پیش مرشیشه شراب عزلت   قلم کوته وصریر خوشش
زخمه نغمه رباب عزلت   خرقه صوفیانه ازرق بر هزار اطلس انتخاب عزلت   هر چه بیرون ازین العالم وکش
حاش لله معین عذاب عزلت   اجعل ندیمک مجموعا تطالعه لتستفید من الاداب والحکم
واترک مجالس اقوام تجادلهم فتکتسب الاثم من مغنی ومن کلم   اذا شئت ان تخلی من القلب
کلها باحسن مروی واطیب مسموع فطالع مجامیع النفایس الهما نصرف عن همه الغمی کل
مجموع وکان تعد [illegible] من امکان فرص الاعادی عیشی اضیق من المحبرة وجسمی ادق من
المسطرة وخلقی ادق من الزجاج وحظی اخفی من شق القلم وبدنی اضعف من القصب

ومکیدة الایام والکتاب ضرورة حالی کما قال واحد من الوراقین

وطعامی امر من العفص وسوء الحال الزم لی من الصمغ لما رایت الامر کذا داومت
بحضور القلب والمراقبة والاذکار فی اللیالی والاسحار طلبت الفرج بالانابة
والاستغفار تمسکت الخلاص عن المآثم والاوزار بالادعیة المأثورة والاوراد
الماخوذة من معادن الرسالة والولایة ومخازن علوم ائمة الاطهار
امن یجیب المضطر اذا دعاه   اصبحت الطف من مر النسیم سری علی الریاض
یکاد الوهم یؤلمنی من کل معنی لطیف احتسی قدحا وکل ناطقة فی الکون تطربنی
وکل وقت وجودی فیه اسئمه دع الاجانب بل روحی تزاحمنی حتی وصلت فی اوقات
المهلة بین الکهل ومر شبابی کمرور السبل وبقی لی من خطوب الدنیا ومرادتها
الندامة والویل   اطمعتنی الدنیا فلما جئتها مستقیا مطرت علی مصایبا
ظهر کافور الشیب وزال مسک الشباب وما یعدل کوکبه ما الکتم والخضاب
کانت سلیمی تنادی یا اخی وقد صارت سلیمی تنادی الیوم یا ابنا   جاسوس خال غراب
مسکین خال از صحرای دل بر دل پا کشید   وشیب وخیم خیمه کافور کون گستراند
یا بیض فی الاسود تعضاء ما بینی وبین الخرد   برف پیری بر سرم نشست   ونه سرد از رهی
برخواست   تبارک الله از آن مید مه پیری گو   تبارک الله از آن قد خم زلف دراز کنون چه
گیسوی مشکین مرا چه مار سیاه   کنون چه شعله آتش مرا چه شمع طراز   در مجلس دهان لاله دندان که عزت
درهای ثمین بود   در شدت ورخا رهای نعمتهای رنگین   تمامت ترتیب متین متین
ططفت الاصلاب فی کل حین   هر یک چون جرم زهره زهرا در صفا وکواکب مرصوده در لقا
بظهور طلیعه صبح پیری روی [illegible] از سماوات کام فرو ریخته   کوکب لالی منضده اند در صفحات خدود
مورده ازهم گسیخته   [illegible] همه یکی نه دیگر [illegible] وشتافته
چو مروارید خوشاب   سیمین دیدار وخندان وشکرخای   همه سرتیز وسخت وجست وچالاک
همه در وقت راحت لذت افزای   همه ثابت قدم اطعام کوشش   همه ناکرده روی چهره آرای
اگر خفته المثل یکلقمه بودی   نخوردندی که باهم یک هر کاری فرهم باشان برکردندی
بجنبیدندی از جای   کنون بعضی از ایشان خود بماندند   رهب سپهر حادثه زای
همه بیخ وتیره وکند وتباه   [illegible]

الهی الشیبة نورٌ من انوارك ومحال ان تحرق نورك بنارك انا الذی اذا طال عمری
زادت ذنوبی وطالت مصیبتی بکثرة ذنبی وطال رجائی بکثرة عفوك الهی کثرت
معصیتنا فهبت ما انهیتنا وذکرت فناسیتنا وتصرمت فعاملتنا وحدثت
فعذبتنا وما کان ذلك منافی جزاء احسانك علینا وانت اعلم بما اعلنّا وما اخفینا
وآخرنا بما اتیت وما اتینا ولا تواخذنا بما اخطأنا فیه وما نسینا وهب لنا حقوقك
لدینا وتمم احسانك واسبغ نعمتك علینا انا نتوسل الیك بمحمد وائمة الطاهرین
صلوات الله علیهم اجمعین الهی امرتنا ان نعتق من شاب فی ملکنا فقد شبنا
فی ملکك فاعتقنا من النار اللهم ارحمنا اذا عرق الجبین وکثر الانین ویئس
منا الطبیب وبکی علینا الحبیب اللهم ارحمنا اذا اوارانا التراب وودعنا
الاحباب وفارقنا النعیم وانقطع عنا النسیم اللهم ارحمنا اذا نسی اسمنا
وبلی جسمنا واندرس قبرنا ولم یزرنا زائر ولم یذکرنا ذاکر اللهم ارحمنا یوم
تبلی السرائر وتبدی الضمائر وتنشر الدواوین وتنصب الموازین بعزتك یا ارحم الراحمین

روزی هنگام بهار وزمان طراوت ریاحین و ازهار هر باد ربیع عبیر فشان بود و از عبورش عنبر اشهب ریزان
زلف عروسان چمن مجعد و درختان بگلهای رنگارنگ مورد ابر نیسان در افشان و مرغ نغمه [illegible]
در افغان حمایم وقماری در ناله شوق وبیقراری عندلیبان در حنین و [illegible] و بروق متوالیه چون
تبسم خوبان شکرخند در ومیض والتماع فلحت ید المطر ازرار الانوار واذاعت لسان
النسیم اسرار الازهار ابر بشرط مهر وعقد نکاح کشته حامل لؤلؤ لالا ایکه اثر او
هر فکند [illegible] رسیده بصحرا صباطرة نغمه مطرا ساخته و فاخته دل باخته در وصف قامت سرو طناب
و اطوار در خشه حور جنان از شهده طراوت اردیبهشت بهشت هشت بهشت بر خانقاه نهال [illegible]
در کوی مغان و در گشت [illegible] فضا ربیع بس ازحض [illegible] نمونه بود بر لب غنچه دهان بوس و دهان لاله [illegible]
نقد در خار [illegible] گشته بیضا در برکرده وگلین از اوراق سبز و ورد الوان دیبه اصفر و ریحان احمر و پر [illegible]
با وصحبت که مشاطه چمن بمنت با دم عیسی به نسیم صبح [illegible] [illegible]
قفس فلک پرواز و فرخ فاخته است مجموع پر از نغمه [illegible] [illegible]
ده زبان [illegible] [illegible] [illegible] غنچه گل [illegible] صنم فاقبلته من بعید
در نظر آمد زکی شد مجاحها بیض واحداقها صفر وانجادها خضر وانفاسها عطر باطل [illegible]
آن همه دیدهای بی چهره وان همه چهرهای بی دیده بود صد بخش [illegible] آراسته بعادت معهود

سخن از نظم ونثر علی و پایه طبع هرکس بر آن سنجیده میشد عوات [illegible] وصعوبت الفاظ جالسین واهل [illegible]
محضر بس و شعرای اسلام چون ابن رومیه [illegible] طرثیه وحسان وفرزدق وجریر وابونواس وابن دمینه وبحتری [illegible]
بلاغت کبری بود محسنات ابیات مستغنی وابو تمام در عداد مرآة وسحر در عدد بکلام متوسطین و متاخرین [illegible]
در ترجیح ابیات ایشان بر یکدیگر میرفت حریف از ظریفان مجلس و جهابذ مؤنس از قدمای شعرای تازی زبان [illegible]
ستاره وار انواری شعر چند بر دوش دریا بنا بگوی ستاره سحری میخوانند لفظ خوش ومعنی [illegible]
اب روان بود جواهر درو و دیگر از شیشان بدیع فن از اطلس و دیبای حریری میبافت و دیگر [illegible]
بدیع جهانی را در کارگاه معانی میرفت یا غفلت از کلام مخرومی را نوع از مخرومی دانسته سلک لیالی [illegible]
یکی با جناس جناس ابوالفتح بستی پشته پشته نمک دیگ در های تابناک از طلاق الذهب بمذهب [illegible]
میکرد مدعا میرکشت و عاشق پیشه در گردن شاهد سخن باطواق الذهب مرآوکشت و یکی عقد لولوی او صاف
وصاف میکشید و یکی اعراض از اغراق کلام المکان کرده در پناه نظم ونثر صاحب وصابی وابن الحمید
وابوبکر خوارزمی وابن ابی الحدید میگرفت بتاراج گلستانها آنچه بود وعقود لالی نظم و در بر سم نثار هر ادوار
فضلا در انجمن ریخته در این حین صاحب جمع مجموعه از تالیفات و تصنیفات مولف در دست داشت ونظر
لطیف بر ترتیب و تالیف آن میگماشت بر سبیل اقتراح فرمود که چه شود در جمع ابیات این کتاب را از رقم او
تهی مرغوب شده تغییرها یکبار چراین نسخه تقلم آمده در ترجمه جمع و ترتیب او تقدیم منظور که گفتم آری وزیر مسیری نظرا
ضمیر روشن است و بزم خاطر از حفظ معانی بدیع رنگ گلشن [illegible] است و در سر بنده نیز این هوس است
و در اتمام آن توقع مهلت از حضرت ایشان ملتمس ولیکن نه تنها جمعیت لالی نظم بر تدریج حلقه اجتماع
نجوم ثاقبه نثر وکواکب لامعه فصول مرصع و بدیع در یک برج مکنون ضمیر است و در خاطر محرر است
که دیباچه کتاب را مشحون بتحریر حالات مولف کنیم و بعد از اتمام نظم ونثر و کتاب مستطاب را مرتب
و مجموعه داریم زینته که ناظران و بلیغان و منشیان و ماهر و جد و عرفان در طلب فرح و طرب
هر چه خواهند یابند و شاید در [illegible] برای تفریح قلوب و تنشیط خاطر
مسرت اسلوب بوی این گلستان [illegible] شتابند و در حقیقت تالیفی شود در عالم

و فضلاء ووزراء و ادبا و شعرای عصر [illegible]
[illegible] لاحق

اسباب صحبت کرده وادبا واولو الالباب را مایه مسرت و فهرست فصاحت و بلاغت آیة الجملة مجلس
صحبت ازهم ریخته واراده خاطر بتالیف و تصنیف آویخته
چون صراف قضا گوهر مهر عالم آرا در صندوق مغرب نهاد و فراش قدر پرده ظلمت از بام سپهر دوار فرو افکند
شاهدان انجم مانند جگرگون چشمک زنان و ساحت زمین از پرتو رخسار دلاویز ایشان روشن شد هاون روز
بر هم گسسته و سر در کریبان آورده سمند خیال در مضمار وسیع الفضای معانی عنان داده گشت با خازن اسرار الهی
و قابض فیوضات نامتناهی گنجینه گوهر ارادت در خزینه نفوذ سعادت در کنار گاه [illegible] بهویدا گشته
و گاهی تار علایق گسیخته مدتی در جمع اسباب دنیوی دستگاهی انگیخته و زمانی از غایت اعراض اسباب بر
خویش گریخته گاهی آشفته و شیفته و گاهی با فسون چشم مست فریفته نظرگاه خداوند بیمانند با دل پر درد گفته

اشفته دل خراب حالی در دست زمانه پایمالی
بشکسته بزم دهر گیجند چون شیشه رنگ تا بود مند
افروخته گه زغم شراری گه توخته چون خسی زناری
که دل به بتان دهر بسته گه بتکده هوس شکسته
یک صبح این خرقه پوشان یک شام رفیق درد نوشان
چندی در اسرار شاهان نشسته با دادخواهان
گاهی ستمکش ایام همدم شده گرده صبح و شام
گه بر در زاهد ایستاده در میکده گه گرفته باده
گه برهمه آستین فشانده نور چو مه از جبین فشانده
لولو لالای دریای حقیقت گوهر یکتای عمان معرفت

یعنی دل نادان شورت کنام و مرافقت و مخالفت او بار رسیم و تر قیم نهادم یا در گوهر اسرار میسفتم و از تیر
غفلتش بیدار کرده میگفتم الدیک صاح والصباح لاح وانتبه عن الغفلة والتوانی
دع الغرور والامانی ما العوض عن الفرص الاجرع الغصص طمست اعلام
الوادی من الریاح العاصفات وطاح صوت الحادی فی البوادی والفلوات
وحار قلب الهادی من الهجوع والنعاس وملا صدرک من الهم والوسواس
ضلت القافلة والارض مسبعة هلکت الراحلة وعینک من الدموع مترعة
دوران چون آب روان در گذرست و اتلف تیر کام عمر عزیز چون باد صرصر تیز رفتار اشاب الصغیر
وافنی الکبیر مرور الغداة وکر العشی اذا لیلة هرمت یومها اتی بعد ذلک
یوم فتی نروح ونغدو لحاجاتنا وحاجة من عاش لا تنقضی تموت مع المرء
حاجاته وتبقی له حاجة ما بقی غافل و عاقل گر دل ازین کهنه منزل بر داشته و مقتضیات

در ها بر معانی را
در های غرایب
کشته در کار معنی نگار

عاریتی بدیگران گذاشته روزی با چار جام فنا نوشیدنی و خشت غنا پوشیدنی جامه کفن پوشیدنی
و قالب خاک پوسیدنی است محل اجتماع ~~[illegible]~~ معلوم نیست لیکن [illegible] عالم خلق جهان آ
در خواب و پایند و در این راه چون رهروان و مهجوران و شیر ربایان و سپیدهان در نشاست
خدا میداند که آیدم حلی است میدانم که هر دم از سرای جهان این رفت و آن آمد همراهی با که داری
و شرط صحبت با که بجا آری یاران زمانه اگرچه در وفا هر طریق یاری سپرند بجگرها از جراحات زبان
تیر ستم پرند در محفل یاری آمیخته چون شیر و شکرند در غیبت بمقراض اعتراض پوستین یکدیگر درند
در بزم خلاف نقش مساوی و مسالمت را نقش صهبای حسد بلکه خون دل در ایاغ کنند

کل من اصبح فی دهره محبا قد تراه هو فی خلفک مقراض وفی الوجه مراه

از امر عای انجمن و یاران این انجمن خوش ترانه در زمانه نمانده است و صاف ضمیر و خلاق اوصاف
کرام و لئام از دفتر ایام نخوانده ای مرغ دستان سرای پیش از آنکه بر زبان نهانی نه شور ترانه پیش آوری
بلبل هزار دستان پس از آنکه همکنان در شبستان راحت بخواب روند داستانهای دلستان ساز کار که از دل
در جواب گوش از نغمه کلمات معاضد را المعاونت شاطر صنیع پرداخته حال دادی و از تو مصنفات خامه
و بیان آن بتان مشکین زلف عنبر خال را در کاخ سطور جلوه طاوس نشاندن از یاد رود ما از دل
بو ظرافه طرفه نگار ریزانه رعت نثار سیاه بنان غنچه کار کمر بسته
جاد فصاحت اثر کاشف سر قدر مظهر کمال اهل سیر و اهل کلاه خیز ای پیکر قصب ابهر از
اگر بکر فکر بر آن زبان بر خواند بکار سحر بکار فصیح کردد فکر [illegible] است و گاهی [illegible] شاید
با جمشید زرین تاج است و هلال بر خلد کشت عاج [illegible] اگر در خلاب ذم کراید از لعاب مداد ش لعاب
ایناب ثعبان کم آید اگر در مسالک معانی پوید تهتن آسا بران ممدوح تاج گنج خسرو جم مسیح فرخ دم
و خضر مبارک قدم یعنی قلم دست بر دم دعای آن بیکس کرم جولان به بیان آوردم از این اراده
در دلش انبرا آمد و آب سیاهش بچشم تر کف از گوشه گیر زاویه خمول [illegible] شب عزت در موضع قول است
مگر گنج افزون و مخزن قارون در کنج سینه محزون فرمخزون کرده و چندی در مقصود ولاله مکنون از رم طلب مسکین

کرم و در مجمع سحرآرایان پایه سخن را بکیوان نهادی و فضلا و معانی و بیان حرف ریزهای کلام بدانجا ترا از خطب قس
و کلم سحبان و نکات عبدالحمید و کلام صاحب و صابی و رسائل ابوالفتح و مقامات حریری و بدیع الزمان همدانی
برتر نهادی در حاصل چه خواهد بود و عقده مشکلات ناخن تدبیر که خواهد گشود پاک کن این عقدهای هم و ازین
بهم کن زبراهیم و بستار انگشت که دانشجو از صد یا کرت بشمر هزار دست و بهر دست صد هزار انگشت
گفتم ای بوالفضول بود این پیش ازین هنرمندان چه بیهنران میبردند و عاقلان در خوان جهان خون جگر میخوردند
و میکشند لئن کنت فلیس فی الدنیا کریم یلوذ به صغیر او کبیر و ذنب المجد لیس به [illegible]
وحرب الفضل لیس لهم نصیر اگر بیمار جوش سید و وحشی و مانند شمع انجمن مرو و حش عذر مقبول به
و پدر وش هر گونه [illegible] در موقع خوب و صواب میشد تا درین عهد عدل [illegible] هنر پرور
چه گویی و چه پیچه طرازی کنی چه بی و رشت مینوی بخت و سریر خورشید نظیر و دیهیم ماه ضیا
دگر بند جوزا نما و افسر مروارید ریز جهان آرا بفر و جهانشاه اقلیم بزرگ و جود خلق مجد [illegible] دارد
فلک عدل و داد و بحر جود آفتاب سایه کستر سایه آفتاب پرور دارا اسکندر خصال
اسکندر سلیمان جلال کیخسرو هوشنگ درایت هوشنگ جمشید آیت خضر یوسف لقا
یوسف خضر بقا خلیل خلقت مسیح اخلاق داور عهد خسرو آفاق وارث ملک جم باستحقاق
فکرتش [illegible] آمد راز کردون [illegible]

بزرگ کوچک دل آفتاب آسمان ظل السلطان بن السلطان والخاقان بن الخاقان
بن الخاقان جهانگیر و جهانگش و جهاندار اعظم سلطان فتحعلیشاه قاجار خلدالله ملکه و سلطانه [illegible]
و [illegible] نایب السلطنه العظمی و خلیفة الخلافة الکبری سرور جهان دولت [illegible]
کرمت و بزرگواری خسرو غازی رونق افزای ملت [illegible] مشید ارکان دین مبین و ممهد بنیان شریعت سید المرسلین جهان حشمت
اقبال و سپهر معدلت و افضال شاهزاده آزاده عباس میرزا ایده الله بالنصر والظفر ابد الآبد
کالشمس و القمر ما طلع النجم و لاح القمر نور و ضیا [illegible] کستر باد [illegible] صفت
و کوکبه صیت دانشوری [illegible] مشرق [illegible] آفتاب طلوع اهل ضمیر دانا [illegible] عقول مصقول [illegible]
ارواح افاضل [illegible] رحیم خویش [illegible] هنر پرورش دریا [illegible]
صاحبان ذهن دقیق دل [illegible] بر کشته [illegible] رسوله [illegible] بارگاه
جلالش مَحَطّ رِحالٍ و مُحَکّ رِجالٍ و کعبه آمال و حرم اقبال است رحل اقامت افکنده

داران در دولت جوینده دستگیر و دولتش کوینده خانه زر از گفتار آمده گفت فضل بر جهل برد [illegible] و فضیلت بر ظاهر [illegible]
کرم و در انبساط تو زبان فصاحت ساحت کرد ترا که قوای طبیعی در حضیض تراجع و الآلام و اسقام و الام
الانحطاط از اتمام مقصود عایق و مانع است شبها دیده [illegible] بخت جوانی بهار و روز ما از ضعف قوی
اعضا و جوارح بدام وهن و سستی گرفتار دل افسرده ات بر هر هنر آستین افشانده و دست جوانیت از کار
مانده دماغ سحر رانیت کو و سودای معانی آرائیت کجاست چون این بدیدم قلم [illegible] کرد و سرانه معانی [illegible]
گفتم اکنون تو در مقلمه و مجمره ساکن باش دیگرانک [illegible] فایده هر دم برای خود عذری [illegible] تا روی [illegible]
کدم و با ایشان طریق مشاورت سپرم و حسن اصغا در تقریرات ایشان کرم پس روی بدوات مسکینی [illegible]
آوردم و گفتم ای مخزن [illegible] طره زلف تیره تر از طره لیلا و [illegible]
در نهانی نه ظلمات آب حیات مستور و در رشحات [illegible] توده توده لالی منظوم و [illegible] منثور با فضائل
جودت قلم پاره جادو [illegible] و با فیض وجودت کاغذ کافوری نهاد [illegible] با نقاط مشکین نقاشت
صورت شاهدان معانی خال از خال دلربای با خامه پرداز صنعت عذار سیمین اوراق [illegible] نقش عبارت آرا
اگر مشاطه خامه خاله بر عارض نامه ننهاد [illegible] و امداد خاطر [illegible]
کلمات [illegible] خوانی گرفت العمر قد انقضی و حالی حالی از [illegible] زبان باز گرد
و [illegible] در علات فراغ [illegible] از سوخته خام سخن [illegible] افروخته چون شمع [illegible] سال خود را
از غفلت تباه و نقطه بیداری را چون [illegible] طره سلمی و زلف لیلا و خال عذرا سیاه کرده اکنون
درین [illegible] دیگر آغازی و [illegible] ترانه [illegible] جانها چون عود [illegible] مجلسیان [illegible]
شمع بر محفل [illegible] شرح قصه پر غصه چگونه بپایان ری و تقریر [illegible] چگونه در بیان آید
ولیس الذی یجری من العین ماؤها ولکنها نفسٌ تذوب فتقطر [illegible] شوق
عنان گیر و [illegible] خاطر و دیگر فیالها قصةٌ فی شرحها طولُ [illegible] طوفان چشم خونریز و [illegible]
شرار [illegible] آه شعله انگیز [illegible] رقیق القلب با مداد خامه نحیف البدن چگونه توانی کرد قلم پاره
[illegible] چنان که [illegible] شرح حالی [illegible] انکار کرد این اندیشه مکرد و [illegible]
بر آب خیال [illegible] اذا لم تستطع امراً فدعه چون دوات این حکایت [illegible]
[illegible] ترک صحبت یاران [illegible] کرده روی آیینه چهره بسوی ورق آوردم و گفتم ای نازک دل با صفا [illegible]

صیقلی در آیینه سیما اثر کرده قلم را میدان جولان داده رمز را صفحهٔ امتحان زهی سخن سنج سیاهی عذار چهره
که هست در و صیقل نور آیینه دار که شوخی وصل آمیز دست بدست که بگذارد بحر آتش زبان یار
کهی بال کبوتر بود را منزل کهی بیلا بود دگنده تیلیان دار بنی چو در سایه زبان گاه جلال صد دو شرح خزانه
پیمبر گفتار بجز تو بر چه بگذارد که نجات ام کلام حضرت حق دست حیدر کرار تو که نقاش منقش بود یا اکم
تو که نقاش نشو بود یا نگار زد گشاده شد قلعهٔ هر یک خیال زنیم ریشه آن او کند بجز اقرار رو گشته شود گلش
در چهره مهر زکه در بند شده او چو قرار گرد تار الخامه و دوات را کاریست و در هم است تا گشته او
شیوه اهل کرم از خواهش هر سر تاب و فرصت وقت را دریاب از دم کرم ورق را ورق بر عارض و دیده
و بیان سوز بر آتش بخود پیچیده و گفتم مرا در این کار باشد موافق الکار و این خیال در سر دارم در مجلس
بر آرم و وقت نار جحیم و شعله عذاب الیم بر صفحهٔ چهره ام نگارم میدانم و از شنیدم و شرایی کار در حیات سیاه
مدادی اوز غربی سیاه در تشویق چراغ و خط ما محوان و مرا بیچاره یا وهرزه درای مرکبان اوراق بکوه خیمت
و کالای ترا درین بازار خرید او گشت چون از نامه بر آیات علم خواننده و مقالات پریشان را جمع کرده بیم یا کس رونق
الحق بجناب جنات مآب عقد بردم گفتم ای مایه وجود و پیرایه هست و بود یاران در طریق موافقت شیوهٔ
منافقت پیش گرفته اند الکسل احلی من العسل گویان در خلوات کاهی پر بایند خود را پای سر خریده دنیا
الماز رقت و بیطاقتی مخمور دوات سیاهی در رشته دعقدها از بتر مکه در دل نهفته بزلف تابدار شانه
غبار رفتار نشسته و یاران سردتر از برشن ساین سلاسل حیرت بسته اگرچه چهره ملبس افروخته از اهتمام
شیرین و لب از ضوابط کلکی مسمار نابید و رشته ابرو فرسته انگیز تار خوبرویان سوسن کشته و طره [illegible]
رسم طراحی از یاد رفته با این همه عیب و تحلیص این زمره محول بر آن زبان شماتت و نظام هر کار و نقش هر کردار
از یمن همت شما بود ابتر گرایی ناهلان ترک معادات دهند و قدم براه معاهدت نهند فلما قصصت
علیه القصص عقد از سر دلنوازی خامه و قرطاس و اندیشه سپهر بجاسی را حاضر کرد غلغل عذار از صد ورق کاغذ
قلم قدم براه اطاعت نهاد و دوات متابعت خط داد پس از افکار بابدلو جو تا او افو کاغذ مرتبات
و مسموعات را نگارنده شده نثرهای حکایات را بزیور ایهامات دلفریب و تقریرات انیقه کتابت
جامه زیب در جلوه گاه قبول فحول الالباب قبول عرض جمال داد و مرسوم به دانی الجمال ساخت والحمد لله
الهادی و منه والیه مبدئی و معادی و به وعلیه توکلی واستنادی و من جود جوده رشادی

و رشادی والصلوة علی محمد وآله من الحاضر والبادی ما داح الرائح وغدی الغادی وحدی
الحادی قال جامع الاوراق ابن خفظ عبد الرزاق قد افاض لی مفیض الخیر والجود واهل الوجود صنف الله حوی
فی سنة ست وسبعین ومائة بعد الالف ۱۱۷۶ ونبطت علی التمائم وعلقت علی هامتی
التعاویذ والعزائم وهی بلدة کانت کحل العیون تراب اترابها واول ارض
مس جلدی ترابها ثم نقلنی الوالد منها بمحروسة التبریز صانها الله تعالی عن الزلزل
والتهویز وکان تلک البلدة الشریفة دار العز للوالد وهو طاب ثراه فیها علی
علی ذروة الایالة والجلالة صاعد وکنت فی خدمة الوالد المکین الی عشر سنین ولقد
کان ظل رأفته برد ربیع لی وظل شمس ابامنا فی ظلاله ابدا فصل ربیع ودهرنا
عرس فرحلت بحکمه علی خطة شیراز مصادقا بلیة الاعراض والاعواز
باعث حرمان از وطن دوری این بنده از ربع و دمن استخلاص برادر مهین فضلعلی بیک حوالی مدار
حیدرآباد مهر بابای [illegible] دیوان امیر و بیدمیر [illegible] بلاد و تجلای وتیه پرپیر داوبار برادر رهین حکم امده و بالت والد خود منید
در شیراز نفوذ کردیم زنده بود این بنده محروم از وصول مآرب و مقاصد وارث تا او پیوند دیگر کند مت واله

[illegible]

تعداد [illegible] خصال [illegible] بتقریر نامه افلاق کشش نگر بر زبانه آن الموت حتی الالزام کانه لا بهر الملعلا والملک نقش
هنگام سوادی بار دیده دش کویا پاره آتش بود بر پشت ارش شهابتی باقی و جمال فایق و جهتی با پیکر چهر
معاش داشت خطی بر بناگوش چون بر گلی بوی عنبر سارا اطلی واحسن ما کانت شما یله
اذ لاح عادضه واخضر شاربه وحسن خطی بر کاغذ خطایی چون طرهٔ ترکان ختا بر عارض دلدار
اذا اخذ القرطاس خلت یمینه تفتح انوارا وتنظم جوهرا مؤلف اوراق در آغاز
سن صبی و صباح عمر شرف از نظر التفات پدر بزرگوار دا حجره استکمال هنر و پرتو عنایت و کمال رحمت
و سرمایه دولت و مدارج رفعت جوانی ترانه بود در اقدام و در خوردی مشقت بزرگ دل اهتمام

ادّى غربة الانسان اُخت وفاته ولو نال فيها منتهى طلباته كيف لا وانا كنتُ محروماً من غرة غرّاء الوالد وممنوعاً عن الارتقاء بمرقاة المقاصد

حسرت آن مرغ كزقوم بهار دوماند میستان کردن قفس ازبینوائیها ی او ماداٰیت تعدّد شدائد الرجال من احمال الانال دُواءً جماله وما ادرکتُ تعداد جلالی شعاعَ تربیته وافضاله حتی ارتحل رحمه الله تعالی من دار الغرور الی ریاض السرور ودخل من نعیم الدنیا مجاورة الرب الغفور جاورتُ اعدائی وجاوره ربّه شتّان من جواره وجواری اقرّ من غمّ نواله وحلّ جلاله فی بابه صبوتی بذهاب امنی لدوام غمّی واراد من لاراد لقضائه ولا معقب لحکمه فی شرخ شبابی من رحلة الوالد لزوم وحدتی وانفرادی وهجوم همّی نزع ایچه بقا چون اسد منقطع شد نهال صنوبر خرام ایچه نشو ونما چون زلال رحمت از جویبار امید منقطع شد مونس خلوتگاه ضمیر طبیب دردهای نهفته خواست در نهانخانه ادای خاطر ریش کنه داعیس دل وحشت پذیر صحبت همدمان جان فزاست چون در عالم کثرت به یکتایی علم است خواسته روز تورد فرسود خویش کنه دلم را به بیش تنهایی و بیکسی کشت و دیده ام را از آشنایی بیگانه و خویش بست . بست دیده گمون زخویش و بیگانه چه آشنا کنی دو چشم لیلا را ازدرم گرشت وکنج وحدت بیاد خود مشغولم کرد واز یاد دیگران معزول ونیدکی در عزاو کی خواهد اشتهٔ دلم در خود در کارش تیز رد هوس کاهه هاتف نیمی از بارگاه قدس لمعه ات اشتر دوزخ ممتاز جذبةٌ من جذبات الحق توازی عمل الثقلین گوش دلم گر باید همیشه دل را یکتا کنی و نظر در دیده و دل یکتا کنی ما یکتاییم وقفه در ذات وصفات یکدل شو ودل در ره ما یکتا کنی توفیق همراه ازروزنهٔ تحقیق راه بظلمت خانه دل کشاد

خیال روی کسی در سرات هر کس را مرا خیال کسی کز خیال بیرون است تغیّر کل حب فی فؤادی ولکن حبه فیه کما هو القصه ازقصور روزگار واز بی جنت قرین رخت بر دون نهاد دوده کی رهرو مهران رهرو فی ابلج وضیعة تغوذ واقاحیه اخلاف کل غمامة مدرار نثرت بحجر الارض فیه ید الصبا دُرَر الندی ودراهم

الازهار بار از پشت همزبانان کشیدم شام وداع چون شمشیر زنانه در حیرت قراب شدم وچون ماه نو از ابروی بتان فرغار به نگار ما در کف چرخ سمتی بر باروآخت دلها سیمین ناجی همه را نعمان لکاکیه بسوک جهرسیکون سبو بر بر افکنده ودار جاکشتر تو دو تو ده مسک بصه برفضا ر گنبد جوار کنده ناله زنگ هزار گونه صور بر انگیخت ودست قضا پنجه گون از بام چرخ سینه برآویخت باران شفیق ازبر دیوان وجوانان صدیق از اقوام واعیان تودیع تقدیم کرده بعد چند تن از پیران دانا وعاقل روشن روان ودقیقه دانش اندوز وکهنه دانان تجربت آموز درحال حال این سفر سخن در پیوسته وطراز مقال را بلباس شرح حال کیفیت بسته المؤمن ینظر بنور الله با پیران جهاندیده سخن از روی تجربت گویند وعکس صور آینه را در آینه حال بصیقل فراست وجودت ذهن درعرعرا اشغال جوینده در ظلمت کده جهان نور عقل فصل بوینده یکا دیگر را شکفته سینه اند این صبح را از صنوبر نهال وجود برلب جویبار افاضه جود صبا چند از اهتزاز صبا قوت نمایافته بحکم تقاضای قضا وتوافق قدر چه در بر رهست واین خورد دل را ام ملال رخسار از دولت سپهر آینه سیما شاهی چند از مطلع شرف تافته یوسف آسا از کنعان پدر ترش بمصر مشقت چه دانه اینکه سفر الزم مکانا ولذت فیه ماابن اهلیه فهو اصوب فالبدر بین النجوم ابهی والورد فوق الغصون اطیب دیگری در جوابش ملکف تا کل دریافت غنچه ملفوف است شمشیر تنهان از شرم بصیر ومکفوف تا تیغ گوهر بردار در لقاب قراب نهفته کی ازوی خبری گفته جلا الکشته تا در جاب روح کرده برمنظر در تکیه سپهر درنگشته طلعت بابوان تا در دلبال زرش ادب جزیره علاوت علم کشیده رقی دستبرد ان در عقب بها اسکیرست وجلوس بر سریر پس از انتقال الام شمشیر وتیر کمی پیوستن پس از رستن از مرحله طبیعت است ووصول بمنازل آن نیت پس از کردهی از مراحل پست بهیمیت بچشم حاکی دیگر بین نگاه باید کرد که این گلهای لسته اندام را کی زینت سفر است مردی ست سفر فرزانه مرد است واو استاد هنر تشنه از دون بی بها بود و مردم بکان چون کس در دون بی بها بود گوهر تغرب عن الاوطان فی طلب العلی وسافر ففی الاسفار خمس فوائد تفرج همّ واکتساب معیشة وعلم وآداب وصحبة ماجد درجوابش همدم دیگر خصال شکفت اگر چه سفر آرایینه دل را از زنگ برهست وسافرانگاه از هر در جای هنر متاع از هر دو آفاق هر بوستان دسته چینید ومرد مسافر از اخلاق هر قوم حسن معاشرت گزیند اما همتوکلی را که از در اقبال مراد بر چهره باز است ومال وجاه ما وی ابجار ودر مجلس سالار وکار ساز وصدادی ازاموراست

بنده نواز چه جای او که تاب تحمل سفر ... [illegible] ... قطره از شراب جحیم ... از گنج عزت گنج
عزلت خزیدن کار این ادهم است ... [illegible]
[illegible]
[illegible] ... معدن ... مخزن ... مفرح قلب ... مروح روح از
دیگر دل دادگان است ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
به حضورش ... لَوْلَا التُّقَى لَقُلْتُ جَلَّتْ قُدْرَتُهُ ...
اقامت در اوطان ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... الأَمَالُ مُتَعَلِّقَةٌ بِالأَمْوَالِ وَوَيْلٌ لِمَنْ كَانَ بَيْنَ عِزِّ
النَّفْسِ وَذُلِّ الحَاجَةِ وَوَيْلٌ لِمَنْ كَانَ بَيْنَ سَخَطِ الخَالِقِ وَشَمَاتَةِ المَخْلُوقِ لَا شَيْءَ أَوْجَعُ لِلْأَكْبَادِ
مِنَ الرُّجُوعِ إِلَى الأَشْرَارِ جَهْدُ البَلَاءِ أَنْ يَظْهَرَ الخَلَّةُ وَتَطُولَ المُدَّةُ وَتَعْجِزَ الحِيلَةُ ثُمَّ
لَا يُعْرَفُ إِلَّا أَخًا صَادِقًا وَابْنَ عَمٍّ شَامِتًا وَجَارًا كَاشِرًا وَوَلَدًا قَدْ تَحَوَّلَ عَدُوًّا وَ
زَوْجَةً مُخْتَلِفَةً وَجَارِيَةً مُبْتَغِيَةً وَعَبْدًا يُحَقِّرُكَ وَوَلَدًا يَنْهَرُكَ وَأَوَّلُكَ أَنَا هَذَا
وَاللهِ خَرْطُ القَتَادِ وَذَوْبُ الأَكْبَادِ ... [illegible]
[illegible]
... وَهُوَ ذُو فَضْلٍ عَلِيٍّ وَفِي سَمَاءِ المَجْدِ بَدْرٌ جَلِيٌّ أَدْفَى مِنَ الغَيْثِ
وَالسَّحَابِ ... وَلَا يَخِيبُ بِالجُودِ سَائِلُهُ وَهُوَ البَدْرُ إِذَا بَدَا فِي الدُّجَى يُجْلَى عَنَّا
نا یلد

با بخت مقید بودی

[illegible]

يَرَى الصَّعْبَ سَهْلًا إِنْ تَوَجَّهَ نَحْوَهُ بِبَعْضِ صَقِيلٍ لَا تُفَلُّ مَضَارِبُهُ وَعِزَّةِ وَجْهٍ يَهْزِمُ
النَّحْسَ سَعْدُهُ وَتَطْلُعُ فِي أُفُقِ السُّعُودِ كَوَاكِبُهُ ... [illegible]
[illegible] ... وَإِخْوَانٍ حَسِبْتُهُمْ دُرُوعًا فَكَانُوهَا وَلَكِنْ لِلْأَعَادِي
وَخِلْتُهُمْ سِهَامًا صَائِبَاتٍ فَكَانُوهَا وَلَكِنْ فِي فُؤَادِي ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
دَعْ لَوْ يَعُودُ المَاءُ فِي النَّهْرِ بَعْدَمَا عَفَتْ مِنْهُ آثَارٌ وَجَفَّتْ مَشَارِعُهُ فَطَلَبَ إِلَى
أَنْ يَرْجِعَ المَاءُ عَائِدًا وَتُعْشِبَ شَطَّاهُ تَمُوتُ ضَفَادِعُهُ ... [illegible]

[illegible] ... ایام مهاجرت اوطان و اخوان [illegible]
شَطَّ المَزَارُ بِجُزْوَى فَانْتَهَى الأَمَلُ ... فَلَا خَيَالٌ وَلَا دَنِيمٌ وَلَا طَلَلُ
إِلَّا رَجَاءً فَمَا نَدْرِي أَنُدْرِكُهُ ... أَمْ تَسْتَمِرُّ فَيَأْتِي دُونَهُ الأَجَلُ

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
المُشْتَا فَيَعْبُدُونَ الشَّمْسَ وَالنَّارَا ... [illegible]
[illegible] ... وَإِذَا دُعِيتَ بِفَضْلِ كَأْسِكَ فِي الهَوَى عَادَتْ إِلَيْكَ
مِنَ العَقِيقِ عُقُودَا يَا صَاحِبَ العُودَيْنِ لَا تُهْمِلْهُمَا حَرِّكْ لَنَا عُودًا وَحَرِّقْ عُودَا
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] ... حَتَّى المُلْتَقَى فَهَذِهِ نَجْدٌ بَلَغَ المَدَى وَتَزَايَدَ الوَجْدُ ... [illegible]
لَوْ كَانَ يَنْفَعُ هَذِهِ نَجْدٌ ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ... وَكَانَ غُصْنُ الشَّبَابِ رَطِيبًا وَبُرْدُ العَيْشِ قَشِيبًا
وَلَكِنْ مَا غَفَلْتُ لَحْظَةً عَنْ ذِكْرِ الخُلَّانِ وَالأَوْطَانِ وَمَا ذَهَلْتُ لَمْحَةً عَنْ جَمَالِ مَرَاتِعِ المَجْدِ
وَمَرَاتِعِ الغِزْلَانِ إِذَا طَنَّتِ الآذَانُ قُلْتُ مَنْ ذَكَرَنِي إِذَا اخْتَلَجَ عَيْنِي رَجَوْتُ التَّلَاقِيَا
مَا اهْتَزَّ رِيحُ الصَّبَا عَنِ الأَوْطَانِ إِلَّا أَنِّي شَكَوْتُ مَعَهُ إِلَى الأَخْدَانِ صَحِيفَةَ الهِجْرَانِ وَ
الاشْتِيَاقِ وَكُنْتُ مُخَاطِبًا لَهُ بِقَلْبٍ عَلِيلٍ وَطَرْفٍ كَلِيلٍ وَحُزْنٍ طَوِيلٍ أَنْتَ وَكِيلِي يَا نَسِيمَ
الصَّبَا بِلَثْمِ خِدْمَتِهِ وَنِعْمَ الوَكِيلُ مَا طَارَ طَائِرٌ مِنْ مَقَامِي إِلَى دِيَارِ أَصْحَابِي وَأَحْبَابِي إِلَّا
إِلَى شَدَدْتُ بِجَنَاحِهِ مُكَاتَبَةَ الفِرَاقِ ... [illegible]
[illegible] ... وَكُنْتُ مُنْشِدًا كَالهَزَارِ بِالصَّفِيرِ وَانْفَاسِ ذَوَاتِ الشَّعِيرِ وَأَطْرَافٍ مِنْ
سَكْبِ الدُّمُوعِ كَالغَدِيرِ أَسِرْبَ القَطَا هَلْ مَنْ يُعِيرُ جَنَاحَهُ لَعَلِّي إِلَى مَنْ قَدْ هَوِيتُ أَطِيرُ

[illegible]

باشد و کوی رفته باز آید آب بطالت چو تقدید گشتیم و کتاب دیناس مرکی طرح دادیم سران در سخن
دهم در خور بیاله اشفته از هجران یاران انجمن إلی أی أرض أرحل العیس طالبًا وتجمّعک
مودود ورد وضلک ناضر سر بر آورده کهم سارا و مارا ابرا پرده عیب باریت و بهم خودمند
از سر قضا جز دار خداوند و جل در صحیفه ازل کار برشت طوح جبینها خط برنوشت خطوط
مدرس رشته سر رشته آنی نه سر رشته رمستوان بافتن هرچه از تقدیر از ازل آید قواعد حکم را نباید
باراتش نباید و نباید جبر و تفویض را اینجا کار نیست و حواس و اوهام و شکوک ابرا پرده خیال اهل سیر
و سلوک بار نه مراد و المعادل باراده قضا و قدر موافق و درایت عقل این بنده در هوای رضا فضا کار
خاک پس چو کانها حکم کن فکان میدویم از مکان و لامکان در عرف شرع امر حقیقت پس از وجوب
وجمهور صولیین هسته و ال اشتغال امر کرده اند از آیات و احادیث باراد مطلوب بوجه مرغوب منتج و مشترکه
بین الواجب والمندوب چو راست صغیرت مخالفت امرش گناه کبیر و حکم لا تقل لهما أف بصیغه نهی
[illegible] چگونه توانم کشف در حال این الفرد لی و حوادث السید اذ قال العبد افعل کذا فلم یفعل عدّ
عاصیًا فاستقر فی مقام الطوع کالطود ثابتا وراسیا مقتدای اعباد لکن لیفت عده
فلیحذر الذین یخالفون عن أمره وارد است باداش أن تصیبهم فتنة أو یصیبهم عذاب ألیم
رد دل والای دشنه خونریز فرزند و بهای صبر و قرار مارا کجا از هم می افکند انجذاب کیست معنی مشترک از صورت
در مقام که خدمت تحصیل می باید است الکون را اطلاع نوایع اثر است از فرع فراللال سایه رشته در کردم اسکندرانی
میکشد هر جا در خاطر خواه اوست اگرچه نقطه تمها جوت سامنداد فرقه مرقش لا در دست خاطر و نسیان سقیم
اذا ذات الوداع فاصبر ولا یهمّنک البعاد وانتظر العود عن قریب فان قلب الوداع عاد
کلما رضا الجنان امراع در همدان عهد و رضیعان عهد هوه جون ابر بهاری از ابر گوداع لبستند و بهجوان
خون دل نهم و چشم هم چشم سحاب سیل اشک گشاده کر بهار تیغ در گلو راه کرده بالولو قندان کمرکه خنده ای خنده
و عیون بر خدود در مورد خم بستند و میکشد اگرچه علاج درد فراق و داد ارتکی اقدام آسی ق داروی سیخ
شکیبایی و صبر است اما صبر در جدایی ما نند هلاهل و سموم قاتل زهر است رفتم در چه جهور ابر
دل ربودن بنده خوان چه است در درمان آتش شوان شد و استاد خوان چنان آن آن چه تو ای دم

از تم

الراسیات انک بالتبث

بعد

گرچه ما و عمر ما در حیات انتظار نشستیم در شغل سرکشی چون کشتیم و دل ها با تو اشتیاقه که فرسیتم اگر وعده وصال تمهید رود و سلام سعی
شده بوران وجه خوش ترسم ما اگر پس از عمر باز آید و خواهی هر جا هزار شوق دیده بیدار در آستان گشاید از ما اثر نبینی
دار حیات باز خبر نشنوی [illegible]
[illegible]
[illegible]
رفتی و ارام و خواب رفت ز ما تا در گر
خواب که این چشم با تو گه ای بخواب دلها بتودیع و فراق باید از این روی هر تواعد بلورین هم برابر چیند
جوی شیرین و صوالح سیمین جاید و دانها را شکر اریز چون مرواری غلطان و بر شبنم سحری و ابر نیسان
تبکی علی غداة البین حین رأی دمعی یفیض وحالی حال مبهوت فدمعه ذوب یاقوت
علی ذهب ودمعتی ذوب در فوق یاقوت [illegible]
[illegible] بالجمله از هجران [illegible] چون جوهر جان از تن
وزد شمیم پرورد از چمن و عطر از گل و رشحات از ژن دور از بدر و شعاع از مهر و لذت از منت
از دوار سپهر چه اشده م و گفتم فما حیلتی ان عضّنی الدهر والنوی علی ومالی من سبیل
إلی الدهر ساصبر حتی ینجز الله وعده فقد وعد الرحمن یسرا مع العسر
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دل متحیر را در کوی یاران وطن گذاشتم درخت سفر بر داشتم
فسرت وقد خلفت قلبی عندهم فیا من رأی شخصا یسیر بلا قلب [illegible]
[illegible]
[illegible] سحاب فراق
بر افق چشم خونریزم در تلال ورهاد ان جنت آگاه سید اکبر آمد هر ماه در هفته ابر اجل در کار
تیره نهفته داشت هر در مالش هر روی سید عشم می ریخت و بی اختیار در این تیره خاک ان باران طوفان
از چشم قطره فشان میریخت کان سحاب الغر غیبن تحتها حبیبا فما ترقی لهن مدامع
مرا که گریه در ظرف فایع و سباب گهر ریزان و غنچه هم بود رود و شرارک کهر ریز شیرین امرا و لقا رود

اذا شِمتُ لمعَ البرقِ من دیارِهِم لهِبتْ نارُ فؤادی من ایقادِ نارِهِم خیال وصال لاکه نظر نقش می‌بست و دل اشغه علی لمحه ازیاد دوستان که فارغ می‌نشست از لمعان برق یمانی میر و اضطراب بود و دیده پر آب

لمع البرق الیمانی فشجانی ما شجانی ذکرَ دهرٍ و زمانِ الحمی آتی زمانِ

یا ومیضَ البرقِ هل ترجع ایام التدانی فادی تجتمع الشمل فاحظی بالامانی آتی تهیّم

فوق البینِ مُضیّعًا فرمانی ابعدَ الاحبابُ عنّی فارانی ما ادانی ایام التصابی

و زمانُ العنفوانِ والامانی فی امانٍ من صروف الحدثانِ ذهبتْ تلک اللیالی الشبابیة

مع الهند الحسان من لماسود طلیق الدمع مرهوب الجنان ما رایت فی غیاض

و ریاض ذاتَ اطواقٍ بنوحِ الاِلاف قد اَجرَتْ من الجوی عن مقلتی طوفان نوحٍ

لا تجهوا من جنونی بعد فرقتکم فربما طار طیر فهو مذ نوح مرغ کلستانی

هم‌ستان بود و در عشق هم‌دستان ادعشق ... و مراد ... خون ... از هجر دوستان

یذکرنی الوجد الحمام اذا غنا لانا کلانا فی الهوی نعشق الغصنا جگری از تب سوخته و چشم

و جسمی چون خس ... افروخته و شبهای ... تا سحر ... از شرار آه شده ... بود

چشمم بیدار و اخترم خفته کلها ... در دامن شکفته ... لعل و مرجان سفته و ... این ابیات ... اکثر گفته

و ما عیش امرءٍ فی بحر غمٍّ یضاهی کوبه کوب السباق ستقینی بابای

الدهر کاسًا مریراً من ابادیق الفراق ولم یخطر ببالی قبل هذا لفرط الجهل ان

الدهر ساقٍ کوید معانی ابیات کتاب دمیة اباکه و لوعة الشاکه ... تالات ... نظم ...

وار به تیغ خاطر مجموعه سلوة الغریب ... هوای خطه شیراز و خط بطلان بر ...

و خوطه دمشق و سمرقند ... از روضه رضوان ... جان میرسید

در خارج خطه ... به سلسله ... دل‌ها مشحون بانواع ریاحین و ورد ... طربی چنانکه ... عواص ...

وعذوبت آب رکن آباد ... آب رکنا باد ...

دراوقات تفرج صحرا و گلگشت ... مصلی و میدان ... اکبر آباد ...

ابیات ابو العلاء ... و ماء بلادی کان انجع مشربا ولو ان ماء الکرخ ...

صهباء جریال فیا وطنی ان فاتنی بک سابق من الدهر فلینعم لساکنک البال

فان استطع فی الحشر آتک زائرا فهیهات لی یوم القیمة اشغال ...

خواجه حافظ ... هر سخن‌گفتار ... که یمن عمارت نزه ...

ترتیب داده ... کنار ... که زیارتگه رندان جهان خواهد بود ...

با آن مکان ... در بروی آن بقعه ... خواهد ...

بر دامنش ... سرو ... سایه ...

شیخ مصلح الدین سعدی نیز بقعه‌ای ... نوشته ...

کو شیراز ...

و یلاه گرفته اسم الله و حامی سمیع الارکان ...

ایوان بلند طاق ...

بالباب زهد و تقوی ... بود ...

جهان تقدیر ...

کرام قدر مقام ...

در جنس ...

در خزانه ابداع و اختراع ...

جهان در کام ویرانه است ...

مردان آگاه و مجتهدین ...

و عرفان قامع ...

شیراز ...

علاء الملة والدین ... فور المجتهدین ...

عارف ... شمس الحق ... نجم الهدی ...

الزهاد ... الفقهاء ...

... فضلا ...

با اسباب ظاهری و عتبارات دنیا ...

سه عمارت حیدر ...

با سکر ...

ختم ...

اسباب اجتهاد ...

از آن ...

و فصل افادات ...

خوش افعال ...

و دواع ...

از آن جمله حاشیه ...

دانسته ...

و شیخ احمد ...

مدتی ...

با ارتحال ...

که آن کتاب ...

دورنگار ...

و از جمله اللوذعی الالمعی الاورع الامجد السید السند الاوحد الحطب البلیغ الاصیل

والفصیح الکریم النبیل العالم بایام العرب واشعارهم والواقف باسرار الادباء واسرارهم

علامه زمانه و قطب عصره و اوانه سید المحصص و سند الفقهاء والمدققین فخر الملة

والدین حجة الاسلام والمسلمین سید عالیمقدار ...

طباطبائی قدس ...

از تلامذه علامه ...

واقع شده ...

ارتسام ...

افتتح الکتاب بعد البسملة بحمد خیر المنعم والشکر له مصلیا علی النبی الاحمد واله الاطهار اهل العصمة

و بعدُ فالعلم طویل سلمه سالکه افلاکه واحمد وان علم الفقه فی العلم کالقمر البازغ فی النجوم

بنوره من بعد شمس الهدی معالم الدین غدت منکشفه کم نظم الاصحاب ضمن غرر و نثروا نثر

النجوم من درر وهذه منظومة فی الفن تدخل فی الاذن بغیر الاذن تدعو الی الفاظه و حفظه

وضبط معناه بضبط لفظه قد انتخبت من الفرید ذی الشرف فانتظمت فی الدرر من صحاح التحف

تزهو علی القلائد العقیان علی نحور خرد الحسان غراء قد وسمتها بالدرة فتشنف السمع ...

اعددتها ذخیرة للاخرة ادجو بها تخفف وزر الوازره واسئل الله الکریم ذا المنن ان یقرن النفع

بها یا الرحمن و آنجناب ...

خرجت ... سواد ...

که از ارشد تلامذه ...

فقه و اصول فقه ...

و علوم غریبه ...

و اکثر ...

بر فرش ...

این قصیده ...

فی غیر برق ...

بحر الی اللقا ...

دین ضلوعی غلة ...

المخطئین ...

عذل عاذل ...

یدیک ...

سلیل امام المجتبی وابن فاطم ...

والاب والجد ...

عفافی ...

و طاب ... وبیز از جملة فضلاء ...

مقدسه حایریه | بجمال اوامر و ایتام صدر اماثل و مدرکرام و نخبه اینجال

بام بود با دیار و درجه عرش درجه سید الشهدا دار الشفای رضا و شفیق غربا و سکان مرتبه التیم

در رضا بود فاضل خوش محاوره و با وفا و معدن جود و علم و حیا در سنه هزار و دویست و ابتدا در

مولف اوراق بزیارت عتبات متبرکه مشرف شد با حیز لطف زاید الوصف بسر برده از برکات

انفاس مقدسه و برکت ادعیه صالحه آن سید جلیل القدر فتوحات در کار مولف ظاهر

گردید حکایت کرد که با جمعی از اهل وجد از راه نجف عازم کربلا چنانکه شنیدم از شوق

وصال کعبه مشتاقان خار مغیلان برقم گلزار بود ولاله تنها در ریاض خاطرها میدمید و خار

وادی بطحا از مرد دل میکشید رفقا گفتند در قبیله بنی خفاجه قبیله اهل وجد آمده در جمال و کمال

حور سلمی و لیلا چندین بر شمارش در خیل است و الها بنظاره حسن آن دلربا مقناطیس آسا در میل

و خیام آن زیبا قوام از راه منحرف بود و میل اعنه ومطایای جمال رفقا باعث تا فیر از جمال کعبه کمال

میشد و نبال رهروان خجسته خصال گویا با نیمه قال ساربانا جمال کعبه کجاست که بمردیم در بیابانش

یار راه پیمایان در هوای آن ماه سیما در کمال و قرار جدایی یاران پریشان دل جان کشید و تنها

با ما در زده تن در زمین چنگالها یاران از راه میل بمقام آن دلارام کردند چون فراقم

بوصال فرقاتم زیره و مستهام تمام الحج ان تقف المطایا علی خرقاء واضعة اللثام

مرا نیز جدایی از یاران در صورت تنهایی ممکن نمیشود و اطاعت امر لا تلقوا بایدیکم الی التهلکه

لازم ناچار با یاران موافقت کردم و با همراهان روی براه آوردم قبل از ورود بمقام معهود یکی از رفقا

و میل قبیله بیدار ان سیمبر از همه پیشتر بلکه باعث انحراف از طریق همان رفیق صدیق بود چون

در راه بکشتن خلید و از جنایت خارش آسمان رسید گفتند که خارت و خلیدن خار رجب

از او بیاران گفتند با آنکه آن دختر را حسن تمام است در دعاوی او جای مواخذه نیز او را فرو با کاکلها

اگرچه از کاوش مژکانش جراحتها نامرهم است اما لعل نوشش پرده کش نوشدار و بخشش دلهای رنجور

علاج دردایی میمند در درمان آن سرو بلند است اگرچه از لعل دل غمزه خانه زولت اما از زبان مقصود

مرهم نیز دلها زنندهاست دست از پرده برون آمد چون علاج نمیکند کفته از سپیر شیخ نهند

و ماه پشت دست بشرح آنکه شم قامتم زنم چون ام قامتم کرده از گشت سیاه چونکه نیام آمده گرام

الی

رفقا او اعلاقات کرد که گفته از آنچه شنیده معلوم افزونتر دیدم باری مراسم دلنمود که و نیز با نغمه هر مغنی چون انگشت

بمجروح رفو را بصحنه ان جلال صباحت بخار فرات بر آورده کف ای باران هزاران بار در روی جلده و نیز چاکران او

با عضایش رسیده و مرهمش در دار و خانه جهان مفقود است و همین لطف او از اوصاف اند دار الملک وجود مرکز گوهر

ری در بس سحر بود که آن خوش جمال باری مرد دلخو هما یا بادل خوایش در خاک کردیم و خاکش را با آب دیده شستیم

هر کس ره که زنرهای رهروان جوم نشانهاست منزل بمنزل افتاده است قبله عشق یکیست هر که را در دل ملک

در راه پیران طریقت کودکیست جلوه گر دانای بید او نهان چشم بر هر چه دار ارسلان دیده کوراکم

کور به سر که بشورش بود در کوزه گوشه از صفش بیخبر کز خوشت کرده بروات در او خوش هر مطلق

هیجرا جه با وجود اوست کیسر و اهمه دل بچیزی اندرین منزل مبند جز خدا هیچ چیز دل مبند

و نیز از جمله فضلای آن عصر | که در حکمت و فقه و حدیث یکتا و از فضلای مشهور بود واقم حروف

در شهور سنه هزار و صد و هشتاد و هشت اکبر برادر شیراز دیدم صبح برخاسته از شب بابش دمیده و قافله

عمرش بپایان کوه زندگانی رسیده قوت معه از دوری زاهی وله مجاور پراکنده حال دنیا ببار زل تر است بخشش عاق

راحلی دیگر از فضلا | اصفهانی بوده از قدمای فقها و علما و شیخ فضلا و حکما فنون

بکثرت داهی ممتاز و مستثنی و در اوایل عهد کریمخان داعی حق را لبیک اجابت گفت و نیز از جمله فضلای اصفهان

مقتدای شرق و غرب در اقالیم سبعه مثل نداشت و امام خطه اصفهان مرحمت

اهل جهان بوجودش مباهات مینمودند وجودش لنگر بحر وجود و طلاطم حوادث را دافع برکت جلیلش ونشه اوای

رحمت بفوای بر یای زهر جفا را از شربهای روان و مزاج جهانیان نافع فخر ان کلیه تاج المدرسین الهی

کهف الواصلین قطب العارفین العلامه الاکرم والنحریر الاعظم ملاذ الافاخم الاعاظم فی العالم شمس الملة

جمال الاسلام والمسلمین المدرسه الصمدانی العارف الربانی در تکیه اش در محله بید آباد مجمع درسش بیکاره رشد

عار و از جهان رسته و پای نفس اماره بکمند و ارسته بسته قیود تعلقات گسسته و بحق پیوسته سلاطین با مکانی قرات

ارادتش سپردندی و نقد اخلاص در نشک وجودش بودی که با زبان شان ترجیح دادی و از درت زیارتش از علم

سا منعی نقره و دستی ابواب جود و کرم بر چهره محتاجان گشودی بشها در سجاده عبادت بر دو غم الطاف خفی الالطاف

او ریخ و بر سر حصیر مسکنت از سحاب دیده باران ندامت ریختی در کنار گاه دار مور سینی و شهور سنه آورد

آقا محمد بیدآبادی

و دل بتحصیل انواع علوم خون کرده از قال بحال رسیده منتظر رحمت رحمان و همواره چون منتظران بر کف نقد جان

و این جان عاریت بکافظ سپرده و رسید روزی زخش جسم و تسلیم در کف و ما المال والاهلون الا

ودیعة فلابد یوما ان ترد الودایع همدم فقرا و مساکین و یاری ده اهل دین و قاهر ظلمه واهد کن محرر مجموعه را

در خدمتش ارادت بود و یمن نظر فیض اثرش ادیم قلب را چون از پر تو سهیل عنایت سعادتها و تسهیلا تا باصل

تا بدک طالع تو از رتوت رهبر کی مرا قند نشان دولت صحبت فیض نجرش از همگان می شنیدم چون در

شهور سنه هزار و صد و نود و شش ۱۱۹۶ بخدمتش رسیدم با نگاه فضایل و جامعیتش را از آنچه شنیده بودم بالاتر دیدم

لقد کنت فی الاخبار استمع فضله حدیثا کمثل المسک اذ یتضوع فلما تلاقینا رأیت حقیقة

فرا الفضل اضعف فالذی انا استمع چون در شهور سنه هزار و صد و نود و هشت ۱۱۹۸ از محنت زندان جهان وارست

و روح علوی تمنایش بجمع قدسیان پیوست از ماتمش در اصفهان علامت قیامت آشکار شد ...

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] دیگر

جامع علوم خفی و جلی | از قدما و علمای اصفهان و مشهور بنایید و دقایق آن الجناب الله اصفهانی

چنانکه هرش جناب آقا شه و نخبه فقرا و اقلاس دست فضل کی و ولایش بر تافته و دیگر از جمله فضلا

همواره زهد او فرد و سلمانی و حاوی انواع فضایل نفسانی جامع فقاهت نحاری و مبانی علمی

یونانی و از تلامذه علامه سید آبادی و دامن اعراض از زخارف دنیا و مراسم زهد و تقوی مرقا احمد ارد دیب رانانی

دیگر حجة العلماء والکرام سید ال دات الطاهر فخر الاعلام | که او نیز از جمله شاگردان

علامه بید آبادی و مدرس مدرسه چهار باغ اصفهان بود دیگر از جمله حکما افلاطون نهاد و اطبای بقراط فال

الحکما و معشر او وریالی اگر باره در جهان برجست باز آمدن این یک عاشیه از طاعت عشق...

۵۱۱

میرزا احمد نصیر

و از آن یک حلقه ارادتش بگوش کشیدی و هو الکاتب البارع الشاعر الطبیب النطاسی و کتا بحیث المرض کم شعثا

والتفت الینا و قلوبنا مریضة و هو الاسی بستر اقسم و مردان کنم بهانه خوش باین بهانه تکرار ش

بجانه خویش الفاضل اللبیب الادیب والکامل الخطیب الاریب مرحوم خواجه نصیر ثانی بود و بالکل حکما را

بانی مسانی در جمیع حکمت از هندسه و هیات و ریاضی و طب جسمانی و روحانی از اکثر و شمار اشراق

طاق و مانند هلال مشار الیه بنا به اهل آفاق بود عالم فیلسوف حاذق سیدنا ابد صدیق شفیق بوفق

المشتهر فی الشرق والغرب یضرب الیه اکباد الابل وله افادة وافاضة فی تقریر العلوم و کشف الغموض

فی الفضل و علوم الادب وهو السحاب الهاطل والغائث الملیح الباذل که یکی از واسطه مهارت در علم طب وجودی

از کلیه تحصیلش بود و بهره از بحری و فیضی از فیض معلوم و مفهوم اولا از اصفهان بشیراز آمده بود و در سلک اطبا

منسلک داشته و بعلاوه در تمامی کلش با او موافقت کرده مطمح نظر ارباب تدابیر اسطوره پایه بلند وزارت بود

نه ایستادن در چوکه اهل و ملاحظه نبض و قاروره مرضا بدین واسطه همواره در مخزن سینه محزون بجواهر اهر

علوم مکنون و مخزون نظر نمودی و با انواع کمالات خود منفطرش شده مقام ابوی و عملت بیتی سلطان عصر و عدم

مساعدت دهر و نرسیدن ابنای زمان بر قایق کمالات او همواره صحایف و تحف خردی غالب در لغت

عرب و فارسی نظم بدیع در لطافت و روانی شیرین چون آب زندگانی در نیمه بیان فرمودی و حق با او بود

دارای مسیح دم را با این ناتوانی لطفی نهایت بود و پیوسته در عوض مرض طبیب نفس جهان داشت

تربیت مولف میکاشت و درس و مشق این مستهام بیچه و نظر داشت و از انطباع مشفقانه و پند سودمند

صدف سامعه را غالی میکرد و در اوایل سنه هزار و صد و نود و یک در دار العلم شیراز وداع عالم فانی

نموده در جهان خاک پاک آسود و حاجی سلیمان صباحی تاریخ وفات او را آه از مرگ نصیر ثانی آه

گفت و الحاکات را تعلیق بایسته در حواشی کتب بسیار است و خط تعلیق بسیار شیرین و بار خوب می نوشت

دستگیر فقرا و ضعفا بود و دانشمندی با حقوق و وفا و ایشان را نسخه ایست در علم طب موسوم بشفاء الاقلام

در عالم خود بی نظیر است دیگر از دانشمندان ازمان منظر الطاف سبحانی شیخ جلیل

طبعش بحری لولو نثار و خاطرش سحابی بود در ربار صحبت در علوم رسمی و جد اکثر و کلام با صدق اسماع

لولوی نثر در علم نحو و لغت و فقه و حدیث سر آمده بود و هم بنظم اشعار تاریخ میل داشت مدتی در عتبات مقدسه

و دار العلم شیراز ساکن و در اوایل حالت خاقان کامکار برای اجرای احکام شرعیه و ادای نماز جماعت او را با عقب آورد

طهران آورده و در شهور سنه هزار و صد و پنجاه و یک هجری در دار الخلافه وداع زندگانی گفت حکایت
کرد که وقتی در موسم هوای سرد بود و با برادرم به قبیله‌ای از اعراب رسیدیم قومی کرام از قدوم مهمان در طرب
شدند و ابدو رجة الطرق جائهم یتقارعون علی قری الضیفان ویکاد موقدهم یجود بنفسه حباً للقری وحطباً
علی النیران هم [illegible] عمل شیخ قبیله نازل و برادرم بخیمه یکی از ارباب منزل گرفت ما و تمامت اهل قبیله صبح آن شب
اراده کوچ از آن ربع و دو فرود داشتیم و مواکب ما در بحبوحه سیر قطره زن سحرگاهی قوافل روشنان در دشت [illegible]
الی اقامت نجوم رحلت فرموده و یکولده مهر خنگ نیلی [illegible] بر بام سپهر راند فرمود خیمه شیخ نجوم
نجوم و کوکب [illegible] و اهل قبیله نیزه‌ها بر رواحل و مطایا در مواکب [illegible] برادرم [illegible]
نامساعد بر روی ریگ قاعد [illegible] رفقا حیران بود و از چه قبیله کرانی شیخ طایفه و اهل قبیله منتظر
کوچ و ارتحال و آن ورتی از شرم ساری مشوش خاطر و آشفته حال آفتاب چون طالع شیخ طایفه از تقاع [illegible]
و آن ورتی سایه آن زمین گیر و گفته بیزد نزدیک ایشان شدیم و باعث توقف معلوم شد در میوه جامه شوه
شتر زاده حایل آثاث البیت و اثقال بود به برای مهمان عزیز نحر کرده [illegible] از گرد ره ارتحال باز مانده
داستان [illegible] آتش از کار رو از نامه شیخ قبیله ارث [illegible] حال
عنان کشید و از جود و ایثار او انگشت تعجب به دندان گزید و از هر خانه بهرام قبیله جمع کرده از جو
چندین ناقه و جمل بر آن افزوده بود بخشید و دیگر در مشهد مقدس رضوی از اجله فضلا
دانشمندان فرید [illegible] بر اقوال جمیع [illegible] و در همه فن از علوم عقلی و نقلی چون فرد یکتا
فانّ فضله من مهاد الارض اوسع و قدره من شداد السبع ارفع و بحر صدره من سلاف العلم طافح
وجه بدر منیر و هو نافلک المشتری و الطلاقه [illegible] نزدیک [illegible] در مشهد مقدس زخم از سر را
پسر شاهرخ ازین محنت آباد در گذشت در شهور سنه هزار و دویست و [illegible] و دیگر از اجله فضلاء قزوین
نور الملة و الدین مفتی دین و امین ملک خاتم تقوی را نگین و جهان فضل را گنج تاج
العارفین سید المحققین و سند المدققین عمرش قریب به هشتاد بود در سنه هزار و [illegible] در دار السلطنه
قزوین ازین وحشت آباد در گذشت از جمله علمای کاشان در کاشانه فضل از [illegible] حاجی منیعه
در رشحات حدیث و فقه و حکمت و طالبان تشنه را ساقی است از جمله [illegible]
کتاب تحرقة القلوب [illegible] در [illegible] نوشته و تاثیرات کلام را الحطب و انتشار داد [illegible]

سرشته خلف الصدق علامه بهبهانی است و از جمله فقهای عصر بود از مدت والد بکوچک
هجرت اختیار کرده در بلده کرمانشاهان رخت اقامت و سایه عطوفت بر سر اهالی آن دیار افکنده [illegible]
خاقان مغفور محمد شاه قاجار در دار الخلافه طهران به حکم معزز و مکرم بوده است راقم حروف به مکارم
چند روزی در حضورش شرف اندوز بود و با این بنده کمال التفات داشت الحق ارحس اخلاق
اهل مملکت در صورت بشر و از حسن اختلاط و آمیزش فاضلانه و استحضار در فقه و حدیث بحری بود
بیکران از جمله فضلای [illegible] و ادبای [illegible] دار السلطنه تبریز [illegible]
یکوتوشته و با تمام ذهن وقاد و قوت حافظه خداداد به طالب علم و فضل و جد و جهد در آن کوشیده کان
هو متبحراً بین العلماء وقوداً فی سلک الفضلاء بینها جلیلاً معززاً مکرماً عند
السلاطین والوزراء والامراء وکان له البسة متعددة ملونة موشية مشطنة
بعضها فوق بعض کنشر ایدی الجنوب علی الحوملا دفاً ملوناً والحواشی علی الارض
کان یتردی برداء ابیضاً فوق اللباس شفقاً کطبعه ورقیقاً کذهنه ودقیقاً
کشعره وله قامة طویلة کالبان متمایلاً کتمایل الاغصان من النسیم فی البستان
وعلی هامته عمامة کالغمامة وبیده عکازة فی الدمة کخط الموهوم وعلی
کتفه رداء کالثلج علی الادوم بر منبر وعظ و خطابت به مکان [illegible] فصاحت و بلاغت از کلام
تازی و دری در منصه در ریختی و گرد از نحو و لغات [illegible] خطبا و اصقاع و اقطار و بلغاء هر ناحیت و دیار
بطلاقت لسان و طلاقت بیان اواذعان داشتند و قادر بادا و ایراد اقسام کلام بود به تناسب محل و رعایت
وقت از تقریر دلپذیر فنون عجایب در الطناب و ایجاز کاهی نظم و گاهی نثر چون خواستی در از دلها شور انگیزی دستی
دموع از عیون بریزد تقریر افکندی که تن مانی قصه خواندی که اشک از دیده‌ها افشاندی و اگر خواستی که خنده‌ها
رمزی از آن گذشته رساندی و رشته کلام به کلمات ظرافت آمیز صحبت‌های مسرت انگیز کشیدی خنده نشاط از دهان فرقان
برخاستی فاضل [illegible] و شیرین سخن و ندیمی مانندش ما هر در همه فن ندیدم و اگر [illegible] در صحبتش الوان خیلاط
مهمانگشادی از صحبت‌های رنگین دمی و در [illegible] حریف [illegible] و ملال بر کلبه [illegible] قدم نهادی [illegible]
نظر آورده به حرمان رفت [illegible] رضا [illegible] کشف [illegible] دار السلام [illegible]

آخوند ملا رضا

مؤلف و برادران بود و قدومش مقارن ابواب اکرام بود آوازهٔ درویش بمسامع خاص و عام رسید بعد از طی
نموده استفاده و بر طبق بهانهٔ ملاقات راه مجلسش پوئیده و عوام بحضورش چون [illegible] از طرح مبانی [illegible] دادخواهی
متکلمه [illegible] و برخی مجابا بر خواهشمندی صیت تحریرش بتحریر و لایق این وضع بود ... شد و اهل
ارادتش و منکر ضمیر را و هر دو در این عهد امام جمعه و جماعت و شهره در زهد و دیانت شیخ عبد الرشید [illegible]
و کرمان با وی ارادتی داشت هر چند خوانین و سلاطین و اکابر و اعیان آذربایجان تحت [illegible] و صعالیک
و اهل سوق و سوداگران اتراک و در عصبیت و امداد عشرت در وطن [illegible] غایت
بی پروا و چالاک باشند باشاره اخوند بازده عام تمام و غوغا و خروش بالاکلام علامه فرید مقام را [illegible]
از منزل بمسجد جامع بردند و سی و ده کس را در برابر محراب افکندند چون مریدان و حاضر [illegible]
چنان دیدند سی و ده شیخ را از پیش محراب برچیدند و از گرداب هجوم اتراک و در طلبه هولناک بود کرامه کردند
و رخت از آن طرفان بیرون برکات کشیدند و گفتند الليل داج والكباش تنتطح وَمَن
نجى برأسه فقد ربح معماریان را اخوان او از عوام و اعیان در مکتوبه ظهر و عصر مقتدی شدند
و مِحرابُكَ أحرى بك کیان عودت را بمنزل با وی مقتفی آمدند اخوند نه محراب و منبر را استقلالا
منفردا صاحب شد و دلهای صدید آثار در رکود اران متفاطیس وار از اطراف
و جوانب جالب و جاذب دل کریمان را بکمالات بسیار و فضایل بیشمار و فصاحت و وقار رو [illegible]
و سخندانی و حدیثخوانی صید کرد حسب التمنای مولانا منصب قضای عسکری مفوض شد و حکم نافذش
بر تمامت خوانین و سرکردگان و امرا و کرام مفترض برای العین مشاهده کردم هر در [illegible] قطع دعاوی شرعیه
هر گاه یکی از خوانین عظام چنانکه عادت عوام باشد و مشاهدت بدر عیان [illegible] بالتخ سفاهت امیر
از نهادند و عدم تمیز بر زبان راندی بجرم اینکه در دار الفتوی و محکمه رسول مدینه و محل قطع شرعیات
و مقام شریف و دیانت بیان ترک ادب گفته و وحدت پایگاه شرع رعایت ننموده از امرا
رند و الوار و سرکردگان بزرگ اکراد و اتراک و افشار یاد داده و صعالیک قاجار و اوباش
هر که گوباش بفرمان مولانا حلقهٔ دار القضا چون قضای مبرم و زنبوران خون آلود بر سر او ریختند
و او را مُكِبّاً على وجهه چوب کاری و آزاری بسزا کرده آب رویش را از ضربات متوالیه
و انضرام آتش اخشاب متوارده بر خاک مذلت میریختند و [illegible] در زمان حضرت [illegible] از اصفهان

مشتغل [illegible] بعلم [illegible] مولانا [illegible] صادق خان [illegible]

باستانهٔ مقدسهٔ ائمهٔ هدی شتافت از سلیمانیه بدار السلام بغداد احرام به قصد ادای فرض چندی [illegible]
بودنش گسسته از آنجا در کردستان بحضرت خان پیوست و از وی نیز انواع اصطناع دیده عنان بصوب [illegible]
منعطف گردانید و متوجه دیار آذربایجان گشت و قاید قضا زمام سیرش را بقلعهٔ شوشی کشید مؤلف این اوراق [illegible]
ورود آن مقصد رسیدن بحکم نگارش خامهٔ تقدیر بزوم ملاقات ابرهیم خلیل خان والی آن خطهٔ دلپذیر
از تبریز بقراباغ سفر کرده بودم مولانا را در قلعه دیدم و از دیدار بهجت آثارش نهایت شادمانی کردیم و بنقاد
نبنت عهوداً بالمحى و نقضتها فيا ويح نفسي ما حسبتك ناسيا عهد مودت قدیم را
تازه و صحیفهٔ صحبت دیرین را باز که شیرازه بستیم در آن روزها ابراهیم خلیل خان از قلعه بشیب آمده
خیمهٔ تفرج در باغ خواجه زده بود و مشاهدهٔ لطافت بهار و ادراک نضارت انواع ریاحین و ازهار را [illegible]
منظور نظر ساخته مولانا در حین گرمی صحبت از مؤلف خواهشمند ترویج در خدمت خان [illegible]
نمود این رقعه باقتراح مولانا در نشر رتب و رود شکوه امیر مسعود فرستاده شد
التفات شمیم گرامی میدارد اگرچه علم الحشم را در غلبت بباغ لطافت ثمر و توقف در بستان [illegible]
تحمل زحمت و ابرام ایام الادای خواهد بود لا از ارتش کنفصال و سرور قلب معتقدان دیرین در ادراک حضور
سراسر حضور مجددم محبت آئین است و دیرین روزها دلفروز خبری مسرت انگیز رسیدن آن مخدوم [illegible]
لزومی داله این است دخباب قضایی نصاب دانشمند دریا آب فقیه نبیه حکیم لبیب [illegible]
وجیه جمیل بذله سنج نادره گوی ادیب لبیب خرده سنج فصیح حی عطارد فلک فطانت مشتری
آسمان متانت عزیز دوران بدیع الزمان ثانی سلام بزم آرا صاحب سخن سرا اخوند ملا رضا
تحریری است و تحریر جامعیت و کمالاتش نه در خور حوصلهٔ بیان و بیانش نقلعه مینو مثال الموم
ملاقات خان خلیل خصال دارد گشته اصدر الکتاب از خاک فرخناک تبریز صحبتش شوق اکثر
و عطش دلاویز است مصنع صدرش از زلال علم و آداب لبریز مدتی در دار العلم شیراز بر مسند
قضای عسکر ظلم سوز و عدل طراز بود [illegible] از قرابت دولت زندیه بغداد اخذ و سلیمان پاشا والی
بغداد ابواب تعظیم و تبجیل بر چهره حالش گشاد برای زراعت و کسب منفعتش نهری در آن حدود
بآن بحر مواج عطا فرمود دستگاهش را وسیع و استان افادتش را بوافدین و محصلین و طلاب

[illegible]
سوروخ [illegible] مراد [illegible]

علم دین می‌منبع ساخت. درین هنگام جاذبه حب وطن زمام ناقه مرامش گرفته بجانب ادربایجان کشید و ساقی قضا
و ساغر گردش سپهر آیینه سیما دو باره از زلال رایق این حسنه سرای بکام جانش رساند مقدم این محترم را
مغتنم باید شمرد و اگر عزم توقف درین دیار نماید نظام مدار معیشتش باید گذاشت و اگر این ملک را نیز [illegible]
افسرده از وی مستفید باید داشت والسلام الصواب [illegible] پایه کمالش را شناخته روز بروز بدیده عزتش
بنواخت مخزن قلب خود را از زلال ارادتش مالامال ساخت مدتی در آن حدود بود و ارشاد عوام و خواص می‌پرداخت
و با ستیصال رواج [illegible] تدریس [illegible] حل مشکلات دروس الاحکام و کشف
معضلات شرایع الاسلام [illegible] اشتغال می‌نمود و کان استادا فی قواعد الدین و تهذیب
ملاذ الیقین ذکری لاولی الالباب و مباحثه فی نهج الحق و طریق الاجتهاد و نهایة
الارشاد و غایة المراد والمآب فضلاء [illegible] بتوفیق [illegible]
نشر معارف دینیه و حقایق یقینیه کاشف اسرار [illegible] باقامت براهین و ادله
امامتش در دل شکاکان ماند [illegible] مقال کرد [illegible] از کاخ
صباح فشاند از عین الحیوة هدایت زلال سعادت چشاند علماء در بند تقلیدش [illegible]
و دانشمندان [illegible] مبتدعان [illegible] از صدای [illegible]
بالجمله چون خاقان مغفور محمد شاه قاجار را در سنه هزار و دویست [illegible] عکس تسخیر [illegible] بر مرآت ضمیر [illegible]
مولانا از قلعه [illegible] و در دار السلطنه طهران بخاقان کامران پیوست [illegible] طاوس روح علوی [illegible]
قدس پرواز کرد و با طوطیان [illegible] هم آواز شد [illegible]
کار [illegible]
دار الملک تسلیم و رضا و در علم فقه و تفسیر و حدیث انگشت نما [illegible]
صاحب [illegible] ضعیف الروح [illegible]
بسر آوردی [illegible]
پاینده [illegible] ایوان جان [illegible] دیگر از فضلای رفیع الشان اذربایجان
از جمله تلامذه علامه بهبهانی صدر [illegible]
اصفیاء کرام [illegible] محقق علماء اعلام مدقق فضلاء عالیمقام میرزا [illegible] دانش [illegible]
جلیل بزرگوار [illegible] متقی [illegible] عظیم القدر رحب الصدر رفیع المنزلة منیع
المرتبه [illegible]
[illegible]

در اسکندریه [illegible] و حاله کلیه خود شناس [illegible] صدیق با وفا و وقار بود و عزیزی با کمال و فضل
در انجمن دنیا با اهل دیار و غربا شفیق بود و از قدردانی [illegible] بهترین رفیق از کمال
سلیقه و مشرب خویش [illegible] دوستان جانانه خود [illegible]
در مسلک می‌داشت بعید از مخادعت عذر آور از اسرع المهادنت در محفل محبت و وفا [illegible]
آمیخته با تکلم و حلاوت و طرز صحبت خود [illegible] ممزوج بحسن اختلاط و ملاحت حق جوی و حق گوی [illegible]
[illegible] همواره در جویبار لطفش سلسبیل [illegible] تعظیم صادر و وارد
یزدحم الناس علی بابه والمشرب العذب کثیر الزحام بهره یاب از خوان ایثارش موالی
و معاند از صفای طینت و صدق نیت صاحب خلق حمید و طرز سعید و شأن جلیل رای مصلحت دانش [illegible]
[illegible] را در مشورت رهبر و دلیل و انواع [illegible] ابن السبیل سبیل بود
خانه اش منزل درویشان بود [illegible] منزل صادر و وارد [illegible]
[illegible] شمع انجمن این دیار [illegible] و آداب [illegible]
سنه هزار و صد و نود و نه [illegible] بوطن باز آمدم و بجناب ایشان [illegible] در سنه هزار و [illegible] تبریز
مراجعت [illegible] شدم قطع نظر از الفت و قرابت ظاهری در خدمت [illegible]
ارادتی و صداقتی حاصل شد در رابطه روحانی متواصل [illegible]
آرمیدم [illegible] مراد [illegible]
حسد و فرقه عناد بودند عقده بر دل [illegible] کدورت آمیز [illegible] انکار [illegible]
صفحه خاطر نشسته [illegible] بر آیینه جان [illegible] از کرم
انفاس و برکات [illegible]
از معارف [illegible] میرزا [illegible] رفیع [illegible] رضی
این یک [illegible] منقبت و آن دیگر [illegible] منقبت این یک از فضلای روزگار [illegible]
سحر کار لفظ [illegible] گذارش حال رضی الدین عنقریب در صدور [illegible]
احوال خاقان سلیمان خصال [illegible] جمشید اقبال رقم زده کلک گوهر نگار خواهد گشت در شهور سنه ۱۱۹۸
[illegible] احمد خان بن مرتضی قلیخان دنبلی [illegible] بنای تعمیر مشهد [illegible]
[illegible] هزار تومان از مسکوک برای انجام و اتمام این امر [illegible] بنزد آنجناب فرستاد و وی [illegible]
[illegible] بتتمیم این امر اشتغال نموده در تعمیر مشهد [illegible] امام علی النقی و امام حسن عسکری [illegible]

طاق و رواق المکه عرش انطاق و بنای مسجد صاحب الامر در دارالخلافه طهران و خطبه در آن مقام اتفاق افتاده ما حصل جمله
بتقدیم رسانید قبله مسجد احمد مستنصر عباسی اکثر دایره داشت اساس مسجد را از زمین برداشت و محراب او وضع دایره استدلال
راست نمود و مسجد را اتمام کرد چون هنگام تعمیر ضرایح مقدسه و توسیع صحن روضه جنت بنا بکندن اطراف
مصابیح منوره مشغول شد بنا و عمله بعد از برداشتن قبور و فرش مزارات نو و کهنه عامه بکاوشت عامه و العلماء
مانع شده نزد سلیمان پاشا غوغا و شورش عظیم برآورد در جناب میرزا ابطال احداثات کرده بلطایف الحیل و بیانات معقول
وجود و هیجان آن جماعت را ساکت کرده بکار وجود بود و چون بالضروره صحن مقدس را از خشب و الواح و صنادیق
صنادید آل عباس که امرای آن ولایت از مرور دهور رسمت انهدام یافته بود پاک رفتند و عظام رمیمه عامه را
جمع کرده در حجره دیگر نهفتند یکی از آن جمله صندوق واثق عباسی بود و ابراز معتصم خلیفه است و عبل خزاعی راست
خَلِیفَةٌ مَاتَ لَمْ یَحْزَنْ لَهُ أَحَدٌ وَآخَرُ قَامَ لَمْ یَفْرَحْ بِهِ أَحَدٌ دی بهواره قلقل قینه و ترنم
عود قیام و قعود داشت در ایام خلافت بهانش بعلم شفا بود و آستینش بوسه گاه سلاطین حیدر
چون تخته صندوقش برداشته شد جسم او در غبار شده و نقش غباری از وی در صندوق مانده محمد ملاقی رسیده
مانند گردی بهوا برانگیخت و اثری از وی نماند مِسْکِینٌ ابْنُ آدَمَ أَوَّلُهُ نُطْفَةٌ مَذِرَةٌ وَآخِرُهُ جِیفَةٌ قَذِرَةٌ
وَهُوَ فِیمَا بَیْنَهُمَا یَحْمِلُ الْعَذِرَةَ اول قطره آب است در تنگنای رحم غذای او از خون حاصل و نمای او دیگر تما
بعد از ورود و بکاشانه وجود پرده پوش قذرات او قمیص رداء قوت نفس ناطقه از عالم نفسانی عزوانا
روی آویخته و در شمات عقل و ادراک از کدورت ایجو پاک بر بیاض قلب و دماغ او ریخته اگر
توفیقش یار است و تایید خداوند مجیدش مددکار در دروازه حیات فانی از کسب اخلاق روحانی و تحصیل
رضای یزدانی و تکمیل نفس انسانی نشئات حیات جاودانی در کار رسد و تحصیل آنچه را باید آید و بخصوص دارین
فایز الا دیو خود لانش را بهر و متابعت نفس شریر الیه پیر کردد گنه آنچه او را باید و ورود در کاری
که او را نشاید چندی بخود کامی بسر برآرد و گردش سپهر و شور عرش بسر آرد یاران حقیقی از اتفات
بار و حش گریزان مکافات اعمالش نهان پیدا کاکنه اقتاله چون مرداری در وحل و خواری اعمالش غذای عود و جل
تغش در خاک دفن و تنش محفل از شام کین ده پهی بعد از چندی عروق و عظامش از گردش کمان آسیای
چرخ چون توتیا اگر پرده از خاکش برداشته نقد کردی نشو آمیخته با هوا اگر پرده بردار از روی خاک روی
تا بهعنم زمینی در مغاک همه فرق شاهان سرکش بود رخ کلعذاران مهوش بود
القصه جناب میرزا آقا دام اکیده نزد سلاطین والی و حکام احترامی داشت

عمرش قریب بصد رسیده بود و در اول شوال سنه هزار و صد و هفتاد و یک از این محنت آباد در گذشت نعش مطهرش
را در بهشت نجف اشرف نقل نمودند و اشعار او در تذکره‌ها نوشته شده و در زمان
درزی مولف بشیراز بعضی مهام فانو نیده و بعضی را از خرقه تقا پوشیده

بود از طبقات عالیه درجات اصفهان خلقش نیکو و نظمش رواج بوده است خاتم لطیف طبعش آذر شاگرد او بوده
او را احیاء هزار دستان شکفته چون بساط چمن نظم از افراط خیالات خام نوکت صاحب وحید و امثال
ایشان از خالات بار زده و متشی‌سلاک الکذب شده و بجائی که از طراوت و رونق افتاده مشتاق بهمت کلاه از نظم آمده
طومار سحر سرایان جمع را چون غنچه بهم پیچید و بساط نظم را خود در این طریقه بود آن آرزوی ضمیری و لطافت
گستر انید ریز رشحات خار بیخ نواها ساخت و نغمه‌ها پرداخت عندلیبان خوش‌نوای عصر او را تعقیق آمده
چون پیش از قافیه روی اشعار رنگینش زینت نغمات مطربان و از بد نوای آن نالان شده و ترنمات رنگینش
نقل محفل ظرفای مجلس آرا در شهور سنه هزار و صد و شصت و نه که نه سال بعد از قتل نادرشاه بود وفات یافت
و در تکیه شیخ زین الدین مدفون است و حقیر در ایام توقف در اصفهان بزیارت مضجع او شتافتم و این رباعی
بر سنگ مزارش منقوش یافتم و از خیالات اوست بیدار چو گوهر ز قطره آب شدیم و اکاه بهار
چو دریا بیدار شدیم بودیم بخواب در شبستان عدم بیدار شدیم و باز در خواب شدیم و از او و لاشی التفات دو
صهبا و آذر در ترویج دو لایش کوشیدند چون در رقبه ایشان حق استادی داشت لباس جمعیت لواهر نظمش
پوشانیدند و رفیق زبان شوفر این رباعی گفت مشتاق چو لت و دار حشاپی تو در بعد از فوتش با تفق و
صهبا آذر قسمت کردند در میان شورش را دادند با و حصه اما کمتر و چون ابیات شاعر چند از احوال
ایشان مرقوم میگردد در هر یک از حدیقه این کتاب مذکور و مسطور است لهذا بتحریر بعضی از آنها ازین اسکوت
جمهور از انکتاب مکرر ابی فایده شد بالجمله از شعرای مشهور از آن
در زاویه استغنا بدرست رنج خاطر معاش میگذرانید با آب کسب ضعیف اکتفا کرده بعیشت از چشم سوزن نگذرد اشت
و صاحب صفات حمیده و خصال پسندیده بود و به اتیار تخلص از ذوق عشق آگاه و اشعار عاشقانه اش بر معنی
گواه است در رتبه چهارم و چهارم جسته قدم از علوم رسمیه بهره در در فن نظم سر دفتر فصحای بلاغت گستر
جمیع سال از دل او پرده بر نمیرفت و رفع رنجش او هم امکان داشت شعری بلند پایه و صاحب طبع کمیاب
بود بکلاوت معنا رنگینی و روانی ابیات و وفور اشعار عاشق نه مستغنا کلامش امیخته با درد و سوز

در نظمش ذوق کلام نظیری و ضمیری ...... پیدا در ابیات سلامت آتش رنگ . و در اشعار مینا و صبری و صیدی
و سوزی و وحشی هویدا پنداری دیوانش خمخانه ایست پر از صاف صهبا و اوراق اشعارش کوی کوی مغان است
از هر دریچه ترسابچهٔ عشوه فروش و غمزه نما در میان عشاق و عاشق نظر بخشی خانهٔ متداول بود لا بر مشتاق
بترین بانهٔ عاشق قابل است . شعر است هیچ و شاعری از هیچ هیچتر در حرم از بر که هیچ این جدال چیست
و اگر کسی در اشعار عاشق تصرفی میکرد نظر نمیکرد طبع او در ارزش تحمید و عاشق در عشر سنه هزار و صد و هشتاد
وداع جهان ناپایدار کرد
اسمش حاجی لطفعلی بیک ابن آقاخان از اولاد ... و بیکدلی ایران
و از امرای دولت بهیهٔ صفویه بوده سلسله اجداد بیکدلی اصفهان بهشت نشان بعد در سنه هزار و صد و سی و چهار
متولد شده و در سنه هزار و صد و ... وفات او ... از دنیا رحلت کرد بعد از استیلای محمود غلجای بر اصفهان خانوادهٔ او بقم
هجرت کرده آذر چهارده سال عمر خود را در آنجا گذرانیده در اوایل جلوس نادرشاه پدرش را بحکومت خطهٔ لار
و سواحل بحر فارس سربلند کرده بعد از ... شیراز حرکت و در آنجا پدرش از دار ملال از کمال و ... جهان
با عمّ محمود بیک عمش بزیارت بیت الله الحرام رفته و زیارت عتبات ائمه معصومین دریافته در ... نادرشاه عازم تنبیه
کرده بوده آذر از مشهد مقدس عزیمت عراق و در اصفهان بجا رسیده گذرانیده ... بعد از قتل نادرشاه چندی ملازمت
علیشاه و ابراهیم شاه و سلیمان شاه و شاه اسمعیل کرده در اواسط عمر در اوایل دولت کریمخان لعنه بکسوت فقر
ملبس و در مضافات قم قلیل املاک و رقبات داشته بزراعت مشغول و همگام حصاد و رفع محصول
از ترد محصلان دیوانی بتنگ آمده و ملول و بسبب میل فطری بمیر گفتن شعر شده شاگرد مشتاق است و معتقد
هفت اقلیم است از خیالات او در تاراج علیمردان خان بختیاری در اصفهان از میان رفته مدتها طوطی نطقش
لال و جنبش طبعش شکسته بال بوده تا بتکلیف احباب از نتایج طبع لالی خوشاب ایکه جمع و تفصیل ... در کتابی
او جمعیت او در هر عالم شعر دارد از هر یک از معاصرین خود کمتر بخشی شعر را خوب میفهمید تذکرة الشعرا موسوم
بآتشکده نوشته سلیقه و ... مقبول داشته و لشوار ... مسلم بوده است بجای نقطه در المسحاب
و لیشبید نقطه در السحاب اگرچه شیراز تشریف آورده بعد از آنکه حسب صوفی در مکتب مشغول
بودم و شنیدم او مشتاق ... زین این سلسله بود شرف صحبتش روزی شد ارادتمند در صحبت میرزا احمد لعنه طلب داشته
در قصاید خویش طریق مدح او بچه جهت ... با هاتف و صباحی محکم داشته و آذر بشیراز ... کتاب
سفر کرد و بعد از وی هاتف و بعد از وی صباحی او را بسر آمد در مرثیه آذر قصیده غرا گفته و ترکیب بند
دل اویز دارند
اسم شریفش سید احمد ... جد لوکش ... اردستان ... بعد وجود در اصفهان

[Margin notes:]
و لکان ...
آذر
۷ فغانی ... دارد از جمله ...
... آگاهی کو شب بجرم ...
کان شب ... عمری ...
۴ تفی

متولد شده آذر در آتشکده او را از طبقه سادات عالیدرجات حسینی اصفهانی نوشته باینکه جناب آذر از ...
اثر اکثر اما تعصبا لاهل العراق در آنجا نشو و نما یافته عراقی تراش است و در وصف آنجا و اهالی
آن بلاد در تلاش اگرچه محسنات آنجا را منکر نمیتوان شد لاکن اگر افراز داشته و نطانی کنجوی را
از ایالهٔ قم نوشته و معتقد باین امر شده در کتب ... دیده نظامی که گنجه یک شهر هست
کر ... گنجه تا چند چند چو در گرچه در شهر گنجه گم ولی از قهستان شهر قم بالجمله اشعار شعرای مشهور
استادان و جنبش طبعش نعمه سنج در شاخسار بیان بالجمله فضایل و کمالات موصوف بحسن اخلاق و نیک
ذات معروف طبعش خالی از اعوجاج و سلیقه اش بری از اعوجاج بوده در علم طب و عجایب ... داشته
و اشعار ... در بزم حریفان یادگار گذاشته و در سنه هزار و صد و نود و نه از گلشن ... بهشت
جاودان گزیر کرده و در اشعار خود مدح میرزا احمد طبیب کرده و قصاید عربیه او فهایز ...
اسمش حاجی سلیمان اصلش از بیدگل من محال کاشان مرد فرشته سرشت و آدمی روشن
هنرمند نیکو اطوار صحبتش جان نواز و دلکش رفیقی شفیق و صدیقی خلیق در اوایل جوانی بتحصیل علوم
و در فنون نظم بر همگنان فایق از آذر کسب کمال داشته و با ورامین و جلیس بوده در اوایل عهد خاقان مغفور
محمدشاه قاجار بجوار رحمت پروردگار پیوست طبعش قادر بر نظم داشته و اشعار او را یادگار گذاشته
صباحی را روش سخن سرائی شیوه آذر است اما از ایهامات چابک و خورده کاریهای خیالات شکسته کلام
کمال او بی بعید است در سخنانش ملاحت و متانت است در طرز استادان قدیم مانند است زبان مرثیه
داشته در ابیاتش شوری و دردی است تراویده از دم گرمی و آه سردی است ترکیب بندی در مرثیه
سیدالشهدا گفته بعد از مرثیهٔ محتشم کلامی بآن متانت نشنیده ام ابیات حزن آمیز در مرثیه آذر و
فرزندانش و در زلزلهٔ کاشان و وداع زندان سرای جهان گفته است اسمش آقا محمدتقی تخلص ... است
جد او از ولایت ... آمده در قم ساکن و صهبا در آنجا متولد شده تا سال در آن ارض متبرکه
نشو و نما یافته از آنجا باصفهان آمده متوطن گردیده و شوق شعر بهمرسانیده اکثر اوقات آذر بسر برده و الحق
مرد مشتاق است صدیق باوفا ظاهرش چون باطن در کمال صفا بشیراز آمد و حالا گشته بلکه ...
زایدالوصف بهمرسانید تو گلستانی و باغ گل خوشه مایب و در اشعار موزون انتقریه میکرد و اهتمام
بسیار در تنقیح الفاظ و تصحیح کلام میکرد و ... تصرفات و درباب ... در عشر سنه هزار و صد و نود و یک ۱۱۹۱

[Margin notes:]
صباحی
صهبا

میرزا [illegible] طبیب

در شیراز وفات یافت و از در باغ ... گفت   دایم بود رکوع ... جام صهبا

از سادات موسوی خلف الصدق میرزا ابراهیم حکیم باشی شاه سلطان حسین صفوی برادر بزرگ
میرزا عبدالوهاب حاکم اصفهان بود و در فن حکمت با ایشان مسابقه کرد و بزرگ ... نظمش ...
شعرا و اهل کمال بود و میرزا عبدالباقی در اوایل حکیم باشی نادرشاه [illegible] و در عهد شاه عباس ماضی ...
از فارس بعراق آمده در اصفهان متوطن ... سلاطین صفویه ... بوده در کمال
اعتبار و احترام ... برادرش میرزا عبدالوهاب ... حکومت در اصفهان وفات یافت ...
کریمخان حکومت اصفهان را ... زرگر ... طبع ... تعریفش ...
اوایل آن ... رعایای اصفهان ... مقتدی آثار ...
شعرا و فضلا و اهل کمال از اصفهان ... اطراف ... میرزا ...
خالی از فضلی نبود ... کمال ... در جنب حیات ... طبیب ...
در شهور سنه هزار و صد و هفتاد و ۱۱۷۲ ... نموده ...
بوم ... گشت ... ارم را ... آمده ام ...
... خداوند کرم را   اسمش ... از اصفهان ...
نادر ... فقیر ... چند قطعه در بحر تقارب ... بوستان ...
عقد الجواهر نام کرده ...
بگذر ... از ترا ب ... قطره ... آسمان و زمین ...
از علمای شیراز ... پسندیده بوده ...
... قبول کرده در سنه هزار و صد و هفتاد ... در شیراز وداع ... کرد
خلف ... پدر ... صهبا ...
سنه هزار و صد و هفتاد ... وداع عالم فانی کرد از اوست   حال ... یا ... حال ...
اصفهان ... شوریده ...
... در شیراز و اصفهان ... افتاده ...
وحسن صفات موصوف بقناعت ... رفیق شفیق و صدیق ...
در اصفهان وفات یافت   اسمش میرزا محمد جعفر در اصفهان از طبقه سادات ...
و جهان ... صاحب طبع و شیرین زبان ... در اصفهان ...
... در سنه هزار و ... در اصفهان وفات یافت صاحب دیوان ...

۷ آذر بگان رفته ...
رخت ... در ...
و صباحی در کاشان منزل گزیده
و صهبا در قمی بشیراز افتاده

طوفان

شنیده ام و خواب ... بحر تقارب بنظم آورده   دار نظر خاقان ... یافت
اسمش میرزا طیب از ... گفته ...
توبه کرده شعر ... در مدح حیدر کرار گفت و در جهان ارض اقدس بروضه رضوان خرامید آذر در تاریخش گفت
طوفان در دریای نجف شد رخصا   اسمش میرزا محمد حسین از سادات اصفهان ...
و ... اصفهان ... در اوایل جوانی بهندوستان رفته و در بنگاله ... سرافراز ...
آن دیار و مناصب دیوانی سرافراز ... غالب علیخان ...
مشغول ... هندوستان ...
مراجعت و در ایران ... در عهد کریمخان زند وفات یافت   از اهل ...
ظریف صاحب طبع و شیرین زبان در اوایل ... اصفهان آمده ...
... کمالات صوری ... در فن خط ... در اصفهان ...
از اصفهان بیرون نرفت ... در سنه هزار و صد و هشتاد و ...
در اصفهان وفات یافت ... برادر ...
و میرزا ابوالقاسم خلف الصدق آقا صادق ... نیز   خلف الصدق
میرزا سید مرتضی نواده خلیفه سلطان ... داماد شاه سلطان حسین صفوی ... صاحب ذهن
صاف و ... صحبت ... طبع ... برادر شاه اسماعیل است
نظم خوش و سلیقه ... در اصفهان ... صاحب دیوان است ...
...

... طهماسب ...
از ... قاجار ...
... شیراز ... فارس ...
مقام ... خاقان مظفر ...
از دار شیراز ...
... قاجار ...
... سلطنت ...
... آرزوی ...

چون تبعه رحد ارخان آوری اقتضای قضای عالی اسمانی بهی بمقوم عاره کرد شهماج بمقوم راحوال شد بر حسب
اینجای آمده واز هر عرصه و منارغ بای کوهستان وراه عشرت نهاد انگشت دیگر هر بکوه تصرف داشت بلکه بعضی را جوهر نفس
نگار دبرخیانه وفارسی فرس جوره الضافه واهی بود در سیاق اراذل واعمال او ومجالس شکسته
بوساده مالیکی اوقات را در ولایت احکام را در هر محکمه باجوای احکام مطلق العنان گذاشت در تغییر احکام نظاهر کردی
ولکن من العدل ستر عذب العذل کفی هر یک از احکام بعضی از عمران ومابقی را مسلک حاکری اندوز چون ظاع
وایروان وفرقه عاق وکردستان ولرستان وبختیاری ودشتستان فارس بتقلید غواضه در قواعده پیش کار جهان غان
کم انضباع مرشایست جهد سپید داد که دیگران مجد لفظ اطاعت بر در مبغ ناصری نمی داشت قاعده عهود
بر مسند نشسته وکیانی بوته دار جلیس کاشان پوشیدی وبا بنانش خوانی گوشدی در ساقی عمارت وتیمرا فیه قدم
در اصفهان وشیراز هوسی داشت از استبداد واستعلای چاکران کردی واجلسته اجلاس کردی ومخالفت ومنافقت
در میان حکام اطراف ورثت داشتی وعهد اعظم کار مملکت افلم خدادی بکرجانه در اصفهان مصلحی معروف بود ای صدر
که مدار جهان بود نه دارای کیهان وزیرش میرزا جعفر اصفهانی بود در صدر دیوان مناعت بمثل ینبغی
بعش الکوس العبوس بر جبهه نوشته همواره گره در ابرو چینی در جبین لایح داشته رایت تجبر وتکبر همچنین
با جهابذه واعیان قوم با عنان آسمان افراشته صاحب وقار وشهامت بزرگ لهجه وقور سطوت
ودر اوایل عهد وزارت گاه گاهی در مجلس انس باند ما وندیمان بساط نشاط ارا ...

در معاقرت عقار با محرمان خلوت دل ربودی ولباس خلاعت ومجون در بر نمودی سبحه ها را بنا ربالکس
وزارت در بر داشت ملوکانه بمنصب بزرگ دجلالت زائد کردی شبانگاه مانند قرص شمس اط درحدی وصلی ما
خورشید آسا سوزه نقش و عزجوان سوزه اعز جبین انما مجالس الملوک بالبساط فهو دابهم
وقضعوه فاذا ما انتهوا اذا ما ارادوا من حکایت وکدر دخوه شبها دل دراهو ورور
ورزها بر صدر ایوان وزارت عبوس قمطریر نشسته که مال بوارد وفات کریمخان در سنه هزار ودو... جهار
با جد ضبعی درگذشت وکالت دولتی محول باسمعیل خان قشقایی که درثبات ... داد از ... فصاحت ...
دوران دهر ومهواتک جمهور آفاق وداور شاه نظر ... مملکت ... ناقصه ... کینه بود
شکفته ورنگینی زنده را در منزل ابو خواست تعبیه ... می خواست در جوانی تعلیم ادعال مینمود در راه
جمعی از سپاه او ... از حسد چشمه تقوی ... دارش را بخو علیه لوطی ... منشی در بارش میرزا محمد ... در
منشی مولوی بود وقایع نگار دولت زندیه طبعش صاف وزبانش وصاف وخامه اش نگارنده او صاحب... در نظم
اشعار نامی تخلص میکرد مثنوی خسرو وشیرین ویوسف وزلیخا ولیلی ومجنون ووامق وعذرا ودرج گهر وقصاید غرا
ورسایل ... وغزلهای ساله گفته این دو بیت از اوست بعینه دل زخار توخون شو چندم دل از ...

دل از اینه وه ای تو کاوش میکندم بس دیکم کرگزها بهزار خلاف بوعده های دروغ تو باز خوشندم ازجمله کردن
سرکارش میرزا عنایت الله اصفهانی بود در سرشت تواضع ودرویش نهادی وحسن اخلاق بی نظیر بود ودر عهده
مضمون بندی وطلسم اشعار بسمع دلپذیر بر داشت این ابیات از اوست بطلب چگونه از دست فرد بی کاوش
نگو تهی چو بدلان باغبان نرم گفتم خبرت از هی فرسته چون گشاد چو اثیب جفا کردم وخون شد
دلا هر چه جاهی را آهی برآید مرا آهی از هی آتی برآید کرم ان اگر مر الطبع سرود سید واهل طلب بود وبعلاوه
این اشیا در ضمیرش نقش بست واثر او هر دیار را در شیراز جهت اثر ساکن کرده بود سرکرم کار کرده اش
کرد قضاد کرد ند وبهانه جمال بسند از اسباب مناهی وملاهی که پرداز آنها شده از هر دست بجمال جگر
وجمال شتفته وقدرت بر منازعه ومواجهه بسا بنه دار السلام را دار العیش کرد وتهیه سامان خود نمود بیشتر
دست بهم داده حریف مجلس او خوشه دل سپرد عکاسخور ... وپرایه بر دلسشد شهر شیراز جهان دار ... شد
در اسلامیان داران را از مشاهده آن ایوان تمنای جرعه خوار بهشت وحور وقصور جنان نخواسته ... کسان
می فرمودند آن سرزمین علی سرر موضونة متکئین علیها متقابلین ومانند اسمین ساق بزم
نشاط آن یطوف علیهم ولدان مخلدون باکواب واباریق وکاس من معین
ذیت صفهای ایوان ووکالی جنت فرش وفاکهة مما یتخیرون ولحم طیر مما یشتهون
خوانندها حوران عین در قصور خلد بمون کامثال اللؤلؤ المکنون جزاء بما کانوا یعملون
سامعه بشارت نیوش تماشاییان مدهوش لا یسمعون فیها لغوا ولا تاثیما الا قیلا
سلاما سلاما دوایا وین منیجکان نوآیین فاکهة کثیرة لا مقطوعة ولا ممنوعة
فرش مرفوعة ونمارق مصفوفة شهر ونشیمن عرصه بهشت بری بود با آنکه معموره کر
الایال ومقصوره فکر اهل کمال ومساجد عبادت ومناهی عادت ومبادل بمزور برکت ومجامع
تذکر ومحافل تدریس کردد از عیش جوید وبی پرواد عافل از قهر خدایه از تقوی وپرهیز جدا کرده خواهند
وهوای نفس شیطانیه جستند درم میکده ها ودیر خمار مدام کشودند وصلای عام در دادند
اذا کان رب البیت بالدف مولع فشیمة اهل البیت کلهم رقص
سامعه صلای عام این کار کار عالم کردان دلان خم فراخت وسرتا تمام کردان تمرکز شقاوت
غیوب را محل مکر شقاوت وجه بحرم مظهر عیوب دار المقامه رادار القمامه جیب الادب را المسطبه
بیت العیب ولکن نه طرب وبیت خمار کرده منکب علم وکمال ومجمع مردان تمیز مکانیت دینداران مردان

الوان نعمتی کرد بر لباس کف
اسباب راحتی جند بدیشار کرد

در عتاب قاب دبوق فسوق دسکن فجور دائم انجاث آمد حد و دهم تقوی دراچک اک از پنجه مناهی چاک

بقال ما احسن الظبی لولا خنس انفه وما اجمل البدر لولا کلف وجهه ظرف [illegible]

ارباب قبول و کعبه محصلان علوم و محراب اقبال بود کانّه مثل ترعوان عضیض الطرف متحول گردید نور دخورات

قرینه محفل حسی سکرلب سیم غبغب در رضاشان مشمول و [illegible] تبسم از دهان کانّه منهل بالراح معلول

آمد فوج بی‌بیرزه گردی هرجایی تاراجگر سینه‌ای قوم بغایه کیسه‌پرداز بجوکان دشمن دین رهزن ایمان خصم [illegible]

وسالوس آفت زهد ریایی سوزان [illegible] فتنه که چشم پرفریب خمارشان [illegible] از راحت جان دادن

بیدلان و ملک نظربازان [illegible] نظرمی‌آورد دشکاران هوش ربا که غم دل [illegible] گرفتاران

دیشوه ثبات وفاداران ورفوزنار [illegible] چون تارکاکل و حبه‌گیسو برقامت افکنند جمعی [illegible]

که جمعه عاشقان و پیمان [illegible] را [illegible] زلف خوایش ودل ریش محنت اندیشان [illegible] و پیمانه صهبا از عهده [illegible]

وبدمستی می‌گسسشد کانت مواعید عرقوب لها مثل وما مواعیدها الا الاباطیل

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

مسنداری ملک طلب فص خاتم جهانبانی را تفقیق ختام خواتین شبستانی و عشاق با ابکار شیرازی [illegible]

از عقیق شفاه سکرلبان صفاهانی دمعانقه با آرایش خجند موی لمیا ودخان سیمین بری دغاء [illegible]

میان [illegible] و نرگس چشمان سنبل موی [illegible] و ثنیات شبق لیق رعنا بدل [illegible]

شایق بود لیکن در خلوات با غوانی دعذاری خلیع العذار و مرغوب الازار بود و [illegible]

دیگاری سری کوران [illegible] واذا ادرت سلوة قال الهوی

هو فی الفؤاد و دارة فی داره دقت معاقد خصره فکانما المعنی الخفی یجول فی افکاره

شبها در شبستان عشرت شرابی ابا کباب [illegible] باکبک خرامان طاوس رفتار خورشید طلعت

بخورد [illegible] و سر بریش [illegible] نازک بدنان کوی از عهد الست عهد هم آغوشی

با آن [illegible] هرکه را چون [illegible] یاد ندارد که برون [illegible] کلاه [illegible]

از [illegible] و بزم الفردوس بخبایای گران پرچهره [illegible] ایام [illegible] در حرم عشرت بزم

بزم صهبا و خلوت صحبت آراست [illegible] جاری حرم عشقش [illegible]

بجای آن [illegible] دلش [illegible] و در [illegible] دامن [illegible]

ثم هاتها وجمیع اللیل منشرح والبدر فی لجة الظلماء یسبح واستضحک الدهر

قد طال العبوس به لا یضحک الدهر حتی یضحک القدح فقام والسکر یعطو فی

مفاصله یکاد یقطر من اعطافه المرح یطوف واللیل بالجوزاء منتطق

بها علینا وشا بالحسن متشح [illegible] اثواب نظر علون فیها

من اساور من ذهب و لؤلؤ ولباسهم فیها حریر [illegible]

حور حرائر ما هممن بریبة کظباء مکة صیدهن حرام یحسبن من لین الحدیث [illegible]

ویصدهن عن الخنا الاسلام مسلمات ساحرات فاتنات غانیات ظبیات

ملیحات عطرات عاطرات ناعمات فاغمات [illegible] شمایل [illegible]

[illegible]

Margin notes (left margin of p. 48):

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

دلاش ان دلفریب از تمکش این عشق ناشکیب   همه در تکلم که انظر الینا   همه در تبسم که منا تمتع

الصبر منهن مرتحل والعقل فيهن مفتتن ولقد والياقوت حسن وزينة ولكنها في جيد حسناء احسن

در بهار رعنائی اسباب سیلی عقد دهان بر سر عروس بستانی می گسیخت و موج هوا از هر طرف لالا عنادل می انگیخت

گل را بر شاخ ناز معشوقانه دل و بلبل را سینه بی شوق نیاز عاشقانه و در لب زاهدان زاویه نشین و صوفیان

صفه صفا این ترانه   هم ز صحرا سبزه سر زد هم ز گلها گل دمید   بشارت جرعه نوشان را نوید خرقه پوشان

بهر خوش سپاید فروش   باده رنگین بهر رخت سپاید خرید   در مقام خلد آثار که در یاضه عن الفردوس تحکی

وردة تضحك وسحائبه تبكي ولسلسبيله سلاسة كلام الفصيح وللهوائه لطافة انفاس المسيح

خیال سکر دهن هر یک از ساقیان خوش سیمایان بپهلو دامن بر زده برای دفع خمار صبوحی صهبای صافی را برای [illegible]

با ساعد بلورین ساغر بلورین بر داشته میگفتند   بادر صبوحك اهنأ العيش باكره   فقد ترنم

فوق الايك طائره   واجسر على فرص اللذات محتقرا عظيم ذنبك ان الله غافره

دلارای گردون در ایوان فیروزه گون [illegible] شبهای مغرب خواهش و نجوم روشنی مانند قرص کان [illegible]

بروج آسمان بدرخشید و پرده کحلی سپهر از نسیم انجم [illegible] مشکین را آورد و نسیم ناب مینوی و خاقانی رواق نسیم

در جلوه گاه جمال چون گل از همه زرد رو بیدار و بود مجلس ملاهی با انواع انوار آراسته شد شمع زرد رنگ تاج

زرانه دو بر سر و از جسم کافور گونش دختر نو تازه در قصر چون زلف تافته بر گرد عارض سرخ سمنبر آتش چون

تاج گلی و نقش قالب نقش گلی با پروانه گلی قرش سرور هستی هر دم از رقت در دل در سوز باقر [illegible]

و چهره [illegible] معفر افروز از مقام تمرد و نهاد عین و صفوت لون و احتراق جسم و انصباب دمع از

فروغ جمع حاکی از حالات من   الكون كوني والدموع كادمعي والوجد وجدي والسهاد

سهادي لا فرق فيما بيننا لولم يكن لهيبي خفيا وهو فيها بادي   جلس بزم هر دو مراد

از ستان و رستان در جسته از ناز و [illegible] هر دو کانیم و هر دو نزد و هر دو در گداز هر دو زاریم و هر دو فرد و هر دو

ممتحن آنچه مر را هر بنگام در سرت بینم همی و آنچه تو را هر بنگام در دلم دلالوطن ضاحک و باکی است [illegible]

و شرکت او فرفر با کی است غالبا از سوز درون من حاکی است در آینه خانه عکوس شموع تافته و نقطه [illegible]

دیوار یکی نه فیض چراغان یافته با هوش از نم نشاط آراسته و جام کمال آکنده از ستان [illegible] حواسته [illegible]

صبا پرده بر آتش خرگاه گردون رکشید دلب صبح روشن از عارض مشرق چون دو رکمان [illegible]

بخندید از پیه از مستان نوروس تکروش آمدی و چون میک [illegible] از نوای بق علی الصبوح [illegible]

در جوش قصه اعادت عقاب و رشته را از سپهر ان شراب نوشین طلب کرد و گفت   ادر الزجاجة

والنسيم قد انبرى والنجم قد صرف العنان عن السرى والصبح قد اهدى لنا كافوره

لما استرد الليل منا عنبرا   حسن ادای مطربان خوش نوا جاده انفس ناطقه داوی و جسم افسرده را

مایه روح فرسای چنگ بار بد نوا با بیان عتاب رنگ رگ چنگ خراشیدی و چنگ ... غالی لنگ

بحر و شیدی نه همه تن چشم گشته از جرانه بزم روحانه کران بود و هر نفس از نالهای جسم پرواز مینمود

از سر کوی حجاز بعالم راز میبرد و دف چون سعکان در خروش و نای مجلس آرا خوش در جوش [illegible] حرکات

ثم عتاب از چشم بخواب رفت قرار و خواب جوهر جاش   هواء ولكنه جامد وماء ولكنه غير جار

باده ایش صفای صبح زر کانه دفت ظرا و درخانه ساغرش از هوا لطیفتر و شرابش صاف تر از جام [illegible]

در لطافت روحی روح پرور   اذا ما استقرت في الزجاج حسبتها سنا البرق في

داج من الليل بليع وشاق لسبع وسبع كانه هلال لخمس وخمس واربع

رق الزجاج ورقت الخمر فتشابها وتشاكل الامر   فكانما خمر ولا قدح وكانما قدح

ولا خمر   پراز در پیرانه جوانی یافته و قالب بیجان نوای حیات جاوید یافته   میناس می از لعل یا حیثیت

عکس قدح ازرق باده خوشتر این آب ز آتش جوانی خوشتر دین آتش از آب زندگانی خوشتر خوش قامتان ازنم

از تار در بر و از آوای چنگ فارغ بر کات دلفریب جلوه گر چون دامن برچیدند دلها بدامن برچیدند چون آستین

افشانده جانها از تن بر این افشاندند هر یک بهار گلزار جان و شمع بزم زاهدان قبله مرسل

رهزن دین عارفان آتش خرمن آزادگان زلف مشکرنگ بر طرف خورشید عالم آرا نهاده از مرکان خونریز

ناوکهای دلدوز بر کمان دلفتاده   طوق کبوتر است بر زلف آن نگار یا جسم یاد در جلقش پر همزند

نخفته همه چو حلقه یار است زلف او   هر بر زدیم چو کبوتر بهم زند   هر دل که شفته در آن زلف شفته بوسی

از رخسارش خواست و از غیرت معوقه ابروی دلدار اش تیغ عاشق کشی کشید و خون هر بیکسی در رخشه

گلگونه شفق کون   بر چهره گل کش از آن کشته دید   یا از نهایت حسن و جمال چون تمثال خوش در آینه

دیدی جهان که مهر تجلی است خود از عذارش طلبید چشم جادوگرش عوغا بر انگیخت و خون در میانه ریخت

هم عذاره بتقبيله فجردت عيناه سيفين فقامت الحرب على ساقها

بين اميرين فتوليني هذه الحمرة في خده دماء ما بين الفريقين   در فصل شتا

هوا سنجاب پوش و زمین از نزول ثلوج قاقم پوش گشته اندام فلک از نکال دی کبود شده و زلال

جویبار از صلابت سرما جمود یافته   والجبال بالثلوج صروح ممرده ادیسوف عليها

اَوْ نَواجِی شابَهٌ اَوْ شُهُبٌ ثابِتَةٌ غَیرُ سابِرَةٍ در بهار ستانه با غوانه چون بادام مغز [illegible]
منقش [illegible] از جوهر رخشان و یاقوت درخشان و خورشید ستاره فشان کَاَنَّها خُودٌ [illegible] اَعلایل
النور اَلْسُرادِقِی جَوانِبِها کَسَجَدِ المنثورِ وَالجَمرِ حَلالِ الرَّمادِ کُوِّدَتْ عَلَیهِ دائِرَةُ الکافورِ
وَالنارُ اِذا طارَتْ شَرارُها عَنِ اللَّهَبِ کَاَنَّها یاقوتَةٌ مُشَکَّلَةٌ یَطیرُ عَنها قُراضَةُ الذَّهَبِ
آب مجمد را از یاقوت سیال پی ساغر بلورین و از آب آتش حال [illegible] کردی [illegible]
بکام دل عشرت داشت روز کارش کینه برخواست جسم محبوبه اش از عوارض مرض [illegible]
[illegible] در معرض تعب خواست [illegible] حالت ناگزیر محبوبه جان [illegible] با حکم قضا
ستیزه چه سود [illegible] روان [illegible] فَوَاللهِ ما اَبکی عَلی یَومِ مَیتَتی وَلٰکِنَّنی مِن وَشْکِ
بَینِکَ اَجْزَعُ از دست ساقی دهر جرعه نوش زهر جز غ [illegible]
[illegible] همه [illegible] غزل [illegible] وداع میکرد
[illegible] غم [illegible] وصیت میکنم [illegible] مگر در [illegible] مرگ [illegible]
[illegible] رفیقان [illegible] باشید ای رفیقان [illegible]
درد [illegible] داد [illegible] جهت [illegible] که [illegible] دیگران [illegible]
این او مطلق دستبرد قضا را [illegible] با لضروره [illegible]
جهان جهان [illegible] اگر چه [illegible] چهره او [illegible]
[illegible] آتش سرور به وجود آن حور [illegible]
با جهر [illegible] جسمی [illegible] روح [illegible] صبح [illegible]
[illegible] از [illegible] منصور [illegible]
[illegible] قَضَیتُ فِی النَّوی وَاللهِ مُشکِلَةً ما الفِکرُ ما الرّای ما التَّدبیرُ
ما العَمَلُ [illegible] منشور در فراق آن [illegible]
وقایع نگار را [illegible] امر کرد [illegible]
[illegible] اسلوب [illegible] منظوم [illegible]
محرر تذکره [illegible] محمد هاشم [illegible] ابیات [illegible]
[illegible]
[illegible] وصال [illegible]

[illegible]

تبقاضای [illegible] معشوق [illegible] دل [illegible] وَلَو اَنَّها تَدعو الحَمامَ اَجابَها وَلَو کَلَّمَتْ
اِذا اَلتَکَلَّما وَلَو مَسَحَتْ بِالکَفِّ اَعمیٰ لَاَذهَبَتْ عَماهُ وَ شَیکا ثُمَّ عادَ بَلا عَمیٰ [illegible]
از [illegible] دل [illegible] چه دستها بر خداوند [illegible] هزار دل [illegible]
[illegible] سودای [illegible] پیران را پای [illegible]
دست [illegible] کار [illegible] عشق و محبت [illegible] و مضمون این [illegible]
وَقالوا اِذا جَرَّ الشَّیبُ جاءَ کانوی فَقُلتُ لَهُم هَیهاتَ اَن تُغنِیَ اللَّذَّةُ لکن کانَ
رَاْسی عَبرَ الشَّیبِ لونُهُ وَقَد طَبَعی لاَبغَیرِهِ الدَّهرُ فَقُلتُ دَعونی وَالهَوی ذٰلِکَ الهَوی
وَمَا العُمرُ اِلَّا العامُ وَالیَومُ وَالشَّهرُ ثَباتٌ اُحِبُّ العَیشَ طِفلاً وَیافِعاً وَکَهلاً وَلَو اَدنی
اِلیٰ مایَنِدُ عُمرُ وَهُنَّ وَاِن اَعرَضْنَ عَنّی جانِبٌ لَهُنَّ عَلَی الحُکمِ وَالنَّهیُ وَالاَمرُ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] بِما غابا یا عِبادَ اللهِ مِنّی وَکَفّوا عَن مُلاحَظَةِ المِلاحِ فَاِنَّ الحُبَّ
اُخرَهُ المَنایا وَاَوَّلُهُ شَبیهٌ بِالمِزاحِ وَقالوا دَع مُراقَبَةَ الثُّرَیّا وَنَم فَاللَّیلُ مَسوَدُّ الجَناحِ
فَقُلتُ وَهَل اَفاقَ القَلبُ حَتّی اُفَرِّقَ بَینَ لَیلٍ اَو صَباحٍ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] فَلَو اَنّی اَصبَحتُ فی کُلِّ نِعمَةٍ وَکانَتْ لِیَ الدُّنیا
وَمُلکُ الاَکاسِرَةِ لَما سَوَّیتَ عِندی جَناحَ بَعوضَةٍ اِذا لَم یَکُنْ عَینی لِشَخصِکَ ناظِرَةً

[illegible]

خاقان مغفور محمد شاه جوای متنشر داین رنده لجه داد از اعاظم کارگزاران شان چگونه حکم بود جادرآمد بیاوردی و گوارد هلاکش کردی چون در آنکه هوا ایکی خواهی و صلابت خاقان بجد مشتیقش رفتن و هلاک خود کرد تصور اینکه ... دام معشوقه بر دست دیگران خواهد افتاد غیرت عشق و جنون دامنش گرفت و دشمنان ... برمنش بودند دار طغیان سودا و لیک ... شد و با در و دیوار در جنگ تیغی چون برق آخت و چند روز پیش تر از قتل آن خورشید اوج دلبری را از بیش خود ضجیع تراب ساخت
كُتِبَ القَتْلُ وَالقِتالُ عَلَيْنا وَعَلَى الغانِياتِ جَرُّ الذُيُول

در همین نگارش جانی بهم بر فرشته صفات کف در گفت عنان ادهم قلم را گسسته می‌گیرم و عنان قصه نگار را از سودای تحریر حالی پرملال در نگارش آن مهر ضمیر بر دو رشته می‌آیم تا که بلغم و افزاید و اثر سر کنجی خود آید و بیدای سواد در احوال خود ... اقلام ... و ... شرار ... آتش ریز پرکاله های اخگر بر جگرها ... صفحه دل را ... و ... سیاق کتابت مَلَاذُكَ فِي السَّوادِ أَجْنِحَةُ الغُرابِ وَقِرْطَاسُكَ فِي الجَلَاءِ تَرْقِرَاقُ السَّرَابِ وَأَقْلَامُكَ فِي الحِدَّةِ مُرْهَفَةُ الحِرَابِ وَخَطُّكَ فِي الحُسْنِ مُوَشِّيَةُ الثِّيَابِ نُطْقُكَ فِي الأَذْوَاقِ نَشَأَةُ القَهْوَةِ وَلَذَّةُ الصَّبْوَةِ وَمَسَرَّةُ الشَّبَابِ ... نقود ... از خطوط ... مقصود ... تقریر سرگذشت خویش ... گفتم ... را فصاحت ... و از فرط ... که مقالات پریشانم را بلاغت ... در مدت ... که مؤلف را بادی در قفس کرده نفس می‌زند و در بتکده هوسی ... هرجایش لقب نهادند چشم و گوش دادند که پند نیوش ... نغنود ... از گریستن بگریستن آمد ... ارطول ... رفتارم ... از بوالهوسی ...

دگوشه ... و طلسمات دهر بر آفات ... را ز پی ظلمت ... از گردش سنین و شهور دیدم و ... در سایه چند ... کشیدم دیدم در جهان ... و نامرادی ... بنده است عاقل ... دست از سود و زیان جهان کشیدم و در گوشه خلوت ... که دست گزیدن ... دست گزیدن ... از شاخ تمنا چیدن ... آرزوها چیدن عاقبت ... چیدن ... رسیدن ... وَطَوْدًا نُوىَ
الدِّيباجَ تَوْبِي ... وَإِنِّي لِضَفَافِ كِسَاءٍ وَشَمْلَةٍ وَكُنْتُ أُبَالِي إِنْ أَكَلْتُ لُقَيْمَةً
وَنَمَتُّ وَدَاسِي مُسْنَدًا فَوْقَ لِبْنَةٍ وَلَا فَرْقَ ... مِنْ خَزٍّ مُسَرْوَقٍ وَبَيْنَ ... صَفْحَةٍ ... وَصِدْقِي صَدِيقِي وَالعَفَافُ مُصَاحِبِي وَمِيرَى ... وَالمَعَالِي ...
وَصَبْرِي ... وَاحْتِمَالِي مُسَاعِدِي وَحِلْمِي أَنْصَادِي ...
... فراق ... در گوشه ... جان ... نوشته ام ...
...
سَلَامٌ أَرَقُّ مِنْ نَسِيمِ التَّسْنِيمِ وَأَعْبَقُ مِنْ رَوَائِحِ النَّعِيمِ وَأَبْهَى وَأَزْكَى مِنْ أَوْرَاقِ الأَزْهَارِ وَأَذْكَى ... مِنْ قَطَرَاتِ الأَمْطَارِ عَلَى خُدُودِ الوَرْدِ وَالبَهَارِ
عَلَى حَضْرَةِ الأُسْتَاذِ دَامَ بَقَاؤُهُ وَزَادَ عَلَى الإِقْبَالِ عِزُّ جَلَالِهِ أَدِيبٌ لَبِيبٌ ذُو وَقَارٍ وَهَيْبَةٍ وَقَدْ فَاقَ الأَلْبَابَ حُسْنُ مَقَالِهِ وَهُوَ السَّيِّدُ العَزِيزُ التَّقِيُّ مَوْلَانَا ...
أَدَامَ اللهُ فَضْلَهُ که خدمتش ... و اخلاق ... ای ... راحت ...
...
إِذَا تَقَادَمَ عَهْدُهُ مِنْكَ بِالْبِلَى فَإِنَّ أَخْلَاقَكَ الحُسْنَى تُجَدِّدُهُ وَلَيْسَ مِنْ سَاعَةٍ تَمْضِي وَلَا نَفَسٍ إِلَّا وَذِكْرُكَ فِي قَلْبِي أُرَدِّدُهُ ...
... اگر منظور ... قاعده ... که ... مقیم ...

در کلبه ... که از ... دنیا ...
و در ... جان ...
شدم ... قدری ...
و قناعت ... برگشته دنیا ...
هر که اوپیش خورد ...
آورد پیش خورد

عنبر بوده در کشش نکشد تا نامه از هجرت کسی یاد ایک خانه دردگاه وصدوق کلک شکسته کم
باز شرح احوال خویش کنم مرغ بودم وز دانه پریده از عالم راز گرفتار شد دام و بسته آب و دانه این نسب و قاید
پریشان دد کرد لشکر شوق آشیانی در دستانی ودر دل آرزوی هم روانی با مرغان واقف طرازی هم آشیانان
هنوز ظاهر شاخ شکفته وحشی چند از سر چوب در شاخی بار دیگر کجیده رق پروانه شکفتان ابلعه راز ترشی استشمام
آذرافشانی
وهرو لحظه بکام دل شرعه از پرچمی شرابی بر افروخت مشقاری یاری بسوخت مرغ غربی در کنج قفس چگونه بشاد
زیست کیم رهایه باهم بال پرواز میشد کیم را کشته هم کلک سرو کاید این بال کش قفس کیست سر و دام بی
جهور از گلستانم دور از ایشان در پرواز مرغان بحسرت کرانی اگرچه در گوشه قفس حرمان آب و دانه فراوانست
اما چاره مهجوری گلستان و علاج نامه مرغی مهجور از اشیان خارج از عهده حکیمان و بیرون از حیز امکان
با حسرت کلکش چگونه مرغ گرفتار صیاد چه شکل مرد و دام قفس ریخت هنگام تحریر درد دل ریش
دیوان عاشق در چشم بود چون بکردم این غزل آمد کشیده اقتدار برق سنگ عاشقان را که بیرون کرد از چشم و غاز
آشیان را بهوا کرده مرغان نظام کهن رشته هوس کشایم از هم پر و بال ناتوان را اکنون ناکامیم کام آشیانست
وز هر نامرادیم درد جام زنانان مرکب با فغان را شنیدم روزی این دلکش ترانه که خوش دل باد قصه جوز زر
که ما را دور کرد از آشیانه تا رمق از روح باقی است حسرت خواهی در هجرت و درین بر بی صیاد ظالم و لحظه در هجران
اقبالش بکام دل ظالم مرا این حال چه صیاد ستم کیش بهر زاغ و زغن لطفش زیر کش که هر شود دیدار این تمنا و امک
صیاد دیگر در کمینست بعین اجل لب مینازل حجاب کاخ مرادست نعمت وصال کام مرادست دهر در در بندم
اگر غار بخت نزند دیاس و حرمان خاصم انی وشدائد المنون شدت قدمی بالسلاسل
چون بصیرت عوض حال جدوم حضرت خضر القای ادریس بقا فخر الحکمای زمان الاوحد نخبة العلما زبدة الفضلا
محمود مسالک میرزا محمد باقر طرف دامت برکاته الفاسه کهه ام از فیض قدم خود رشک بهشت جاودانی فرمود
ابواب انس و اقتباس بر روی مهجوری گشود عنقریب مجموعه دیوان گ
کاملان بتسلیم علوم میسر است در آن وقت مشغول کردم صفحه طلبید بخود تمام آنست و ببرد کاهم
نکرده است امر بتسلیم صبر فرمود و میگفت دیده را تقدیر بس لطایف عجیب پنهان است و عقول و افهام علما علام
در ادراک او حیرانست خاتمه عبد المؤمن اعضاء کنند والمحاذیم بوکب اخطار المهولة وتقطع مجاهل
المجهولة ومن له فطانة وبصيرة يعلم ان ايام البلاء قصيرة ودبت دواب كالزفير
مرادهم بين اللهاة والحلقوم فاذا جاوز اللهاة وهب الجوة والفطن اللبيب
لا يبالى بالبلاء ونعيم الغم وسلك الانجلاء فيستطلع الفجر ويبقى الاخر الى
عشرت نصيب وودعت بك زنادى ان تشرف بحضور صيادى وتميز لك تمكين المتولى

اردو بیلوا ربی انی ... الله ... ولحم ل

قبل من شفتی حریم اجلاله وقبل بلسان الادب فی سدة اقباله سوء منقلبی وکثرة ملالی
وفود شجنی وحزنی وخیبة امالی چه عجب ناله مرغ گرفتار راش بکلزار اکنده که عهد چمن گلزار را
بقا بدیش ونه از صدا و نوای قفس برای اطفای شرار سینه جبیب شیخه سحاب وفا جگر خویش ایان ش
صفیر مرغ چمن در هر چه گفت زمجروحی بیسالی گفت حرف بحرکتی ببین نالان با مدادیم ناتوان رگ کاک تحفه
به چمن الاحزان شکسته بالان آرد از شکایت هجران و تطاول دی واقف خزان وجور گلچین و باغبانی سرجمر
صیاد قصه اندوه پکران برخواند مرتیز ادراد هجران احباب و ودرین هجاب و مفارقت اوطان
نالها سر کنیم وکاخ عشرت بستان را چون خانه صبر و طاقت خود زیر و زبر سازیم وتذکر ابیات قیس عامری
ولقیت فی الهجران ما لم یلقه فی حب لیلی قیسها المجنون لکننی لم اتبع وحش الفلا
کفعال قیس والجنون فنون خطاب وجد الخبرا باصبا کنم و گویم الا یا صبا نجد متی هجت من
نجد فقد زادنی مسراک وجدا علی وجد الاحبة انجد وطیب ترابه واذ واضحی ان کان
بحد علی العهد که گفته است زهر مشتاقان درین چمن بیش از کاست و با در جدای هجر یاران مهربان
قوت صبر و طاقت تحمل یا نسیم الریح من بلدی خبرنی بالله کیف هم لیس لی صبر ولا جلد
لیت شعری کیف صبرهم توقع از دوستان یکدل درپرش حالم فرسودن نامه است و فرستادن نامه و ابلاغ
سحرگاهی هنگام کلزی ربیع مرغ جوانمرد عاز
شکوفه افشانه غصن غضیر زنه کاه باد بهاری وزان برد واز آثار وثبار رشک مشک تتاری بزار نسیم
شکوفه جام لاله مفضض کرده بود و افتاب ساحت زمین را از شعاع زرانده بود مذهب این مذهب بهار بود
ناکه را دردست جام خوشگوار در بر یار شیرین کار و در محفل مطرب بسیم عذار ابوی ست و سمع بکره دوی کل و
باد بهار می و معشوق و دف و رود و نی و بوس و کنار سبزه و آب کلفشان وصنوبر در باغ ناله بلبل و آواز بسیم عزا
خوش بود خاصه کسی را که توانایی است وای برانکه دلها داده و آنهم افکار اطراف جویبار از لاله و گل
چون روی یار و ربیع و دمن از سبزه و نسترون چون گوی نگار بر نگار یا صفحه دیباج چینی یا نقش قندهار
یا کلبه عطار تتاری سمن زار چون بتکده فرخار صنم زار هزار از عشق گل خروش برکرده بر سینه
چکاوک و سار در سرشاخسار نغمات شور انگیز از دل افکار برآورد باد لواقح تخت سلیمان سحاب را
در هوا بهر جانب کشد دست مشاطه شمال طره سنبل رخساره گلی را بشولید و گل را از رشک بلبل آب داد
فتور چشم حوران قاصرات الطرف در چشم نرگس جادوش نهان ساخت و جعد بنفشه را چون طره زلف
دلبران بر عارض سمن پریشان ساخت سرو و صنوبر از خرام نسیم سحر چمیدن و نشاط از دلها چون گلها
از گلبنها دمیدن و غمها از سینه ها چون اندوه از دلهای مینک پای رمیدن گرفت یاصحن از لعوز اجوان
منقطر المباسم ولسان از نسیم دردور کان معطر النسائم آمد باد عنبر بیز از هر طرف کتاب درفشان
برانگیخت و از حقه ابر گلاب مشکبو تعلیه لاله را در برابر بوس برانگیخت نمیتوان بر شاخ سرو حون مبلشان
درطلب طرب نوای قم یا خلیلی الی اللذات والطرب لا صبر لی عن نبات

الكوم والعنب اما ترى الليل قد ولت عساكره مهزومة وجيوش الصبح في الطلب كانما كاسنا من قشر لولوة والماء من فضة والكاس من ذهب مزد بارك

جوش اهنگ وچلاوک وبار مژده لطافت بهار و [illegible] محرومی یار [illegible] را دران فصل غم پرداخت

مضمون این ابیات انگیزش عرفان [illegible] میرساند چرای بهشت [illegible] کار در بهشت [illegible] را

بهشت ودار نقش چون [illegible] در ستان فرش [illegible] همه کوه [illegible] کلاهی عروس وار [illegible] را

ارض مشاطه وار [illegible] عنبار آن لاله [illegible] در آب چشم ابر کوه [illegible] عقیق [illegible] عقار

یک کوهسار [illegible] بمرغزار ناله [illegible] مرغ زار هامون [illegible] ستاره بخش

صحرا ستاره [illegible] و کلهی ستاره بار ای نوبهار عاشق [illegible] بهار نو [illegible] روزی چون بهار

ما را چو روزگار [illegible] یار [illegible] روزگار الکون [illegible] مانده ام سخنان [illegible]

بر احداث روزگار [illegible] مولف را [illegible] قال مدرسه [illegible] باچند تن از [illegible] در کاغذ

گلشن چوبش همه از صندل [illegible] همه از عنبر [illegible] همه از کوثر [illegible]

سنگش همه از لولو و یاقوت [illegible] در سایه [illegible] کنار [illegible] از طبع عاقد [illegible]

فاضل [illegible] شمایل الظل یسرق بین الدوح خطوته والماء [illegible] مسترق

کاهی [illegible] بزبان و کاهی [illegible] همه [illegible] رفیق از خود [illegible] چون گوهر [illegible]

از عقد جمع منعقد منفرد بود همه [illegible] قدوم [illegible] حضور [illegible]

السرور [illegible] آن [illegible] از گفتار [illegible] شد

یا سیدی ومنیتی وسرور قلبی ومهجتی انی

كتبت اليك كما كتب اديبي اديبا من اخلائه واستدعيت منك

حضورك كما استدعى خليل خليلا فقد ورد لكثرة

اشتياقه وولايته للقائه لـــــ هذا يوم متلون الجلباب

شمسه في سفور وانتقاب وظهور واحتجاب غيم وصحو ابات ومحو اياما مع

جماعة ان وصفت اخلاقهم فالعطر فاح وان نسبت اعراقهم فالفجر لاح الدهر

عنا قد غفل والسعد بنا قد نجم بعد ما افل والاقبال قد وفى بما كفل وقد

قدما س في اذيال المرح ودخل ظل العيش رحب وكنف اللهو رحب وشراب

الشباب عذب واخلاقك قد اخذت من الورد عرفه ومن الند عبقه

بل المسك لولا فادته والورد لولا امراته والماء لولا اسراعه الى الكدر والروض

لولا حاجته الى المطر وجهك البدر لولا محاقه والمشترى لولا احتراقه بيننا

فكاهة حديث من قديم وحديث صهبائنا طائف العلوم وسكرنا

نزه الحديث ونقلنا الاشعار ومجلسنا في روضة اشجارها كعذارى

منشرات الذوائب او سكارى من فراق الحبائب لنسيمها عثر في ذيلها

وزهرها يضحك في كمها تحاكي اوراقها سندسا وحريرا وتربها عنبرا

وعبيرا قد عذب مائها ولطف هوائها وحكت الجواهر حصبائها

مجرة جدول وسماء ايس وانجم نرجس وشموس ورد ورعد مثالث

وسحاب كاس وبرق مدامة وضباب ند الفرص قد امكنت والعوائق

قد حدت في الهرب وامعنت والاغراض قد اطاعت واذعنت وسيدنا

لنجوم المكارم شمس ولكف الفضائل خمس بل هو واحد العشر وثاني المطر

وثالث الشمس والقمر ورابع المسك والعود والعنبر فان انعم بالحضور كان

دوح السرور والحبور فامنن علينا بالقدوم وتوجه الينا لترى الجماعة

كيف تشير الجبال الى البقاع والسادة الى الاتباع چون مدت [illegible] انقضا یافت

وهریک از دوستان بمنزل خود عنان انعطاف تافت [illegible] دیار خود [illegible]

در غرفه منزل گرفتم [illegible] جشم از روش [illegible] والمعاش

[illegible] ملکه بوس فروغ [illegible] از آستین بیرون کرده طلوع

صبح [illegible] تبسم [illegible] مظلمه [illegible]

ادنى نادما بالازرق العزد يومض يذهب جلبابا لدجى وتفتض كان سليمى من اعالى

اشرفت تمد لنا كفا خضيبا وتقبض [illegible] حاجب [illegible] بیات [illegible] خاطر

[illegible] سقى الله ايا ما بناحية الحمى ومنزل احبابي وربع صحابيا منازل كوى

مرت عليها جاذتي لقال الصدى يا حالي [illegible] فهيهات ان اسلو من الحزن

والبكا وهذا قميصي من هوى البين باليا [illegible]

[illegible] کامران [illegible] عشق [illegible]

نامه چند [illegible] دل [illegible] پرسش حال [illegible] بهتر [illegible]

تفتیش حالت ایشان بی تهت والتفات نامه او صاحب [illegible] نوشته در جواب
کوید و شکر عنوان نمود دران نامه نام معتمم کرم نگاشته [illegible] درو بس مطالب رائقه بجواب رقعه [illegible]
داشته
سلامٌ أضوعُ من مسكِ الاذفرِ وأمرعُ من روضِ البهيجِ أرقّ
من نسيم الأسحار وأعطرُ من نفحات الازهار من المحبّ الودود على المتيّم المكمود
هو الذي نسيم الاغتراب مسمومٌ ومن طيبِ الإياب محرومٌ والوردُ في بستاننا
عبق وهو مزكوم تركوه احبابُه وطرحوه بالعراء اصحابُه واترابُه مطرودٌ
عن وطنه ومهجورٌ من سكنه اشواقُه نامية واماقُه دامية ودموعه من الجوى
هامية خالفه رقاده وخالفه سهاده غريقٌ في عبراته حريقٌ بنار زفراته لا
يسلو بمقامه ولا يخلو عن غرامه هذا ایش بوده دیگر بار [illegible] دار آن عین الکمال که دار
پس از انتظار [illegible] تشنه را آب [illegible] بعلم الکتاب و مخمور [illegible] را شراب ناب [illegible] دیده
[illegible] زنده دار را بجواب رقعه آن [illegible] منذری [illegible] رد [illegible]
ومشحون بشجون قلب محزون [illegible] دل خواه [illegible] پیغام دیار [illegible]
رسید [illegible] فوات [illegible] آتش دل [illegible] مرهون کرده [illegible] سعادت [illegible]
يحكي عقد غانية مفصلا نظم درا ومرجانا او روضة عبثت ايدي الغمام بها
فالبسها من الازهار الوانا الفاظه العذبة السحر الحلال او الماء الزلال حكت
قنا وسحبانا وخط اسطره كالليل خالطه ضوء الصباح برد الطرف حيرانا
كانه من سرور اذ اكرده ذو عجمة دارس للحفظ قرانا والى استدعى من منعم الكرمين
ان يرزق نعمة الملاقات وتيسر عودك تلك الساعات في اسعد الساعات وايمن
الاوقات وانا اقول لعل ايام السالفة تعود وتشرق في مطالعها السعود أيأتي
فرح القريب ارجع الى وطنه الغريب الكئيب فليت شعري هل تعود لنا الايام
وهل للشعب الشام وللشتيت العراق اجتماع ولبرق الوصال التماع متى يسعف
لنا الزمن المحزون وتقر العيون [illegible] الفاظ نامه [illegible] مرادی [illegible] ایام [illegible]
حال [illegible] رسید [illegible] قضا [illegible] وساحت تقدیر [illegible] عقول
وافهام [illegible] قصه [illegible]
مورث عذاب الیم است [illegible]

[illegible] صدیقی شفیق وحبیبی همدم دان و بزرگان گفته اند لا تبلیک لیالی ولادارا و دد
مع الدهر کیف ما دارا واتخذ الناس کلهم سکنا ومثل الارض کلها دارا واصبر على
خلق من تعاشره وداره والبیب من دارا فلا تقنع فرصة السرور فما تدری
أيومًا تعيش أم دارا واعلم بان المنون حابلة وقد ادارت على الورى دارا
[illegible] دنیا [illegible] هوشیاری [illegible] وطن [illegible] عزیزانه [illegible]
[illegible] کمالات [illegible] اگر [illegible] تحقیق [illegible]
[illegible] خلاف [illegible] محزونش کرچه صد بار [illegible]
[illegible] کلیم [illegible]
[illegible] خود برخاک [illegible] اذا احبال خليل کنت تولفه فاطلب سواه
فكل الناس خلان عاشق دل [illegible] برد [illegible]
[illegible] خویش [illegible]
[illegible] غایب [illegible]
[illegible] کیفیت [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] علم و حکمت [illegible]
[illegible] ذوق علما والحقنی بالصالحین [illegible]
[illegible] کمال [illegible]
[illegible] لطف آمیز بخط خود نوشته [illegible] خطش [illegible]
[illegible] تماشای [illegible]
[illegible] صفحه [illegible]
و آن قطعه الماس گران بها [illegible] یقین [illegible]
[illegible] نقوش [illegible]
[illegible] خط [illegible] کلامم [illegible]
[illegible] قلم [illegible]

وهزاران هزار سحر آرد هر یک صفحه دریک لمحه صد هزاران نگار بنگارد [illegible]
که چمن آرای ابکار و درختها سراز باغبان برچه آئین است دارالملک [illegible] در عهد [illegible]
گلشن رضوانست شاخهای شکوفه وسمن در هر چمن [illegible] گشته و در عطر صبا [illegible]
لالۀ احمر [illegible] جون جعد معنبر دلبران [illegible] در میان باغ [illegible]
دو [illegible] هوای عیش [illegible] بر جان [illegible] در مرغزار [illegible]
در شاخ [illegible] قمری [illegible] زمزمه [illegible]
در روضه خضرا [illegible] تاریخها [illegible]
تَدَلَّتْ مِنْ صَوالِجِ [illegible] فِي أَوْرَاقٍ [illegible]
برگ خزان دیده [illegible] زرد عاشقان [illegible]
[illegible] گل [illegible] در حالات [illegible]
مثال هریک از [illegible]
[illegible] اندازه دیده [illegible] ترتیب [illegible]
و آتش آفتاب و [illegible] اوراق [illegible]
[illegible] سبزه [illegible] نسرین و نسترن [illegible]
اخضر

وَمَا لَتِ الْقُضْبُ [illegible] | سُكْرًا كَأَنَّهُ الْوَسْنَانُ مِنْ أَرَقٍ
وَالْغَيْمُ قَدْ [illegible] بِالْجَوِّ [illegible] | سِتْرًا [illegible] عَلَى الْأُفُقِ
وَالسُّحْبُ تَبْكِي وَثَغْرُ الْبَرْقِ مُبْتَسِمٌ | وَالطَّيْرُ [illegible] وَمِنْ شَبَقِ
وَالطَّيْرُ فِي طَرَبٍ وَالسُّحْبُ فِي هَرَبٍ | وَالْمَاءُ فِي سَكَبٍ وَالْغُصْنُ فِي قَلَقِ
وَقَدْ بَدَا الْوَرْدُ مُفْتَرًّا [illegible] | وَالنَّرْجِسُ الْغَضُّ [illegible]

[illegible] گلستان [illegible]
[illegible] قطرات سحاب [illegible] عذرا [illegible] لؤلؤ لالای [illegible]
[illegible] روح القدس [illegible] گل [illegible]
[illegible] از گلزار [illegible] داده [illegible]
میوه‌های [illegible] و انواع ثمار [illegible] سیب [illegible]
[illegible] نارپستان [illegible] بنان [illegible]

بل داخ جامدة ودراج في الشوان اوكبذو والحباب لاحقة من جلابيب الاوراق
و واقع الاغصان [illegible] سفر [illegible] بر درخت پاره عود و صندل [illegible]
[illegible] وطَبَرْزَدٍ تَدَلَّتْ مِنْ غُصْنِ الطُّوبَى تماشای [illegible] خسته دل را بشارت [illegible]
[illegible] لِسِتِّ الْأَجَلِ لَا تُوجَلِّ [illegible] گاهی [illegible]
[illegible] عیش [illegible]
دل [illegible] عیش [illegible]
[illegible] مرغ [illegible]
چه [illegible] نسیم عنبر [illegible]
[illegible] نکهت غالیه [illegible]
عالية قطوفها دانية [illegible] بسط الربيع في روضاتها من الخضرة سندسا
ومن الحمرة [illegible] واذا رأيت ثم رأيت نعيما وملكا كبيرا [illegible]
[illegible] جان [illegible] هجوم آورد [illegible]
راه [illegible] آتش [illegible] سرو [illegible]
[illegible] باغ [illegible]

مکتوب دیگر [illegible] معظم بود

[illegible]

[illegible] اشتیاق [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] فارغ چون [illegible] راه آب [illegible]
[illegible]
[illegible] نسیم [illegible]
[illegible]
راه [illegible] مَنْ دَامَ مِنَّا وَصْلَ الْأَمَانِيْ بِالْكَمَدِ [illegible]
[illegible] ترک خواب [illegible]
[illegible]
[illegible]
آب [illegible]
خواب [illegible] یا سیدی قلت لهما ايها الظلومان الغادران والملومان الهاجران
والحيتان الحائران والخذلان الجافيان والمدعيان بحفظ العهود ولا اوفيان
العقد [illegible] واللوم [illegible] سادران صادم الفراق [illegible] شراب
الافتراق لاثبات [illegible] ولادوام لودادكما ولاوفاء لعقدكما ولابقاء [illegible]
[illegible] عقلكما [illegible] اهوائكما يا
ماكران باخيه فما الكرم من المكرمات ومن يكرم باخيه فمن شيف المكرمات
فبان عندي ان قام عدو [illegible] بالمعاب لي
وقد وقع الشك لي في امركما فانكما تستقبلاني بلطف من غير خبرة واعقبا
بجفاء من غير ذنب اطمئنا اولا في [illegible] ايماني [illegible] من وفائكما مودتكما
منتقلة كتنقل الاعناء [illegible] كلون الحرباء اري كل انسان
يري عيب غيره ويعمي عن العيب الذي هو فيه وما خير من تخفي عليه عيوبه
ويبدو له العيب الذي لاخيه قل للامير الكبير دام جلالك وجمالك اشرف
خصالك والسمح [illegible] والكرم [illegible] لئن غبت عن عيني فما غبت عن قلب الذي
انت ساكن في سويدائه ولا رحلت عن صدر الذي انت نازل بين احشائه
باصدري وبندري يا من يرفع بوجوده قدري [illegible]

[illegible] لا يستوي الظلمات والنور ولا الظل والحرور كيف يجريان في خاطرك او
يحضران في ميدانك او يتباديان في دهائك [illegible]
[illegible] من يقيس
العجين بالعجان والحصا بالمرجان والسراب بالشراب الصبح ابين لا لاء لمبصر
من ان يقال تشرح او تبيان مالك عديل ولا عنك بديل اقلامك بين اعلام
نصر عطائك غمر وخلقك خمر لك الفخر حقا بالعلاء والمفاخر فقد صرت
مخصوصا باسنى ماثر وطالعك المسعود اسعد طالع وطائرك الميمون اميمن طائر
ادام الله تعالى علوك وحرس مجدك واسعد جدك وادام سعدك واعلى قدرك
واطاب في المحافل ذكرك وشيد بالسعادة امرك وشرف ببقائك دهرك ولازم
بالقلوب حبك وشكرك لو كانا نارا او كنت حطبا لما خبيت منها عطبا او كانا ذئبا
وكنت خروفا لما خلتها سبعا مخوفا فبان عندي وعدهما ووعيدهما وتقربها
وتبعدهما الاشرار منعم والجبار منتقم لكل شيء امدا ويابي الله ان يفلح الظالم
ابدا تمنى لي الموت المعجل خالد فلا خير فيمن ليس يعرف حاسده [illegible]
[illegible]
[illegible] ولئن اطلت فقد اطبت فانني
وجل [illegible] المعاني اطنب [illegible]
اقول من يروقني بكيد وما له الله مذموما مملك ساذهل عنك لا عجزا ولكن
ليحزنك الزمان وسوء فعالك [illegible] وكوه مت
ذم الشمس قلت قرونها طوال وقد كانت سراج ثمود وهينة تكور وكسف كا
رغيف غلاء او كقرص حديد كذا البدر لو اخبرت شبهت وجهه بدف يهجي او
ككف قعود وقلت حكى في لونه واعواره وكلفه السوداء وجه يهود
فمن كان حال الشمس والبدر عنده كذاك فمن عاداه غير رشيد باسيدي و
استادي هذه نفثة مصدور وان جرى قلمي في حلبة الشكوى فهو معذور
وان كانا هاسالكان في مسالك الجفاء انا متردي برداء الشكر والثناء الحلم قدام السفيه

ولعمري ما رأيت اشفى للنفس واجلب للانس واجبر للحال واسكن للبال احسن من وشيه
رقيمه وآذن من نقش قلمه فلما بلغ لي وجدت ورودهُ ورودَ التسنيم على الغليل
او لنسيم البرء الى العليل او حضور الخليل عند الخليل او رشّ السحاب الوابل
على الارض الجرز الذابل واشهى في القلوب من الاماني واحلى في العيون
من الهجوع واغزل من اساجيع المثاني والطف من اصابيع الربيع فضضت كتابه
وقرأت خطابه تملّكت من عبير صهبائه وطربت بلا غنائه در معانی رقیمه تکرار
ترسیم پیوسته بود و در دل از هر در الفاظ لطف عمیم تقدیم رفته واهاً على زمان مضى في الاوطان
ومرّ على مرتع الاخدان والخلان فيا بهجات النفس في ظل داره يقودها المشتاق
لولا العوائق واأسفي على ليالِ الوصال ووالهفي على حالٍ تبدّل مرحبا
بايام الطلق محيّاها واعبق ريّاها واشرق سعودها واصدق وعودها نهارها
انصع بياضاً من خدود حور الخيام ولياليها مقمرة كانصاف الشهور في الاعوام
ذهبت تلك الايام وجاء يوم ساعته كالف عام منذ نأيت عنكم حمل عليّ
من الهمّ والغمّ لو حملت الجبال لنسفت او النجوم لخسفت او الشمس
لكسفت او الصبح لما تنفس او الليل لما عسعس او خضاب الشباب لنصا
او الجوهر لاستحال عرضا او البدر لصار هلالا او البحر لصار الآل سوء
اليك كشوق المريض الى العافية والقريض للقافية واللفظ الى المعنى والغريب
الى المغنا قسمتم كاش آن که رکشته دیگربار در ازان مرحله فرد دل کران لستم بار تو محتاج جانم بفرار
مردم تو مشتاق جانم در غربت بکنار بیتو بر سینه زنم هر چه در این خانه سنگ بیتو بر دل کشم هر چه در این
بادیه خار همه در قصه خوانم که نالم از هجر همه سرت خوانم که نالم زنگار سخت در ماندم اکنون
صد ازامدی کاروان رفته واقفاله مراد از کف بار عمر حبیب ازین حسرت ربان حبیب ولیس ازمرک کایش
نزدیه نزار ورش پس از چندی تب و تاب خیال احبابم بخواب آمد و لطیف ازایام زیارت جهان و
انکه ایام در رشک ایام بخوا نید از زیارت دلها خسته ی آمد شبها پار نکوه از ایام هجران کردم و قصه فرستار
ایام ناصبوری چون سیاق کلام دریافت عهد ادوی ریافت کفتم نقش صبوری درد ای ریحفه دل چون الحال ثابت

دیں کذار کفت کل نصب مرتب و سیلی لمجروی ترا فارد فر یا یوسفي باعراضك تلهفي وباغيابك تأسفي
متى خلاصك من سجن الغربة الى دوحات الاوطان ومتى رجوعك الى ربوع المجد والاحسان
ومتى عودك الى سودتك ومتى ايابك الى الاصحاب غم مخور دل وصال کمتر فرموم ب
رخیر و غم مر نباشی مغموم تو زرده ام ترا از کرم منم حقی هیچ کم بیت و خاطر درم دار و ومرم سنباد دائم درم
نرنیست تا فرصتی داری میکوش داز درد غیبت و حیب مخورش خطر کار مکن و بطر عاصی در محاطر قرمی
خود منه انه قوم کذار والنه رایه تقاضی غفلت و گرلت مدار اکر در کوره غربت چون سکه زر در آتش باشی چه آکر
وچون از بوته امتحان بر آید بعیش باش اکاه هستم در بیه میخوانی وخانه مشق و تعلیم ز صفحه تمیز ورتر سیم لشوه کرام
استاد برانه در به حظوظ نفس نه مباش و از خطوط خود بغرست چون دولت از تدریس کرد سواس بوس کن ادهی
رق عنان و از ادای شقائق بعیثی کران اتباع نشده بالبتّه جدیّه و اسباب عسجدیّه کرل
کرده کا هکا هر ران باره آب کردش خاک توان برآ در جارز و راه استعمال
آلات بیکار عادت ده و ملکم ساز ونزد محبت با ولیف دغابازی و رکار میار و وکل کثیر ز غدار بنده نوازی
تارایه بخشت از دار الملک شیراز و در بزم لقای پدر و برادر آید غم بردار و سرافراز والسلم على قمر العراق
والحجاز وعلى آله واولاده ذي الكرامة والاعزاز والإعجاز پس جوات مکتوبرا با اسلوب
مرغوب که کویه منبر تر رسم ریخته آمد یا مرغول عوانه ازدام خط دلفریب در صفحه سیمین و عارض
سمرسای بهمین انکیزه نوشتم و سرودای معانه درخیابان سطورش کشتم اول در جواد به
کتاب ابتدا ماید حسن دلاشوب تیاپ فرفاری ترک خامه نامه نکار زریبع
اصبحت صبحا نهاره بهار الادبياج وذكا به ذكاء الازواج كان لي شوق
بلقاء الاحباب ووجد بصحبة الاصحاب كشوق المريض الى الطبيب والموعود الى
الانجاز والمظلوم الى الناصر والرائد الى الروض الناضر والغريق الى الساحل
والهائم الى آثار المنازل اذ وصل كتاب استادي كرواء طلعة الحباب او روضة
جادتها غزائم السحاب او حديقة جنتها انفاس الشمال الفاظه سحر ومعانيه
سحر الحلال ساقطة بيانه كاللؤلؤ المنثور اوردت منها سواد الاحداق
ولاقطة بيانه كالمسك على الكافور قد انجلت للقلوب من نظائرها شواهد الاشواق
نوکه نقش مشک بکافور سرشته کافور نزرامه ومشکش بز بزیر فصول كروض الحزن غبّ
سمائه ونقش الغواني في خدود الكواعب او الوشي من صنعاء او زهر الربى
او اللؤلؤ المنظوم بين الترائب الذ على صدر الاديب وسمعه من الخمر قد شجت بماء السحاب

ویرک اه من در سرای غاب
می زهران سراچه حاکم را شما
نه برای تو ساخته اند و این کاخ
مجازی را نه همین برای تو
پرداخته ۶۶

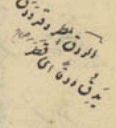
نیتر دعی لبیامیر در وفق داده ازساحت خاطر و نکار ربر هر شیوه ای فواق خیروانه ساز داده وهر تیر دیت
جام جمشید بر کف نهاده و ابواب مشتری چهره کشاده کوچک و تراک غرامح در ترانه زیر و بم و تار طنبور با آهنگ
زنادی رباید و ده دلها ازدام غم تا چنگ و ترک نشاور بر چنگ طرب چنگ زن دلهای مخالف و موالف
با دای نغمات بیع وفق چون دل عاشق بر چهره معشوقان منقش ابروی مستان بشبستان کیوان رسیده و لولیان
خانه روب مشتری را در حلقه عشرت پرستان کشیده هشیاری درین عهد حرامست دخی روی سبب علن مکن دوام
اگر زاهدی حیله ساز درین عهد هوس ترک سجاده در جهد داشت برعایت جانب ریا از دیدها بابه سجه خرافهود
مجرد ونوشیاش زبان مجرد کش از کم سجده برده در طلطله سپهر مجلس نشاند اگر شیاری زدی پرداز هوای کوی ابر
از بار دستار در صحن میکده بچه و از اشارات ابروی محراب اندیشه میکرد اذکر ز شارت حریده کوش در کوی مغان رطل
گرانش بچشانید لولیان بدیره دیجو در کوچه و بازار شیراز جلوه کر ساغر زده چون نرکس افروخته کل
بر چهره از نقش چون رکل آسنید کم فیهم من مليح الوجه مكتحل بالسحر يطبق جفنيه
على حور مزرّين على الاوساط قد جعلوا على الرؤس اكاليل من السعد بر دوار هر
کاخ وقصری ایوان و در هر محفل با غرراران فرصت عیش جاودان سهری معموره شعبه سمین دار السرورات و در هر قوم
قصری بقصور بعد سوراوان خیل غلمان و حور همه حیرونه در میکده ها نهاده سر معال از کشاده وصلاد
نوش نوش در داده کنونه خسروی بشیمم عهد شباب رفته دکم دیقانوسی بر سر شه و لرات هر شه دوران اول
دیگاری دارا در درجه ترتیب بزم صهبا و سیم مطربان بار بد نوا و حریفانه شاه ان بزم آرا و در این ابیات
سه نفر از ابنای وزیر احمد شاه افغان رهسپر این بوم و بر ترک رسم جهان کامکار کرده با کنج بیکران وارد در بلاد
لولیان با هرک رامی کنج را دادند و چند روزی درین کیسه از داشتند سه آن سپهر سالار در ایشان نظر داشتند عقد و شهران
~~ار حسن بتان وعطوف او طرساج مطربان ... ودرلیالیه ...~~
مفتی وجر لبنان وعید دکلام بدیع بعبرانه یکدیکر ترنم ساز و نغمه پرداز خیر المال متلفه
بين الشراب والشباب ومنفقة بين الحباب والاحباب والعيش بين الاقداح
والقداح لولا الاستعمال ما ابتذل المال اليوم بين الشراب وغدا في الخراب
اليوم واطرابا للكاس وغدا واحربا من الافلاس دو نفر از آن دست تهی و دل پر خون
مفلس و عور از کوی مغبچکان و خرابات خرافات برون رفته فرار از اتلاف مال و تضییع عمر مروت ملفّه
الحاظكم تردي وتحيي الودّى وحسنكم فتنة ابليس لا تقربوا مني فهي قربكم

ترشکر فشانم داوز مهتاب كل اناء بما فيه ينضح حاسدشان هنر عیب خنده بر زکرش
وكم أر مثل اليوم اكثر حاسدا كان قلوب الناس لي قلب واحد حقاره نه بیکار رفد
بر هر باهر به بیکار رفته سینه بجگند و دل بیازانه حقد ابناشتن و خار کاشتن و خواری دیش دارند بچرخ
و خدا او زمین و آسمان افعال و اقوال عالم در سرفی و بنیه وفا را دریی بازار کرانست و ملطافت بخشد
بیکان وبدان نتیجه کار و کردار لا يحيق المكر السيء الا باهله باش تا دستش جهد روزگار
يرفلون في ثوب الغفلة مغترا بالجاه والقدرة ومتمسكا بحبل الحيل ذرهم ياكلوا
ويتمتعوا فسوف يلههم الامل توکلم جای فر و کل است در از سپاس جمشش تازه روست خار و کل
وثقت بربي وفوضت امري اليه وحسبي به من معين فلا تبتئس بصروف الزمان
ودعني فاني بعيني يقيني چشم جو در کوتاه چنان باز است و محروم از دیدار احبا راز هر بو خانه آرا ات
در کت داز وهر جاب فتنه جوید حورطراز اقلب طرفي لا ارى من احبه وفي البيت ممن لا احب
كثير يا صاحب سري وحافظ مودتي بلك اظهار بثي وحزني ولوعتي ومن وسايلك
سرودي وبهجتي ويا صاحب الاجل اني لاوجل من تعجيل الاجل وابطال الامل
لقد خفت ان القى المنية بغتة وفي النفس حاجات اليكم كما هيا ایام سرور غیبت دل
و دوره صحبت احباب همه صالح بوثت جاودان فوالله لا ابقى على الجرعة فجد واغتنم
شكر امدى الدهر باقيا در ملاطفت نامه تعنیتی ازسی در محس و مدارس رفته بود همکنان طالب
هستند و کونداین سفینه خواه و رفته کرده داین جمعدار هید جای خرافات بالفرد از این و فراغت قرات
کویند از حسن است طالب برای ابن العمید حبکند و ایعقار ابن دربد و نحو سرای لبید مرد صنف خال الهرل
کویم که هیهات نه مجولسند داین الفضلاء علت اول را حرّ معلوله و در بحرنت و خوکیش پرستی معلول
بیهام چون قوان میکرزد خدار داند که فوائم چه سان خواهم کذشت قصه کم تمام با آه دفغان کذشت چون کم رود فغان
که بهام چنان کذشت اذا ما مرّ في الهمّ الشباب ولم نفتح من الآمال باب فقل للموت
ذروا الموت خير من العيش الذي لا يستطاب مکتاب بزبان خامه از تقریر حال دلکان
مرده ارکرده و عنبر تر صفحه دفتر از حیث مشکی اثر لعاب مار جمیر شود نسیم عطار انکیز بیادشان سموم آذر
بر سر نشان شوم عند لیبشان بوم نوم سعدشان نحس بیت و شهد او به پر ورشان زقوم صفای وقت
غنیمت انم شمه از وضع دار الملک عشرت برخوانم العمر اقصر مدة من ان تمحق بالعتاب
فتغنموا اوقاته فمرورها مر السحاب لهر عشرت منظور داور عیش پرداز است و منع ازملاهی کنند مکر

هلاك دين المرء والكيس كه از شدت ابرام [illegible] خواهش [illegible]
و در دایره [illegible] چون دف حلقه بگوش و دایره کش و با او بمجلس میرفت [illegible] بعد از [illegible]
بیچاره کاباب چکیده [illegible] سرها سیاه از مرکان خونریز [illegible] و از چشم مردم فریب شیوه [illegible]
از افلاس زرد شده بود [illegible] عشق سرد گشته دیگر چه [illegible] بهیه [illegible]
سیه چرده آهو چشم به آهو کامجو گردد [illegible] ومكث ومكابت وما ينبغي الا
قبول وقبلة وما ينبغي الا رضا ودعاء عليك زكوة فاجعلها وصالنا
لانك في العشرين وهي نصاب [illegible] وگاه [illegible]
واقران [illegible] و اوراد [illegible] عشق [illegible]
میداد [illegible] معشوق [illegible] پسران حسن [illegible] دختران [illegible] سرفرود
[illegible] چشم [illegible]
[illegible] نگاه دارد [illegible] چشم [illegible]
[illegible] در سینه دلها [illegible] چشم مست [illegible]
که عقارب [illegible] مطالعه [illegible] پردازد یا در علاج [illegible]
[illegible] اشارات چشم سیاه [illegible] نصب العین [illegible] منفصله [illegible]
[illegible] درچه کار است [illegible] آنست [illegible]
محول [illegible] قیامت صغری [illegible] قیامت کبری معلوم است [illegible]
وکبری چه نتیجه زاید [illegible] جوارح القلوب وواجب [illegible]
[illegible] افعال قلوب در فراق احباب [illegible]
[illegible] جوهر فرد [illegible] عشق [illegible]
از ازل [illegible] اشتراک لفظی [illegible] عاشقان [illegible]
و تسلسل سلسله زلف [illegible] عقول عشره [illegible] العضوال [illegible]
[illegible] منظره [illegible] چون [illegible] فلک [illegible]
[illegible] زهره [illegible] مشتری [illegible] حلقه [illegible]
این عبارت آرایید [illegible] من اقتضى صباحه [illegible] في [illegible] قضاه او فرض
اداه او نجح امله او حمد حصله او علم درسه او خير اتسه اضاع غده
[illegible]

وامه وظلم نفسه وان جلس بمكان فضل عليه ترابه ودمه [illegible]
که اگر عنایت عظایم عظام واکابر کرام و مدققان علام و محققان عالیمقام میرزا محمد [illegible] و ملا محمد [illegible]
[illegible] شاهد [illegible] که [illegible] در مکاتبه از هوای شیراز
[illegible] اکنون حرارت صیف در شیراز کمتر است [illegible] هاجرة كانها في قلوب العشاق
نار المهاجرة اذابت دماغ الضب كما الهبت خدود الخود قلوب الصب
حر تهرب منه الحرباء من الشمس وتطلبون الحباب حلول الرمس هواء تلظى
كفوادٍ صب متيم دنيا اشرف على عذاب جهنم لا تطيب مع هجره عيش ولا
مع النهاية بثلج وخيش [illegible] از اهتزاز [illegible]
[illegible] در شیراز [illegible] عیش و طرب [illegible]
[illegible] من كل شايلة [illegible] طاعنة لا يجب [illegible] ولا الكلال طافوا
علينا ونار الصيف تطبخنا [illegible] اجسادنا كلو [illegible] نسیم [illegible]
احباب [illegible] روح تمام جوهر هوا [illegible] اطراف آفاق [illegible]
[illegible] سیمران [illegible] حیات [illegible] عاشقان [illegible]
[illegible] ربیع [illegible] نسیم [illegible]
[illegible] اضطراب [illegible]
[illegible]
[illegible] طبیعت [illegible]
وصف هوای زمستان [illegible] حضرت [illegible]
طریقت [illegible] نسیم [illegible]
در تشبیه [illegible] زمستان تبریز [illegible]
که از سردی [illegible] آب [illegible]
وعقاب ولاواء بغلظ الهواء وليتهم الماء وتبادى الفقراء وتزاحم الاغنياء
ارضها كالقواديد اللاميعة وهوائها كالزنابير اللاسعة [illegible] کرانی [illegible]
[illegible] فصل بهار [illegible] شدت سردی زمستان [illegible]
واعتدال هوای [illegible] بهار [illegible] تابستان [illegible]

كانه نمل طائح [illegible] فانقت [illegible]
[illegible] بقطرات [illegible]
لولو [illegible] كانه قضبان من ذهب او لسان من لهب [illegible]
[illegible] درخشان [illegible] اسماع [illegible]
[illegible] آفتاب [illegible] آفاق [illegible]
رواق افراخته [illegible] صنعت [illegible]
مسلک [illegible] برق [illegible]

از موارد [illegible] اذا سرى البرق في اكناف
ارضكم اقول من فرط شوق ليتني المطر غروبها معنة وجفونه دامعة يبكي
بلا حزن ويجري على وزن [illegible] متتابع [illegible] متعاقب [illegible]
متوارد [illegible] متراکم [illegible]
هرگاه [illegible] سبزه [illegible]
چون یاران [illegible] نبات [illegible]
غنچه [illegible]
فقد صار الخيام والبيوت شبكا والناس فيها سمكا في كل بيت فيها ضجيج وعجيج وفي
كل حضيض وغور منها بحر وخليج [illegible]
كل [illegible] غمام [illegible]
[illegible] تماشای بهار [illegible]
باغات [illegible] سبزه زارهای [illegible] باغات [illegible]
[illegible]
[illegible] جناب [illegible]
پس در جواب [illegible] صدر [illegible]
[illegible] عناني من الهم ما قد عناني واعطيت صرف الليالي عناني
آلفت الدموع وعفت الهجوع وعيناي عينان نضاختان [illegible]
[illegible] قرطاس [illegible]
[illegible]
[illegible] بنده مخلص [illegible]

[illegible]

[illegible] صاحب [illegible] دست دعا [illegible]
جاه و حشمت [illegible]
از گریبان [illegible] دست کوتاه [illegible]
حال [illegible] گلستان [illegible] زمانه [illegible]
[illegible] خداوند [illegible]
جمال و جلال [illegible] بهترین آیت [illegible] قدرت [illegible]
حسن صورت و معنی جهان [illegible] آفتاب [illegible]
جهان [illegible] زهره [illegible] صورت [illegible]
[illegible] شیراز [illegible]
[illegible] آسمان [illegible]
[illegible] شیراز [illegible] بهشت [illegible] فارس [illegible]
[illegible] تبریز [illegible]
[illegible] تبریز [illegible] صباح و مسا [illegible]
[illegible] شیراز [illegible]
بهشت عدن [illegible]
[illegible]
[illegible] آسمان [illegible]
[illegible] رحمت [illegible]
[illegible] سبع المثانی [illegible]
[illegible]
[illegible] آب حیوان [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] خداوند [illegible]
[illegible]
[illegible]

این مضمون را منظوری داشته در گلخن عزم و نومیدی را بارش بعضی سختهای می‌راند ای سپهر جاه [illegible]
وی سریر ملک را دستور شاه اگر او نه معاد تمنّم بسته لطف هم و بندم از رکاب کرم [illegible]
[illegible]
گرم الطف [illegible] الهای موج بود جسم من بر زبان کس [illegible] زنده [illegible]
تازه داره [illegible] ایام مرا شب [illegible] نسیم صبا زنده [illegible] صبح [illegible]
[illegible]

[illegible]

ایک [illegible] در میان صبا و سحاب و عالم در جهان اهتمام بهار و تابش آفتاب تو حق [illegible]
اگر آن خاک و آب [illegible]
دیده از تو [illegible]
لکم [illegible] آسمان [illegible] لَیْسَ لِی هَمٌّ سِوَاکَ وَلَا مُنًی لِی غَیْرُ رِضَاکَ دَمْعِی مَسْکُوبٌ
وفؤادی من سطوات الفراق مرعوب عقلی ذاهل ولبّی ذابل لحبّک المقلق و

وشوقک احرقنی وفکرک ارقنی لا یفارق عنّی غمومی ولا یزایل منّی همومی ولا یرقی
دموعی ولا یا الف بعینی هجوعی پمانه ایمان لبسته در بزرگی بلا نشسته ام جنونی فی حبّک
خبر شایع وولهی فی ولاک حدیث مستفیض ذایع گفتم از حبیب ایک دعوی [illegible]
دیده ورقا و حمامه صبحدم پیش از تو بیدار و تو در دام غفلت بخواب [illegible]
نسیم بهار و نسیم [illegible] محبوب [illegible]
لقد هتفت فی جنح لیل حمامة علی فنن وهنا وانی لنائم کذبت وبیت الله لو کنت
عاشقا لما سبقتنی بالبکاء الحمائم [illegible]
[illegible]

[illegible]

الفت گلچین با غبان [illegible] چاک دامان [illegible] جسم زارم را در معرض [illegible]
[illegible] الفت گلچین و باغبان [illegible] گلچین [illegible]
گلفروش را در زیر [illegible] بازار از [illegible] گل داد و سیم گرفت سیم [illegible]
لئیم گرفت از گل [illegible] گل [illegible]
پر گنجان [illegible] چشم انصاف بپوشند [illegible] بازار برند [illegible]
[illegible]

[illegible]

که دام و دانه آویزم عصفور نیم [illegible] پرستی با هم پروازان [illegible] از عشق خوبان فارغم [illegible]
آزاد کرده همتم در بند خیال [illegible] خود [illegible] بر دام خوبان [illegible] چون مرد [illegible]
یاد بتان [illegible] کنم [illegible] چون مرد میدان [illegible] شیدای [illegible] نیم
[illegible]

[illegible]

هر کس از [illegible]
[illegible] قد غیّر الدهر کل شیء غیر جفاکم وحسن عهدی [illegible]
[illegible]
یا ناسخ آیات جمال الورد یا فاضح رایات جمال الورد فی الحول تزوّدنی وتمضی عجلا

مَا وَصْلُكَ اِلّا كَوِصَالِ الْوَزَدِ تازه‌تر از دیار زیرکان و گفتار تلخ شیرین دهان واندوه چون کوه [illegible]
که تا از حضورت چون چشم بدوام از عیش حیوة و لذت سرور محرومم یا مَنِ الْوَرْدُ فِی خَجَلٍ مِنْ خَدِّكَ وَالْبَانُ
مُفْتَضِحٌ مِنْ حُسْنِ قَدِّكَ وَالنَّرْجِسُ الْغَضُّ مُنْكَسِرٌ مِنْ فُتُورِ عَيْنِكَ وَالدُّرُّ الْمَنْثُورُ مِنْ
فَصَاحَةِ كَلَامِكَ وَالْبَرْقُ لِابْتِسَامِكَ وَالشَّهْدُ مِنْ حَلَاوَةِ شَفَتَيْكَ وَالسِّحْرُ
مِنْ نُطْقِكَ وَالرَّحِيقُ مِنْ مَرَاشِفِكَ وَلِينُ الْخَيْزُرَانِ مِنْ مَعَاطِفِكَ وَالصَّبَاحُ مِنْ
فَرْقِكَ وَاللَّيْلُ مِنْ دُجَى فَرْعِكَ اَنَا الَّذِي بَلِيَ شَبَابِي وَطَالَ عَذَابِي تَرَادَفَ هُمُومِي
وَتَضَاعَفَ غُمُومِي دَمْعِي سَاكِبٌ وَنَوْمِي ذَاهِبٌ وَشَوْقِي زَائِدٌ وَهَوَايَ مُسَاعِدٌ
اَنْتَ الَّذِي فَتَحَ قَلْبَكَ وَصَعُبَ قُرْبُكَ وَتَمَكَّنَ فِي الْجَوَانِحِ حُبُّكَ فَلَوِ اطَّلَعْتَ عَلَى
غَرَامِي وَلَجَّتِي وَحُرَقِي وَتَزَايُدِ اَحْزَانِي وَشُجُونِي وَقَلَقِي لَرَاَيْتَ فُؤَادًا لَا يَنْطَلِقُ مِنْ
حِبَالِكَ وَجِسْمًا لَا يَبْقَى فِيهِ سِوَى خَيَالِكَ وَجُفُونًا لَسَبَقَتْ دُمُوعُهَا وَاَحْشَاءً تَحْتَرِقُ
ضُلُوعُهَا فَهَلْ اَنْتَ رَثَيْتَ لِشَكْوَايَ وَرَحِمْتَ عَنَائِي وَبَلْوَايَ اَنَا اَقُولُ بِاَمْدَهِلِ
الْعُقُولِ وَلَوْ اَنَّ كُتَّابَ الْعِرَاقِ اَكُفُّهُمْ حَوَتْ قَصَبَ الْاَجَامِ اَنْفَاسُهَا الْبَحْرُ يَخُطُّونَ
مَا جَاءَتْ بِهِ السِّتُّونَ كُلُّهُ وَمَا قَدْ حَوَتْ مِنْ طَيِّ قِرْطَاسِهَا مِصْرُ وَمَا قَدَرُوا يُحْصُونَ
عُشْرَ عَشِيرِ مَا تَضَمَّنَهُ مِنْ حُبِّكَ الْقَلْبُ وَالصَّدْرُ معشوقش از عشاق او فراغ داشته چون گل
گوش بنالهای بلبل نمی‌داشت و گل لطف بدعوی خویش می‌گشود
عاشق متحیر عار [illegible] که امر بود و هو شابٌ ظریفٌ عفیفٌ دنفٌ ناحلٌ دسنبو القد
شقیق الخد حبیبٌ کریمٌ ادیبٌ اریبٌ کاتم السر عاجز الشر فطرتش بس جنب اقباله سرعت غ[illegible]
و فصاحت مقال در وجودش ودیعت نهاده طبعی چون قدخویش موزون و استاد چون قد خویش لعلکون
و حیلتی بصلاح و سداد مقرون چون با پروای معشوق بدید دامن حسن اختلاطش جهد از سکر بهوای افرقت
دور از خویش رشتن یافت دستی از خود سپاهی دل بهر جاید رفت بند و بردامن ندامت و نابت آویخت و گلهای
بستان محاوره یکسر ریخته بود عاشق را بدی داشته لذا مرکب سوزی عظیم در نهادش افتاد حرفی چند از قرطاس ساز و شوخ خوانده
سر بصحرای وسوسه نهاد

از کلفش چون شهد خورده پیدا کرد [illegible]

[illegible]

مت اوا آید شو سبب صحو تقوی ورزیده و ورع بارت شو صبر و تسلیم و رضا کارت بود در نهان هراست
کردن نهد آب و خاک و آتش کردن نهد از چه دل داری زبهر فانه و دیهیم هر که بینی از چه رجی قسم
رد [illegible] صد ربلوا کش بهتر از صدر برآورده شاه چشم را امتحان نمناک کرد امتحان دلهای یاران [illegible]
گرگ و د لطف بنواند دین نفس با زین امتحان کرده دلیل ای دل گشته بیابان تشنه مانده و درکوی جاری تشنه
باش کرمشرق زند در صبحگاه نور مهر بر ماهی و ماه روشنت کرده در عمرت بکه بود باکه هردم شور عشق منفرد
باکه و در از فعالی تنها مانده تیره روز از کلفت تنها مانده دل معنی اینکه شهد الْاَخِلَّاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ
لِبَعْضٍ عَدُوٌّ اِلَّا الْمُتَّقِينَ روز محشر بود محبوب ازل مهر یار کینه ا گر دد بدل
مهر یا مکیدل کرده دکین خود ملای پر یار منعاف ارجه داری بهر فاده ربین هر سبنی از چه رجی در
عارف راکفت شخص در مقال کای دل ای ماه مرشد کامل خواهش و خبیث بر کرایبان گفت خواهم که نخواهم
مطالبی بیداره که فسانه گفتم دگو هری چند در معانی سفتم بر آن صاحب اعظم واضحت و از اوراق لیل و ایام [illegible]
وصف حال خوانم کیفیت حال پر ملال خود را در پرده باز رانم تا رفته کار بر یار بخت سیه است بیاعی محروم
ادراک بهره از جود مؤلف از بخت خود ننهید هواره دولت از بخت سید شاد با و خانه [illegible] از استماع لطف الهی
آثار بحرمة النبی و آله الامجاد
برادکی پوشیده نماند در مطلبی از تسوید اوراق تحریر صدا احوال مؤلف ملذاق است و تقریر ایام وصال و زمان فراق
و قرب و بعد مؤلف بواسطه حجاب نقاب حوادث دوران در ذکر غفلت ابرار جهیم خلاق در عرض از خلقت و ام الزمان قربت
هر انکه غافل از حق بگرفت بیغ کافر است اما نهان است ودر طی اظهار این مدعا نسطیر احوال [illegible]
ناچار و الا مؤلف را دری رقیه نگارش تاریخ مدعا اساسیث و چون رشته مطلب بسته بعضی وقایع است
لهذا خامه فصیح لسان بایند راز نشیب و فراز ونگارند مجمل از بطایع شد دراز است و سحر چون
زلف هرات طول اگر بابد چو زلف او نکو است نه مرا بار یک باشد مدعا قصه پیشینیان کردن ادا
نکه در چشم سحر آورم دام صید دل بهر بو گسترم طبع مرصیاد معنی گیر است فکر من فرهاد شیرین پرور است
دام مرکز مشکین موی خط دانه اش از نافه فشانی چو خط نقطها بر بوی مار دوست سطرها زنجیر سودای دل است
این متاع از خوانه بهتر یک طرار و عجب غارت کرد آن عزانه دل برند از عاقلان وین متاع دل برند از عاقلان

این معانه دیر سال گشته ام جمله سیلاف صدف گشته ام ان بتان پرورده از خرمن ان وین بتان آمده در جوش جان
ان بتان تر بسا و ترسا ماده ام وین بتان وانادوانا زاده ام دان بتان تر در خرابه از فرو ام این بتان از خم حکمت خورده جام
گوش برنوایهای صاحب جود باتم اند سحر اذفر نکرده د گاه چون ابر تر اکیان کنم گاه چون برق تر اخندان کنم
گاه زاپد که مناجاتی بود گاه رند که خرابانی شوم بر زبان صد گونه رنگ آورم تا گاه صبح دماه جنت آدم ترا
نه زشیخ و نه زجنگ اعتشام نه ابوی و نه زرنگ انعتام معصدم بد نظر کاهی دگر هست جوانی ره مرا راهی دگر
از بر دنی با عمر و زید از بخت و درون با یاد او در انجمن این قلقها کرده ام بسم وین قبیحتها بنده‌ام دیر تم
در نهادم شوری از ون شرح بدید همچو آن آتش اوده نوز شرح بدید فرنستانم تر آتش زده ادرستان آتش بر کش زده
بنده منم ای رفیق آتش کده آتش اندر سوز آن مهوش گرفته بتکده شم از او آتشکده شاه بر آن کوبه دلکش زده
پردهش تیغ میکند عقل را مجنون لیلیا میکند سنبل مر سرو فرزندان کام لولی خشم از ان ابدیان رم
عیش مر بود مر بوده ای مرحمت ز ان مقصد و بجار رم ای پناه ابر عالم در کت این جهان وان جهان خاک رهت
میروم نه در ره نه ره میروم نه مستقر نه منتهی نه تر اما کعبه دیدم نه دیر بود لر کرد ایم هو ای صدور نشر
فرح القصص منزل گر گشت هر وای دانم ان ام رهت گاهست دره عالم مرکز خورشید دل لیک گنج در خراب اتاب جان
دل جدا از نور تو در بیابانست سینه بیاید تو ظلمت نمانست ما مریضیم و تو بیابار طبیب ما غریبیم و تو بیابار حبیب
اندرین زنهان نکشد تا تو باید هم طبیب و هم حبیب ما تو بی کام خامهان تر آبسیل سوخته قرد رنگ راه ریحنت
مریکا مجنون شد از بخت تری با خیالت بلهان در گفتگو خسرو من از که باید کند خاطر تا او یارا شاد کند
در طلسم عشق کرده [illegible] ام در بلای عشق خان افتاده ام بسته در قلاب و نیا رهوان کرده در پاه طلسم سر کول
گوشه چشمی طمع دارم ز شاه یک نگار رابر کشد از قعر چاه

۱۱۹۳
کرکیان دوره روز سه شنبه سیزدهم صفر سنه هزار و صد و نود و سه

در چند بشرده ناچیزی بجد و قضا کشف کاو تیز شد قبل از حدوث وقایعا کرده زکیان که از مادر نه از پدید
اور ابرادر بود و بخوشی عرض خدیو قرینه شعله آذر یاید باز نژادشان کاشانه خوانی زند و امرای لشکر زمینی و جبال جهد و مرابرای
محکم کرده و ابنیه بر انده با نوید باز ملک نه جان چون بلیمرا دخانی زند که پور قیطاس خانی زند و خواهر زاده اش بود در
با بسحر رانده وی در جواب با وچنان نمود هر در دفع دشمنان با سیف حدید و باس شدید باتو متحد و متفقم اما چون
سر بر خواها ن بجسر قهر آوردم هر یک رای خود ملاش دار با مملکت و شهر گیرم زکیان ببهی در غا خورسند گشت
چون روح طبیعی از جوارح کرکیان را ه از در گشته نظر علی و کلیعی خان و طاهر خان و ولینان با جمعی از عشایر و اقوام با براه
او العیم خان بارگ کرکیان رفته زکیان از اتحادت کینه دیرینه دایم دهماه معاودات قدیم قائم بود و میکشت
مَنْ يَبْلُغِ الْاَعْدَاءَ عَنِّي اَنَّنِي مَا دَامَ لِي حِسٌّ وَعِرْقٌ مُنْبَضٌ اَظْلِمُهُمْ ظُلْمًا اِلَى صِدِّهِمْ وَالصَّدُّ
رنگ صدارت و کیر کل شدم به سفا دست و ترد دل شدم گر خدا و ندم مددکار کند اندرین ره با دلم یاری کند

یاد او از یاد خویشم برده است
در نهان مشغول خویشم کرده است
منم بیاد یار و با [illegible] یار منم
یار غم با غم نهان اندر سخن
او بهر غم یار غم فرسای من
مونس شبهای محنت زای من
از برون با غیر دارم طیشها
و ز درون با یار دارم عیشها
شب بخلوت چون روم از انجمن
در دلم چون جان بتن دارد وطن
روز چون گیرم طریق رهروان
صد هزاران مهر دارم در نهان
افتاد در هر شبها بود
یا هر افر لفظ یا رب بود
اینچنانی یا رم بدل دارد مقام
که ندانم هر که امت او کدام
تا به تن جانی است جانم اجان بود
جان جانها در دلم پنهان بود
وقت رقص شمع بالین عراوت
جان بیاد روی او افشاندن نکوت
چون شوم خاک اندرین دیر خراب
سر زند از مشت خاکم آفتاب
از زبان کرد اوج افلاک آدم
همچو خورشید فلک پاک آدم
در سحاب جود بودم چون مطر
از سرشک چشم عاشق پاک تر
چون با عیان شهود او بجم
بوکل والای وجود ام چشم
[illegible]
منعل کرده [illegible]

لِلصَّدِّ الْمُنَافِرِ مُبْغِضٌ وَاِذَا رَآنِي مُقْبِلًا فَلْيَعْلَمُوا اَنِّي بِوَجْهِ الْوُدِّ عَنْهُمْ مُعْرِضٌ اَز شوره
تحسن خصما درارک بحر دیش بجوش و موج غضبش در خروش آمد لغشه تراز پلنگ ابره برتن [illegible]
و سپر بر بر دست با سطوة محراره محاربه از نظر بندش آب گشتی دلهای جبال و قلوب شجاعان [illegible]
صلابش چاک در دریای آب از نهیب لهیب سیستش سراب شدی مُهِيبٌ فَلَوْلَا اِلْتَقَى الْكَوَاكِبُ عَادَيْنَا
تَسَاقَطَتِ الْجَوْزَاءُ وَخَرَّتْ عُمُودُهَا بر در کریاس دیوان خانه تمامای و در اخراجاتش پر پوسیده
متصیق ارک بعماری آتا و خوف انکار را از هر طرف سرگردد و شراره انگیزی تفنگ آثار توهیم شهر طاهر
آنرفته درارک معه و عیانیه زکیان رسالت رسان ایه تندیره عذاب اعلان میخوانه و میکشف یاران [illegible]
که ابواب امنی و فلاح بر روی شان هر یکی ایمانست ها است و حاصل حیات ان را نفی معدوم و ان زمره
صیدی چند نه دو از دام نخواهند جست انطال عهد شان چه اطفال عهد نیز از کمند قهر و سیتر نخواهند رست
اعض علی القذی والالم ترض ابدا ان کنت لا ترض بما قد تری فقد ذلک الجلل
فاختنق امرای زند سه روز در ان مکمن محصوری و ارامیه علاجی مایوس چندی از دلیران لشکر شیء
و جلادت منزور وَمِنْ عَجَبٍ اَنَّ السُّيُوفَ لَدَيْهِمُ تَحَضَّ دِمَاءً وَالسُّيُوفُ ذُكُورُ
در میدان قصاص تیغه‌ها بر عصاص آتش افروز خرمن جان دشمنان از برق تنگ و درر وَاَعْجَبُ مِنْ ذَا
اِنَّهُمْ بِاَكُفِّهِمْ تَأَجَّجَ نَارًا وَالْاَكُفُّ بُحُورُ با هم نشسته سیاق کفه هر چون بعد ظلام لجام بهر قرمام
مسه دل کرده با سیف مسلول توار که زکیان شیحون زنند یا بر مراد در بر کردن ابتدای با هم دوازده سر
هم گشته سر چون برزو بال را با آلات قتال بر آراستند و بر راه افتاده لطف علیان توهیم اینکه من دانشند تا
کار آرایش نرفته و بابنده کار صلح خیته نحو آن جمع را که پروانه شمع بلا شد اند ازین اراده
مانع شد بالجمله عصر روز پنجشنبه از ارک پرون آمده و در سر یک حکم گرفتن اسباب و آلات حرب آن جمع شد
ایشان بمحوطه عمارات در رحیم خان هم فرزند برده و زکیان آن پسر را دوست داشت با میدی عشق دران سرخوشه
و زکیان کول شان تشنه تر از حریص بمال و حریص بمال زلال بود نعلگی شان حاضر احسکم کرد در حین عله
رجوم هجوم آنند و مانند عفاریت قارورها فشانی بر ایشان شعله از دلش بر شوند و آن خون گرفته کان از ترحمخانه
که گرداب بلا بود به پرونات در رفتن ایشان کرانه ساحل میجویند دستی بر تبرها از آنکه پناه جستند
زمنجنیق فلک سنگ فتنه می بارد فرامن نه از آنکه حصار ماموران از پنجره ها گلولهای آتشی رجستند
و فوارات خون از چشمه سار ابدان ایشان انگیختند و بتانه اغا لیده جبر اده آنها بر برسند و چند تن را از نده گرفته

در حضور زکیخان گردن زدند همراهان و ولیخان هر یک خنجر از کف دلاوری بعنف گرفته بسوی زکیخان دویدند
و او از مقام خود بعقب جست [illegible] از آنجا و [illegible] پاره پاره کرده
جمعی از اقوام و عشایر و برادران [illegible] در هر دو [illegible] و از شهرستان [illegible]
[illegible] اطفال ... ساله و ده ساله [illegible] شمس الماس [illegible] سر در دویدند
زکیخان [illegible] در عقب فراریان [illegible] و تعقیب مشغول بود [illegible] مبارک [illegible] میکرد
و قاتلان تیغ [illegible] خون می فشاندند این [illegible] قد بلینا بامیر قتل الناس و
سنتج وهو کالحر اذ فهم بذکر الله ذبح از ادخان افغان [illegible] در حیات [illegible]
اطفال بیگناه [illegible] مقتول [illegible] در کوشه [illegible] و [illegible] دیده [illegible]
[illegible] داشته میگفت [illegible] خون خلق [illegible] انکار [illegible]
کشته [illegible] در اینجا که [illegible] عزیزان منظور [illegible] بود
که [illegible] را در میدان ارک [illegible] از جور [illegible] و [illegible]
چون دیده القصر [illegible] در آفتاب تابان [illegible]
برابر [illegible] در ناله [illegible] سوقه و متردد [illegible] بیچاره [illegible]
عورت [illegible] زکیخان نظر [illegible] طعمه [illegible]
کرده از جمله مقتولان [illegible] از زمان [illegible] افتاد [illegible]
افتاد حسن [illegible] هزار [illegible] خونریز [illegible] عاشقان [illegible]
[illegible] چون فاخته [illegible] سرو بالایش [illegible]
[illegible] صورت سنا البرق علی
سنام البرق [illegible] ولکن فی فوادی حرها یذر
ولکن فی القباء طلوعه قال العواذل ما الذی استحسنته فیه وما یسبیک قلت
جمیعه [illegible] مقتولان از خورد و بزرگ قریب [illegible] و میگفت [illegible] و
[illegible] ضعیف [illegible] استیصال الجماعت چندان [illegible] و نفایس
[illegible] و [illegible] و زر خالص و سیم ناب [illegible]
[illegible] و نقود و ظروف و انواع [illegible] بیرون آورده [illegible]
[illegible] تمامت آنها را [illegible] دوستان [illegible] القصیده
[illegible] در رزم [illegible] و در بزم بخشید [illegible]

[illegible] و گردکشان اطراف [illegible] در آن ایام زکیخان [illegible]
[illegible] و [illegible] را از ساحت [illegible] منظور [illegible]
[illegible] در کارم [illegible] از شما [illegible]
[illegible] الکه خان [illegible] احکام قضا و قدر است [illegible]
[illegible] و عقوبت [illegible] و [illegible] منتهی [illegible]
این خطاب [illegible] و [illegible] زمانه [illegible]
[illegible] ابو الفتح خان [illegible] محمد علیخان
[illegible] دیگر بار [illegible] زمانه [illegible]
[illegible] کارم [illegible] میسپارم
صادق خان چون خبر وفات برادر در بصره شنید عازم شیراز شد در حوالی شهر [illegible]
با آن کینه جو [illegible] و موافقت آب و آذر [illegible]
[illegible] واجدل [illegible] زجاج [illegible] با خواهش [illegible]
در [illegible] ساله الاطیاب میرزا محمد حسین [illegible]
[illegible] البراعه والبلاغه خاتم [illegible] و صاحب [illegible]
و بلاغت و [illegible] واکثر [illegible] و [illegible]
در [illegible] وفا داشت و شمع [illegible]
در زمانه [illegible] لذا با سیران [illegible]
چون شاه دوران [illegible] کرمان [illegible] صادق خان [illegible] زکیخان [illegible]
و هو احسن [illegible] و [illegible] قتل این خسته [illegible]
[illegible] زکیخان [illegible] و [illegible]
حملات [illegible] صادق خان [illegible] بقیة الهلاک [illegible]
[illegible] ابو الفتح [illegible] زکیخان [illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] زکیخان [illegible] شاه قاجار [illegible] کرمان [illegible]

شفقت [illegible] اسمعیل [illegible] بعید المطارحه در استرآباد و مازندران [illegible]
[illegible] و قوت بازو و تیزی شمشیر [illegible] بطلب ملک موروث [illegible]
[illegible] [illegible] در [illegible]
[illegible] قوانین در حوالی اصفهان و طهران [illegible]
[illegible] علیمرادخان [illegible]
اسمعیل خان [illegible] تا اصفهان [illegible]
[illegible] زکیخان [illegible] الندم
اسمعیل خان خشم آورد [illegible]
زکیخان صادق خان را در
[illegible] علیمرادخان را در اصفهان [illegible]
[illegible] آهنین [illegible] ساعد
[illegible] آفاق [illegible] بر کف [illegible]
[illegible] زکیخان [illegible] ابو مسلم
[illegible] ازان [illegible]
[illegible] قلعه [illegible] بل انت غزالة
کیف باقیة بکاله [illegible]
[illegible] وکانما فیها [illegible] فکانما فیها القسی عقاب
[illegible] آمال [illegible]
[illegible] صادق خان [illegible] اصفهان
[illegible] در منزل ایزد خواست [illegible]
[illegible] شیخ الماس [illegible]
[illegible]
بودند توضیح این مجمل آنکه زکیخان [illegible]
[illegible] علیمرادخان [illegible]
[illegible] قلعه [illegible]

[illegible] اطراف صعود نمودند [illegible]
[illegible] معارف [illegible]
صاحب سعادات [illegible] المولی [illegible]
[illegible] فض الله فاه الحری والناد او لاه
قطع الله اوصاله ومن هذا القول اوصی له [illegible]
[illegible] قلعه [illegible] کردند
قتلت الوری ظلما و بدا ایما علاجک طاعون ودینک مطعون اذی النفس
بنیان المهیمن وحده وهادم بنیان المهیمن ملعون [illegible]
[illegible] قلبهم ولا جان وهما اقفی من بیض النعامه ثغورهما
وشیعها احفی من اللولؤ والمرجان [illegible]
[illegible] ووضع جنبه فی مضجعه وبات [illegible]
[illegible] بعد ساعة آخر فقام الساعة من قبله فکم قد
رأینا ظالما متجبرا یری النجم تیها تحت ظل رکابه وبیناه فی امن ولهو وغفلة
اناخت صروف الحادثات ببابه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] شیخ [illegible]
[illegible] البغی یصرع اهله والظلم مرتعه وخیم [illegible] سادات [illegible] قلعه
[illegible] الحمله [illegible]
غلغله [illegible]
[illegible]
و صادق خان [illegible] صادق خان تقی خان و علیقلی خان و حسن خان ابو الفتح خان
[illegible] طعن [illegible]
[illegible] زکیخان [illegible]
[illegible] ابو الفتح خان [illegible]

در سلک سرور و بساط عشرت مسرور و مغرور داخل شیراز شد و بر جای پدر تکیه زد جهان را آیین خود پنداشت
و میراث دولت را به آن آن در زیر و زبان دید و امید بودن کرد زا دام رایض مرام خویش انگاشته
فراغت بر مسند عیش و طرب داد و مدار کار بعقل و رای زنان نهاد و ازمی لطف نسوان و اوباش
و اوباش و معاشرت مخنث و قحاب و معاطات شراب ناب و استماع نوای عود و رباب
در طرب بود إذا غدا ملكٌ باللهو مشتغلاً فاحكم على ملكه بالويل والحرب
در بام و شام از خمر شوم مدهوش و صراحی آب از قول ناصحان پنبه غفلت در گوش بود با فتور عقل و نقصان خرد
و ضلالت رای و کم ازادی و تهمت و جهالت مجوز پیشه و قدح پیمای روت بس جولت شام هم کشی
ضحک میز نیدار از جوش هر شب و هر ابزار بزم خسروانه شب [illegible] و از زنان
و عوانان شراب ارغوانی خواست در غلوای مستی و نشاط می پرستی میگفت ما را هوای بهار
جوانی در سرست و چون شکوفه و نرگس چشمی بمخازن سیم و زر [illegible] چون نسیم سیم فشانی کنیم و در خمخانه ناز انبساط
و شکست شیشه زرق و سالوس کشیم و در نام و ناموس بر بندیم و همه شب چون گل بر عذار [illegible]
در صباح و رواح با غتباق و اصطباح وقتی خوش داشت و میگفت خلِّ الزمانَ اذا
تقاعس او جمح واشكو الهموم الى المدامة والقدح واحفظ فؤادك
ان شربت ثلاثة خوفاً عليه ان يطير من الفرح هذا دواء للهموم مجرب
فاسمع نصيحة حازمٍ لك قد نصح ودع الزمان فكم لبيب حازمٍ قد رام
اصلاح الزمان فما انصلح عیش صادق خان از [illegible] و از استماع حرکات [illegible]
عیش منغص گردید(?) و او امیری صافی عقیدت درست کردار ساده لوح درست گفتار و متشرع
و متورع بود و اطوار منکر برادرزاده را انکار بلیغ کرد و ازین رنجش [illegible] نیز تواند
[illegible] فرزندان و مطاوعان آغاز پرخاش نمود و طریق بی لطفی و بی شفقتی پیمود روز بروز زوال
که روز زوال اقبال او بود فرزندان و کوکبه حشمت از ادراک خود بیرون آمد و ابوالفتح خان را در کلبه
خوابی [illegible] سوء ثنا اجنه مستور داشت و خود در ارک کرمان نشسته رایت حکمرانی بر افراشت
علیمراد خان در اصفهان از استماع این قضایا بی لطف و بی دلت لشکر آراست و از علینقی خان منهزم گشته
رخت [illegible] اصفهان بهمدان و کرمانشاهان کشید و از خسرو خان والی کردستان و اللهقلی خان حاکم کرمانشاهان
که از امرای بزرگ آن ولایت بود مدد خواست وقيل هم الكهف الذي تستعد لدفع الاعادي
او لحل العظائم با استعداد و استمداد امرا اقدار از اصفهان بشیراز [illegible] و عازم تسخیر شیراز گردید چون خان
[illegible] صادق خان [illegible] فارس در حوالی فارس فی همهمة معجزة [illegible] کان

ان

اغتباق شراب خوردن
و اصطباح [illegible]

[illegible] فارس فرس مقاتلت شد قبل از مقاتلت [illegible] علیمراد خان [illegible] و به استقبال
نصرت و ظفر کرد و با استقبال لشکر فارس فرمان داد بیچاره [illegible] پای قلعه [illegible] شد از اتهام و تصادم
سواران خونریز اکثر ایشان [illegible] تیر گشته شد و [illegible] صحرا [illegible] بقیة الهلاک ایشان
نیم جانی بدر بردند و علیمراد خان از عقب ایشان با لشکر گران بپای صادق خان در قلعه شیراز محصور
و قرین اندوه ناصبور بود [illegible] ماه [illegible] در میانه از محاربات متوالیه مجروح و بیرون شدند قلعه شیراز مفتوح
[illegible] لشکر [illegible] و از فشاندن زر کار ما میسر [illegible] در آن واقعه بطمع مال و [illegible] امیر دشمن
و دشمن مال [illegible] خویش برانداختند اگرچه در خدمت صادق خان بود پسر در رکاب علیمراد خان [illegible]
فولاد حشم و لشکر ملاحظه نمیکردند او را که در میدان سر میبرند پدرست یا برادر و اندیشه نمیشدند تیرا که در خون
میکشند پسرست یا پدر خونها بر خاک میدان ریخته شد و جانها با خاک نبردگاه آمیخته [illegible]
[illegible] اقفال [illegible] خرد [illegible] صدور بضرب تیغ برق اثر [illegible]
[illegible] و عطا [illegible] و زر بسپر میسر گردد هر که درهم و دینار عزیز [illegible] درهم
و دینار عزیز نمود هر که [illegible] دشمنان همیان [illegible] رشته
ذلت [illegible] هر که درهای مخازن گشت درهای درهای خزاین دشمن [illegible] القصه قلعه شیراز
مفتوح شد و صادق خان با اولاد و اعوان و انصار و اولاد کریمخان ابوالفتح خان و محمد علیخان و ابراهیم خان
تمامت از حلیه [illegible] عاری و در زاویه [illegible] کلبه ذلت و خواری شدند صادق خان از غایت غیرت تاب ذلت
چنین نیاورده داغ بر دل وداع این منزل کرد و جان عزیز سپرد [illegible] با خود برد
جهان [illegible] رفته است ابوالفتح خان نیز با دیده نابینا مدتها در خانه خود با عیال و [illegible] بسر برد
در اوایل عهد جعفر خان بمرض استسقا در گذشت و این [illegible] ازوست [illegible]
[illegible] دگر [illegible] اگر [illegible] در دهر [illegible] و برادر دیگرش نیز
ابراهیم خان در زمان خاقان مغفور محمد شاه قاجار وداع جهان ناپایدار کرد او نیز طبع موزون داشته
این شعر ازوست چه مدعا [illegible] آشنا باشد چه مدعا که کسی [illegible] آشنا باشد علیمراد خان
هم از [illegible] قلعه شیراز ملک سلیمان فارس را مالک شد و کوچ امرای اطراف را که در شیراز [illegible]
نومیدی [illegible] ذلت و هوان [illegible] کوچانیده باصفهان آورد و آن خطه [illegible]
[illegible] دولت و مسکن حشمت ساخت مولف این داستان [illegible] جوانی بود [illegible]
[illegible] آمیخته در رشته [illegible] دوستان بجز لطف خداوند جهان از هر طرف [illegible] غبار را

بواسطهٔ قرب مقصد در اصفهان تفویض شد و تمشیط کامروا صدا آنکه فقیر را که در دو با اصفهان در ناحیهٔ
از دورستان این کلمات درج نمود به سر برد فرستادم طلسم گرفتاری شکست و جان ما قوالی از محبت زندان
شیراز لذ وارست و بقفس فسیح اللذهای اصفهان پیوست کبوتر شوق ایشان دارم در هوس قرب کامی
مسافت تبریز و اصفهان را در کام شمارم مرغان آزاد در گلشن ادراکان از بوی گل مستند در بساط چهار بوس گلها
وسمنها نغمات انبساط منقار نشاط بستند از بهر صبا سحر دامی و حرف قفسی نشنوند در
گلستانها ترنمات دلکش آرند و ما با لکنت و آه در آب و آتش دل ایشان فارغ از محنت اندیشان
دستی از در برآتش دارند چنداره که اگر گرفتاران دام در کنج قفس اصفهان نالند هم آوازان چمن بر ترانه
شوقشان نشنوند چرا که خاک آذربایجان بسر حد عراق پیوسته ایران دام حرمان بامید قرب
صوری در دیار هجوری درای ناله را بلکوی رحلهٔ اشتیاق بسته اند و در کنج قفس با آنکه گه دارام تمام
نشسته دلم از زحمت اسیری کبوتر شکسته و از قید امید رهای رسته

شعر لوها در عراق لانت علیه الاعناق وتنحصت علیه الاحداق. الشمس فی کبد السماء
محلها وشعاعها فی سایر الافاق اکثر اوقات در غلوای سکر ساهی و از سورت صهبای سفاف
لاغی ولاهی فکل شیء ذاه ظنه مفتحا وکل شخص داه قال ذاساق در لیالی و ایام
علی الدوام مانند چشم تابان سیم اندام مست و در هوم و ایوان ملک روپنهان مست رشد از دست
وزیری ربیع اصفهان بود خفیف الاطوار و بی ادب رند پیشه و اوباش مشرب بیوفا و بدعهد و سبک ساره
خون چشم تابان همیشه غماز همچون لب دلبران گشوده و خوابه همکام رفتار از تحریک لجه
دشنه از چهره بازان و چشم شوخ اصفهان نشانه داشت چون علیمرادخان کسو را پیر برات
دیده خواسته در کار مملکت را یکباره برت فروگرد و ولینعمت را پیشتر مرغب شد و این ربیع در ربیع
جوانی و آغاز مرابع ربیع زندگانی پیکش نویس کرمان و دختر عمش در حبالهٔ نکاح علیمرادخان بود و از او
فرزندان داشت و بوسیلهٔ این قربت با او از شیراز با اصفهان آمد و پایهٔ وزارت گرفت و نه شگفت
زمانه وزل پرست چون خواهد رایت فضل و هنر نگون سازد و نشانه را از کرام و نجبا پردازد معادن اینچنین نذل
وزیر گند و مرتبه اینگونه سفیه و دون گردد من آیة الدنیا ما عند الوزیر سوی
تحریک لحیته فی حال ایماء هو الوزیر ولا ازر یشد به مثل العروض له بحر
بلا ماء سجع طبع جوار داغان با اقتدی هدیه هدیه تمهید و تسویف را بر روی کتاب رجوع شتاد
بود وصارم توقیف و تاخیر را بقسان وعدهٔ امروز و فردا تند بنمود از لغو اوش اثر ونه
از هوای اوش خبری مطبخش هوا چون سینه بیمردان سرد بود و تصنیفش باضافت برودت در صیف

دلشا

الهدیة النقرة
کار دقصا با عرض

وشتا خالی از فساد و دارد مانند کشت مجوسان در دیار مسلمانان برگرد رغیفه فی الامن کحمام الحرم
حرام الرغیف حلال الحرم آب فانش چون عنقا و کیمیا اسمی بی مسمی لسانه بالوعد احلی
من جنی النحل وکفه بالمعروف اضیق من القفل وللرجال احادیث
فاحسنها ما نمق الجود لا ما نمق البخل و نیز در عهد دولت علیمرادخانی باقرخان فراهانی
وله حاجی ابراهیم را از دیار قین و رستاق آن سرزمین بود با علی مدارج کلانتری و وزارت ترقی نمود و حال ابراهیم
در بدایت حال روزگاری بزراعت میگذاشت در زمان خاقان اقوام اسباب شان محمد حسن خان قاجار قحطی عظیم
در اصفهان واقع و وضیع و شریف و قوی و ضعیف بلای لا یسمن ولا یغنی من جوع گرفتار و بلاد عظیمه حکم
دار فانیه گرفت و دیار از دیار و نافخ نار خالی ماند در آن طوفان محن ابواب انبار آن داشت احتکار
حبوبات را در خلال قحط و غلا بقیمت اعلا و عسلا فروخته پای در انجمن اعیان گذاشت
علی اقدار لا غلی قدره ما کرمی ارزدا بصفو ناضر الوجه ساتر العیوب
وقنطت من نفقاته مقطوب [illegible] آنکه را رحمت
و کرده بدعوی خواجگی ولی ربه بذل و ایثار برافراخت تا از دهکدهٔ دنیا و مزرعهٔ عقبی آنست ربط
خونابه برچید درخت بلاوی حاصل اش کشید باقرخان متصل است با پشت پای اعراض
زده سعادت خداوندش یاورش و اختر فیروزش رهبر سپهرش مساعد و در هر رفته برده شکوه امر الامرا
بلمعاند صاعد مساعی دانسته و کبر و غرور جبلی داشت ولکن از رسم داد و دهش بیگانه و بصفت
بخل و رذالت یگانه یگانه و از نکته نثر المال البخیل بحادث او وارث غافل و از معنی
یا جامع المال کله وقبل اکله فانما المال فی الدنیا لمن اکل اما الکریم فیمضی ماله
ویترک المال للاعداء من بخلا خاطر کاهگاهی در ابواب سلطانی ملاقی شدت صدا داد
ارشادیش خصایل رذایل مش به میکردم کارش زر و سیم اندوختن بود و در ازای آن متاع کاسد گرد و گوشت
گیر و تفوق فروختن با وازه بلند شعر سطرانی میخواندم عجب بلا ادب ذهو بلا حسب
کبر بلا کرم هذا هو العجب ازحق گویم در باب او بود و پیوسته با فر رسر غیاب طایی
سخن رانده بیت بر سر مطلب روم الجمله علیمرادخان در اوایل شهور سنه هزار و صد و نود و هشت
جعفرخان زند که پسر صادق خان را بدنباله در او را در بود برای گوشمال علیخان ایلات
دعا گرو تدارک شاه شان روان داشت علیخان از غیمت جعفرخان برگان گریز نجی من النیران

فرار کرد با خیل و خیل و قبیله و خویش سراسیمه و خاطر پریشان روی بگریز آورد و در طی حالات احمد خان
بالکه و تقاضای وقت را چاره آن جهد و درمان کلفت را علی شمس الدین محمد کرت را که از رشته
ان به درخورد منه کناره گرد یا گوشه قلعه و حصاری کرد می نخورد و لب تابی می نمود تا عالم آشفته
قراری گرد و جعفر خان در آن حدود استقرار یافت و به حمایت اعیان قرار گرفت و علیمراد خان
از غایت غرور بتسخیر مازندران و استرآباد لشکر زد و خود نیز تا طهران عنان کشید سپاهش از رفاقت مغفور
محمد شاه قاجار انار الله برهانه هزیمت جسته خوار مرض استسقا خسته چند تن از امرای الوار را تقصیر
فرار مغز پریشان ساخت و خود با دماغ پریشان در شتاب بشتافت از استماع نوای مخالف راه اصفهان
گرفت جعفر خان در نیمچاه اوقات فرایض خفته با قواد همنشین و واقران نا پرورش طیش
به پرده براستی نغمه طغیان را بگوش بزرگ و کوچک عراق رسانید از زبان با یکسان رعد آواز
حجاز نسب برگشت و متوجه اصفهان شد و علیمراد خان در نه فرسخی اصفهان از جنگ خوانه دنیا نوحه
غم افزای رحلت شنید و تار و پود روانش را در تخت روان صدمه دست اجل از هم درید ربیع وزیر
وفات او را از لشکریان پنهان داشته سپاه را در شهر آورد هلالی را که از به عبرت دلخواره
بر سر دروازه و باره بهتاک فهوار گفت علیمراد خان را در راه اجل موعود استقبال نمود و ترک سلطنت
به بقا گرده روی بعالم فنا آورد اکنون هر کس هر چه در مصلحت کار خود بیند این بگفت و [illegible] را بالکلیه
به روان عابر در شهر افکنده بکانه خود روان شد با فرهاد میرزا و محمد حسین خان [illegible] و اسلحه
و اسباب جمع سلطنتش را از میان گرفته برگرفته قالب بیجان را رفاک راه گذاشته رفت و یکی از تارزه
در شهر اصفهان عطا رود او را بچند زرع کرباس خام کفن کرده در مقبره تخت فولاد بخاک سپرد
دیروز سلطان قاهر نامش زیب سکه و منبر امروز در سلک تاجر و غابر نه جای راو و الاه و صلار
و نه پرور دکان [illegible] زایر و نه نفوذ [illegible] ذاکر [illegible] معزوری [illegible] و صحت ثبات
و قرین توهمات فعیر تعیش کلما هو آت و جعفر خان را ابرار علیمراد خان [illegible]
داعیه سروری را برافراشت و [illegible] هر حیث بعقلش چیره [illegible] و خیره خیره قدم با ایوان
سلطنت عدل [illegible] نهاد [illegible] بردر [illegible] بند و [illegible] ما نه [illegible] نه آرمید
بکمیه [illegible] برکان [illegible] نکهابت بزرگ [illegible] در جای استقرار [illegible] بار افتخار
طلب مبارک [illegible] و از غایت حماقت اول [illegible] مبارک [illegible] گفت [illegible] افتخار و استکبار و مباهات
و افتخار و ملاحظه [illegible] دیار [illegible] در تحقیر [illegible]
سعی را [illegible] گرفت تنجو النجوم [illegible] تنفع [illegible] کالکلب [illegible] کل [illegible] مشتعل

و از سر تهی مغرور وجودی نیان بلاف و گزاف برگشاد و با در بروت کرده میگفت بر مسند تیز ز پاشکنم و از میوه گر
سرفشانه طلب نمایم هفت سال علوفه و مواجب سپاه را از محذوفات خود ادا کنم و رعایا را از تکالیف دیوانه
و رجحات عوانه و اخذ عوارض و مصادرات و انواع ظلم و اجحاف معاف دارم و اساس عدل انوشیروان
کامل گردان [illegible] و [illegible] بار منت نهم در گفته اذا الشرف بالهمم العالیه لا بالرمم
البالیه دران [illegible] کاظم واله اصفهانی خود را جامی مصطلبه سخوران و همدم و همنشین معانی
اتفاق صحبتم افتاد بنا بر عصبیت پشت چشمی از ناز نازک میکرد و میگفت در مکنون غیب مقدر است
که بتدریج نوبت داوری و افسر سروری بهر صنفی از اصناف از اعیان و اشراف و عاقل و کفاف
تا گدای هر دری رسید گفتم ای جاکه [illegible] گیا امروز نوبت سلطنت روستازادگان است ورود کار
طایفه خبیثه [illegible] دور در هم علوکش [illegible] جعفر خان متوالیا باصفهان میرسید با وجود آن
مجال قتال و جدال با او در میدان شاهی بعوض سپاه فتنه جو از اتراک و الوار می پرداخت جناب زین الحکماء
والمتالهین فخر العارفین و کهف الواصلین آخوند ملا علی نوری کلبه مؤلف الفور از قدوم شریف خود
داده بود و ابواب مطارحات فاضلانه و مناظرات شاعرانه گشوده کلام را بمقالات و اطوار خود و
او داعیه سلطنتش رسانیده مؤلف بطریق طبع آزمایی در مدحش میگفتم إنّ فلان الوالی أتاه
علیه الدهر جاء او لا مهمولا فتولی عن حرفته فلما نال بالولایة والامارة
ما قام بمرتبته وطلب سریر الملك غیر محترز من القتل والهلك فجعل
مراتبا فی اهل مدینته خرج علی قومه فی زینته وسرّ فی سرة الجدّ والاقبال
وغرّ بعز الجاه والمال وهو ما یقول قول من قال لن وكسرة خبز
وكوز ماء وامن اجل من كل ملك عقباه قتل وسجن واظن من عدم
وفائه وكفران نعمته وقلّة حیائه انه اذا استوی بسریر الملك شهرا كرات
یدعی الربوبیة جهرا لیس بجده وجوده افتخاره بل بصیل درهم ودیناره
اف علی الدرهم والدینار اذا ما اراد الله اهلاك نملة اطال جناحها
وساق الی العطب والعجب كل العجب كیف خرف قبل ان یشیب وغاب
حسّه وما ان له ان یغیب ولم لا یعلم ان فی ركوب البحر خطرا وفی مصاحبة
الحداد شررا ام یظن ان الطرب بلا كرب والفرح بغیر ترح والتقدم بلا تندم

نور الله مرقده و بانوار الحقایق
و کشف اسرار الدقایق [illegible] قلبه

بل اعتبر بان يقول احضروا زيدا واتركوا عمروا وقدموا خالدا واخروا بكرا ونسي
ما في عاقبة ذلك من العطب وان الشوك لا يجنى منه الرطب ولا يعلم ان
الرئيس يتبع بعذاب بئيس اياك ان تكون راسا فان علل الراس كثيرة والعزل
بعد النصب عسير فيا رحمة لمن كان سالما عاد ظالما وفي الخير متقلبا فصار
بالشر متقلبا وهو بعد ان يفيق او يسمع النصح من شفيق او شقيق
بعد الصعود يكون الهبوط واياك والرتب العاليه وكن في مكان تقوم اذا
ما سقطت ودخلالك في العافية هنوز این کلمات در میان بود که خروش عظیم از میدان
برخاست خلایق بر یکدیگر افتاده بودند ودست بنهب وتاراج برگشاده ونظارگیان دستار وقبا بطراران [illegible]
داده وطاقت اقدام اوغاد سخت رگ وصدمت حوافر اسبان تیزتک از صفحه غبرا صحرا چمان
کنده وهوا از تراکم غبار وشرار نعال اسبان برق رفتار اکنده ودوی زنبور زنبورک وطنین تنین تفنگ
غلغله وولوله بطاس نگون چرخ برین افکنده باعث غوغای شنعا وغارت شوا این بود [illegible]
قاعده سان سپاه ساز داشته در حین عرض سپاه جرار [illegible] را گوش بریده [illegible]
وایشان بدشمشیر تیغ معارضه برو [illegible] گشته [illegible] استمالتش میکردیم [illegible] وسر خود گیریم
نه اینکه دعوی صاحب کلاهی از تو [illegible] دریذیریم وترا در [illegible] دانیم وتو با متعرض وغایت
ابهی مجدرا بگذ بر خود بندی وخودرا مؤید وهبوط الهیه پنداری ودر ریاست بنای نظم وسیاست گذاری
مثبت العرش ثم انقش اگر در ثروت قارونی واگر در حشمت فریدون واگر پیری واگر برنائی
زتوان کار برنیاید توبا این کار برنیائی طپانچه بر روی خاک کرد خودرا

در معرض هلاک دید دامن از غوغای غولان برکشید وبا پسر وجز یک یار از میان بیرون رفت
خان روستازاده که آلت مضحکه فرهاد خشم شده ولهو ولعب اطفال او بخته از فسالگیان تحرک ودر رشته
نظم سالش بدین سان از هم گسیخت در حقیقت بازار بود وزنان جهان در نظاره رفتن دکانچه لعب کودکان
وکودک آنکه در معزور بمال وجاه بدنقاب ازو کشود ودر پی غنج ودلال عروس دهر حق را بحرف
آن طرفه معشوق طرار قتال است ودر پی خشم مستش را هزار فتنه در دنبال معانیک شتی
والعبادة واحده فطرفك مغتال وزندك مغتال فردای ان روز صدور واعیان وعلما
واللباب عام باستقبال جعفرخان شتافته شوکت تمام داخل اصفهانش بخشد جعفرخان [illegible]
در ایام سلطنت برادر از سوء سلوک [illegible] [illegible] وآزار رعایت الطاف [illegible] قرین خوف باش [illegible] داول [illegible]
[illegible]
سرمه خوان [illegible] گرفته جا وردند وهر سه را انیه بکفشدصد وپنجاه هزار تومان مصادره واخذ مال

درپیش ناخسته

مدت مصلان شوم وموکلان طوبی الباع واسع الحلقوم سپردند پرخاش کفشان ودر زهره حیات
دیده ارزشتشان بر دراحت ارضعیر سرهنگ هفت رنگ اخوان ریشتان زرنیخ وبینی پندنگ ددو
نفط وقیر کر برخیال دایه کنه یکشان گرز کودک زنجیشان بخو لب لولو شتر چشم جوابکینه وبینه خوک
فتری چون ترکشته وریشه چو تار کبر روید بسکان آتش ودو پیمان [illegible] رنگ چون مرگ طاعون بود جون [illegible]
نقش بگیتی جله گران جان ازن برزد وصف جمال جمله عنوست وقطران وچند روز در دست شکنجه عوانان
رنجه بعضار [illegible] از فرار جعفرخان از اصفهان علما حیشیه ، ال حال [illegible] عقرب مذکور کرده داشت والته
جعفرخان بجای برادر وپدر بجایگاه نسشه وکاه تکیه گه صدر وزارتش بوجود صاحب اعظم اشهر معظم عنوان صحیفه [illegible]
بزم بیان سلاله الاطیاب شرف الاسلام والمسلمین میرزا محمد حسین فراهانی رحمه الله در غوص خامه اش از نظم اشکار
گوهر فشانی وکلام مع طرازش حکایت جان [illegible] تیار یخ [illegible] در زبان علم ادهان که از هم خوی جهان [illegible]
کی رایاراتی [illegible] بجعفر خان [illegible] میرزا محمد باقر رشتی از جمله فضلاء اصفهان واز دانشمندان آن زمان
به خوف دهر بس کاشف علوم ودافع امور [illegible] ومونس سارزوری وهمدم [illegible] ونهانش گشت بهار [illegible]
الجناب از علم نجوم حکمش مصدق [illegible] ان [illegible] تخضیص صدارت وکارگزاری ضعفا [illegible] بوی مفوض شد در
تاریخ ده سنه هجری [illegible] روایت وی رسیده در قید حیات است ودر اصفهان از جمله علمای علامت وجامع معقول
ومنصوص [illegible] مایل ونشر علوم وایراد براهین ودلائل [illegible] عدیم المثالش مخصوص است
[illegible]
[illegible] بجمله جعفرخان امیر [illegible] بود وسلم [illegible]
نیک خصال وتنومندی با فروانیه [illegible] داشت چنانکه [illegible] حلقهای مغفره [illegible] از هم
بگسیختی [illegible] برداشتی [illegible] وهیکل [illegible] سمند پیرزنکی کوه پیکر بهتواری کشیدی
وبا حتیاط اینکه مبادا در معرکه [illegible] جهان پیما چون [illegible] شطرنج فرو ماند واو بر رقعه میدان مات گردد
چنان در مضمار [illegible] بثبات قدم [illegible] ایمن [illegible] بود ونابلد بلاغت گستر داشت این [illegible]
[illegible] ازتو روشن شبها [illegible] کوکبها ای [illegible] گرددت تو بر فلک [illegible]
لاجرم هنگام طلوع نیر دولت سپهر [illegible] قاجار بود [illegible] زندیه مانند جرم سها در خفا نجم طالع جعفرخان
در اصفهان [illegible] ستاره سحری ساطع چند فروغ انگن وجلوه نما خاقان مغفور باصفهان آمد وجعفرخان از او
[illegible] چون جوم [illegible] از اسلاف تیغ [illegible] در میدان [illegible] ولشاب تمام راه شیراز گرفت
[illegible] باپای مجروح از [illegible] فرار [illegible] خاقان مغفور رسید [illegible]
حکومت اصفهان [illegible] سال دیگر در [illegible] خاقان مغفور جعفرخان باصفهان آمد وباقرخان [illegible]

امواج بلا بگران شوانست کشید بضروره بار دیگر آغاز طغیان کرده در قلعه طبرک متحصن گردید بعد از چند روز گرفتار
ودر بربالش [illegible] ومعصی امر [illegible] خصمش را حبال [illegible] غلام سیاه باشاره تیغ [illegible] وسر اورا
برسا [illegible] در زیر [illegible] هنگام فرار جعفرخان در منزل [illegible] اصفهان خودرا از استر زر
افکنده [illegible] خورا [illegible] [illegible] در [illegible] وظلمت شب دیجور [illegible]
خودرا بعتبات [illegible] افلاک [illegible] ومطلع [illegible] ومشارق [illegible] رسانید تا بخشش [illegible]
[illegible] علم [illegible] جمعی را مایوس [illegible] چون [illegible]
برگشت برگشت او شنیم دولت شد برگشت عقلش عقال [illegible] [illegible] آمد [illegible]
[illegible] صرخش [illegible] رسید وچون بامکان مشرفه [illegible]
بمقام مقدس [illegible] در جوار [illegible] عبا مسجدی بنا کرد [illegible] وکنید [illegible]
[illegible] شرمی وعدم مبالات [illegible] در معاملات [illegible]
[illegible] سلیمان پاشا [illegible] چنین بود [illegible] موعود [illegible]
درحق [illegible] کرش درانند [illegible] [illegible]
سرانجام گوهر [illegible] آورد [illegible] بار آورد

والی معظم در [illegible] فرزند [illegible] امور ملک [illegible]
[illegible] درومی آراسته [illegible] فرزند [illegible] مضمون [illegible] در کعبه
ادمی ولدی قد زاده الله بهجة وکمله في الخلق والخلق منذ نشا ساشکر دبی حتی
اوبیت مثلکم وذلک فضل الله یؤتیه من یشا [illegible] حازم [illegible] صاحب الفکر
[illegible] والبصیره [illegible] بارور [illegible] [illegible] عرش [illegible]
[illegible] وجود وعدم اورا
دور در آمد هرگز نخورد غم [illegible] هرگز [illegible] در آمد [illegible]
رسم ملوک الطوایف [illegible] وهر یک [illegible] مستقل [illegible] باستقلال [illegible]
حکمدار وصاحب اختیار والی معظم نیز [illegible] را باصلاح فاسد وارغام حاسد
وضم نشر وجبر کسر ولم شعث ورم رث ورقع خرق ورتق فتق وسد ثلمه [illegible]
ودفع نکایت خصم مصروف [illegible] [illegible] [illegible]
حاکم [illegible] در این سال نیز [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

صوفر [illegible]
[illegible]
صراغ البیت المعمور
صراغ [illegible]

ان سپاهی [illegible] شد الیوم [illegible] در [illegible] جرم [illegible] سپهر [illegible] [illegible] نشسته [illegible]
[illegible] [illegible] والی معظم در [illegible] طبیعه [illegible]
وجبال [illegible] آورد [illegible] [illegible] و [illegible] بر
[illegible] وصرصر [illegible] ازسوده [illegible] الماس براحداق
وجفون می ریخت شدت برودت هوا تزلزل در هیاکل اجسام خاص وعام می افکند
اعضای سرو صنوبر [illegible] [illegible] وصرصر مرتعش [illegible]
وکیاه در اقصای کام [illegible] والبیات در سینه عاشقان ناکام [illegible] میشد باانیکه [illegible]
از [illegible] [illegible] بود که [illegible] [illegible] نهایت [illegible]
عظمی وطامه کبری وبلیه خطرناک واتلاف [illegible] وکرتم [illegible]
که [illegible] لال [illegible] آن [illegible] [illegible] [illegible]
بعضی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] مبارت
میکرد واین بلیه زلزله خواهد بود [illegible] آن [illegible] است [illegible] وعلاوه از [illegible]
الجزء ارضی [illegible] خداوند [illegible] در آن [illegible] بیشتر [illegible] افواج [illegible]
وانقادم [illegible] [illegible] تزلزل [illegible]
چهره [illegible] [illegible] از دهشت واضطراب مبتدل مع [illegible]
و وقوع [illegible] اذا زلزلت [illegible] والی معظم [illegible]
کرده به [illegible] [illegible] [illegible]
آرمیدند شهر تبریز بغایت معمور [illegible] غرق نعمت وسرور در [illegible] سنه هزار
دوصد ونود وچهار [illegible] [illegible] زمین [illegible]
متزلزل گردید [illegible] [illegible] وجود
جهان [illegible] اذا زلزلت الارض زلزالها واخرجت
الارض اثقالها وقال الانسان مالها [illegible] حکایت کردند [illegible] [illegible]
[illegible] زمین را یکبار از جا برداشته [illegible] [illegible]
[illegible] از طرف شمال بجانب مشرق کشیده [illegible] سمت [illegible] تبریز
قطعه زمینی را [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] شهرا

البته به تجزیهٔ شهار رنجی دان زمین اکال موجود و بنظر بینندگان مشهود بجز طاقهای ثنانه کرگاه فرش
و طاق مجره نطاق علیت بود سقفش اختائه قدیم بود از عمارات مرتفعه مانند عمارت شام غازانی
و مسجد امیر چوپان و مسجد جهانشاه ترکمان و مسجد حسن پادشاه و مسجد صاحب الامر و از
بناهای شاه طهماسب صفوی بود اثر نمانده و از جمله خرابیهایی که از زلزله چنین اگر عمده
که از دیوارها بهرهٔ دیگر بجز نه علاقهٔ او بجه بودی و باشارهٔ انگشتی بالغرب چون مشت
چون مستی درغلطیدی در نائرهٔ زلزلهٔ عظیمه اتفاق افتاد شدیدتر از اول همان مدرهٔ مدوره
بر خواهد بگرایستد این نکته خورده جنان را اشارت بود و انهدام اساس مرصوص سنگ و گل
و تخریب بنای ودلاریان و ... در قبضهٔ قدرت خلاق انس و جان و دستهٔ مشیت
آفرینندهٔ کون و مکان است بنازک انگشتی ذره دارد درش را اگر بازی کند از هم فرو ریزد
قالبها قریب صد و پنجاه هزار نفر از شهر و نواحی سر در نقاب تراب کشیدند سبحانک
یا ذا البطش الشدید انت فعال لما ترید وانت لیس بظلام للعبید
از زلزلهٔ پر آفت آن ساعت عرصهٔ شهر خراب را بنوعی خاموشی گرفت که نه آواز مرغی پدید آمد
و نه هرای دد و نه صدای جنبنده و نه فریاد کلاب بعد از لمحهٔ چند غوغا و ضوضا بلند
که نفخ صور و شور فزع اکبر در برابر آن صریر باب بودی یا طنین ذباب و اگر از سرایی کسی
جسته بود نوحه سرا بود و اگر از زندان خاک کسی رسته بود بر سر خاک بر سر میریخت
پسر پدر را بسوز دل و درد بجست و پدر در جستجوی پسر خاک سرای بسیلاب چشم خون آلود
میشست از کشتی و فش زمین در سراغ یاران نازنین خونها از بن ناخن با هر جان
بلال ناخن روان بود و خدها ... از طپانچهٔ ماتم و سینه حسرت نیلوفری چون
آسمان و از بدور منخسفه دیدهها ستاره فشان و با سیم دندان از قلق و اضطراب
در میان خاره و خار چون در ... خویش غلطان نلهو وما نحن الا الذی
اکل والدهر یمضغنا والارض تبتلع شهری پر بهره زر آرایش بار رضاب ...
عجیب بود و چون عرصهٔ ارم منبت لاله و لعبتان ... آسیب ... مشانش غرق
شبنم معین و هوای جان ... خوشتر از هوای فروردین بلاد اذا ما ذقت
کوثرها انها اهیم کانی قد تملکت بالسقط ومن یجتهد فی ان یا لارض
بقعة تشاکلها قل انت مجتهد مخطی ...

دالهری

و انهارش حکم ماء آسن اجن گرفت ایوان با تزیینی که گلکاران سرایها و حمامات منقش با طاووسان
علوی و نسر طایر در مناقرت بود و قصور قیصوری در ترشح فاشش صفوف ظلها با قرن شمس الضحی
مناطحت مینمود کنگرهٔ حصار و فراز بنای سپهر آسمانهٔ آن هندوی بامش جرأت تطاول بنطاق جوزا
میکشود و رشتهٔ عقد پروین میگسیخت گوئی در پای بامش هنگام عربده جوئی گریبان بهرام در قلب
می آویخت چون کاخ بخت ارباب همم در یکدم با خاک تیره یکسان شد عواصی ارم مثالش مقام
دد و دام و ماوای زاغان ناخوش خوام و اوطان بومان و منزل غولان هی المعالم
والاطلال والدار داد علیها من الاحباب آثار منازل عیش بدائس و مآلف عیشش
بجلیس سوادآبادش خراب با ماتمیانش نوحه گر سحاب و ثغور ارواق لعبتان سیمین ...
برق پر التهاب شکر لبانش در عهد مباضعت و معانقت و بستر مباذلت و مصاحبت
بمناغات ... و مقالات شیرین با عاشقان و همدمان دیرین بخواب وحشی میغنودند و تحرک
نسیم سحری و احساس برد پرواز و گوشوار دیده از سکر خواب راحت میگشودند چنان در خاک هلاک
خفتند که دیگر هرگز نخوابند بر آن گلرخان نوحه گر شد سحاب بر ایشان همی ریزد از دیده آب
کجا آن رخ نازپرورد شان ببایند نگارین رخ زرد شان متحیران بهر سو نگریستند نه کوی و در دیدند
و نه صحن و بام و عمیدی کان بهر گوشه دیده ور شدند آثار مطلع ماهی یافتند و گذرگاه سرو زیبا خرام
یکی شربت آب خوش توان خورد در جهان کاین کوزها همه ز تن دوستان ماست در زمان
قدوة عباسیان ... آثار علوی ... حکم صریح بوقوع زلزله کرده بود
در شب موعود با متعلقان از زیر سقوف بیرون آمده خفت در فضای وسیع منزل ... چون تیر بر نشانه
دافع تقدیر نتوان شدن ... با حکم قضا ستیزه نتوان کردن ...
تدبیر که علاج تقدیر کند آهن را موم ریزه ... قریب برجفه ... سرای ...
اثر در رک ... مرتفعه ... در فتح جهان ... زلزله ... اهل و اولاد در خاک
خفتن همان اطلال عاطلهٔ تبریز ... طالع عباسی ... آبادی پذیرفت ... اساسهای ...
مهدی عباسی ... مقام ... بطالع عقرب بنا نموده ...
زلزلهٔ تبریز گشته ... آفاق ... از تبریز ...
...
همیکرد هر کس تدبیر بحال خویش همه است هر کس ...

زوال فراز گشت نشیب و نشیب گشت فلک زمان گشت زمان و زمان گشت زمین دریده گشت زمین و خمیده گشت درخت
دمنده گشت بکار و رونده گشت جبال ... بلب درخت و تخش ...
از آن درخت ... آثار ... کسی ...
کسی جسته ... یا ...
واله معظم ... در کاخ ... عمارت ...
در عهد ... بصحبت علی شغول ... عمارت ...
... امیرزاده ... زلزله ...
...
...
وقعهٔ ناگاه ...
چون ماه دریغ ... آه ... دریغ ...
اذا جاء اجلهم لا یستأخرون ساعة ولا یستقدمون ...
... خاک فرو خورده ...
...
لا تامن الموت فی لحظ و فی نفس وان تمنعت بالحجاب والحرس واعلم بان سهام
الموت نافذة لکل مدرع منها و مترس ...
بلیه سالم مانده ...
آن در ...
و اصحاب را از میان ...
بالین و وساده ...
سوارت زمستانی ...
در سایه ...
دل زار ...
یک توده خاک ...
غبار ...
بهوش ... یوسف ...
و آمدی ...
بگفت ...
بتخته ...

سلیم الاعضا زیست نوایب الدهر طرا بالعزم متحوذ المضاء وکیف یصح فیه
اهله وهو اصل الداء ... پذیرهٔ این کار ... استعلام اخبار ...
بر بدی حالت دلالتی تمام داشت ...
بنبش ...
در ...
نهند بحجر ذی ...
والکفن ...
سر تو ...
وحفاظ ...
ایها الساعی المغتصب جمعت ماخذ لک وتولیت ما تول عنک فلو منک
اوداده وعاد الی غیرک مهاده و نماده ...
...
... انظروا کیف تجیل الاوار وانظروا کیف تسقط الاقمار
انظروا هکذا تزول الرواسی هکذا فی الثری تغیض البحار ...
و هوشها ...
دیگر ...
چون ...
یعقوب ...
افسرده ... یوسف ...
...
...
کرد ما حال من کان له واحد یوخذ منه ذلک الواحد ...
...
...
...
...
...
سیلاب ...

گردش گردون پر مکر [illegible] بکام دل کرد و از خوانم برید و به مهر ماه و تیر [illegible] بر که شمال جاودان [illegible]

ناچار همچنگم از رکاب نفیر رحلت در این داور سکندرم که [illegible] و درین باب [illegible]

یک روزه نعمت نیرزد و عمر [illegible] یک لحظه مرادی کورت یا شمس الظلام وخسفت

یا بدر التمام از فراق هلال آفاق [illegible] منتشرست و از فقدانت رایات و اعلام منطوی [illegible]

[illegible] مسودت بعد غیبتک وجوه المهارق والقرطاس وخفت

بعد دخلتك مشارع المداد والانقاس فلت ظبة السیف وحدة المدیة

ومرهفة السلاح ومِلماس الالماس احمد خان و خداوندان [illegible] صاحب اقبال

[illegible] اقوال ایشان را مقرون بصواب و بسمع قبول مقبول میداشتند چو [illegible]

چو برق صاعقه ریز [illegible] از خرمن [illegible] و پس از انقضای [illegible]

[illegible] وكل امرئ يوما سيركب كارها على النعش

اعناق العدى والاقارب چون [illegible] این حادثه و صدمت این داهیه کارشه [illegible]

دحرك دواعی [illegible] امید [illegible]

~~[illegible]~~

و جمال [illegible] و چندین از اعیان و [illegible]

[illegible] و [illegible]

[illegible] آن سرو آزاد چون [illegible]

میان [illegible] آه [illegible] از کانون سینه مولف سر کرده [illegible]

بود [illegible] روز [illegible] واعلد [illegible] ذخرا لكل ملمة وبهم الرزايا

بالاخبار مولع چون از ابتدای کار [illegible]

بسبب او [illegible] و [illegible] سهام [illegible] در فطانت وفتوت [illegible] و ادب [illegible]

برای رفع این [illegible] این بود [illegible] درازا [illegible]

مدارج [illegible] او در چه حال [illegible] فعانقه وتعضاده

وشعبنا اصل وسلیلا ابوة وضیعا لبان [illegible] واخا صفاء وتسیلا

وفاء والفا مودة وکنت طوعه طائعا وتبعه تابعا [illegible]

[illegible]

فای نفس قلص الموت شخصه علی بعثة عنا وای متبع قرعت به یا موت قلبی

فلا الم علی فقده انی قرعت جبینی [illegible] از ورود [illegible] شیراز [illegible]

[illegible]

[illegible] آن عزیز [illegible]

در مدت غیبت [illegible] در شیراز [illegible] میبرم ادم و در زندان غربت بر سر خوان محنت

آرزوی [illegible] بزهر مباعدت و طعم علقم و مذاق زهر هلاهل داشت خورسند بودم و چون مرغ

مقصوص الجناح هر صباح و رواح در قفس گرفتاری بهوایش پر فشان [illegible] داشتم [illegible]

همه در سا [illegible] کرد [illegible] دل [illegible] ناچار صبا [illegible] مشتاقان و رسول

دلداد گان [illegible] آه [illegible] سینه [illegible] وانکه از دیده [illegible]

نسیم الصبا ان جزت تبریز غادیا فبلغ علی المخدوم عنی سلامیا وقبل مستعدا

بجانبه حکایتا اشواقی وشرح غرامیا واوضح له حالی ووجدی ولوعتی وکربه

اسقامی وبعد مرامیا [illegible] بهمه تمنا و [illegible] خاطر [illegible]

[illegible] همیشه در [illegible]

یفارقنی من لا ادید فراقه ویصحبنی فی الناس من لا اریده [illegible]

جانکاهش [illegible] و چگونه جهان [illegible] فقدت زمان الوصل

والمرء جاهل یقدر لذات العیش قبل المصائب وکان النوی یکفی لتشتیت

شملنا فکیف اذا کان النوی والنوائب [illegible] و کوتاهی ایام [illegible]

[illegible] نسیمی وجود [illegible]

شیمی العرف عنب وهو منه مؤمل والبشر برق وهو منه مشیم [illegible]

[illegible]

فکانما کانت مودته لنا واخائنا حلم من الاحلام افسوس کافتاب [illegible]

کشتم [illegible] پایمال [illegible] بهره [illegible]

[illegible] تحریرات [illegible]

و تقریرات [illegible]

[illegible]

[illegible] شیراز ملا [illegible]

[illegible]

[illegible]

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

قال سید الوصیین وفخر العابدین صلوات الله علیه وآله ما بکت

علی الریاض غمامة وناحت علی الاغصان حمامة ایها الناس الدنیا دار ممر والآخرة

دار مقر فخذوا رحمکم الله من ممرکم لمقرکم ولا تهتکوا استارکم عند من لا یخفی

علیه اسرارکم واخرجوا من الدنیا قلوبکم قبل ان یخرج منها ابدانکم

[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]
[illegible] | [illegible]

اعلموا ان الاهواء مضلة والاقدام مزلة والنفس علی العواید مدلة والآراء کلیلة

والفؤاد علیلة والآمال طویلة والاوزار ثقیلة الموت قریب والسفر بعید

فکوا رقابکم من حبائل الدنیا ومغاب اشراکها اقلعوا قلوبکم من نفایس اموالها

ورغایب املاکها واحذروا من حرکات انجمها ونوایب افلاکها وانظروا آثار

العالیة ودیار الخالیة ومنازل العاطلة وآمال الباطلة وقصور الخاویة

الذئاب فیها عاویة این الامم المتشعبة والجبابرة المتغلبة والملوك المعظمة

اولوا الحشمة والجبریة رکض الهلاك الیهم رکضا ونهض البوار بهم نهضا

فلا نکبتهم اجالهم بنوء المنقلب علی المتوی فی الجنادل والثری کانهم اعجاز نخل صرعی

الامن رقدة الغفلة فانتبهوا فلا تلهوا لاعبة لها تنهوا عما نهوا ولا ترفضوا فی

الزندق قد تموج غمائه اولیدنیا وتبا لجامعها وطالبها وحزنا لصاحبها وراعیها

وهی نافذة سهامها وقاتلة سیامها قصیرة امالها کثیرة الامها [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] عرفت المنایا قبل ما صنعت بنا فلما دهتنا لم تزد نابها

علما حکم القدر غیر مردود سهم القضاء ثمرة غیر مسدود ذهاب الامل

مطموس ومنهل الاجل موردود الدهر لیسترد المحدود بالاحدود ویعفر

الطرر والعیون بین المضاجع واللحود ویرغم اناف الآلاف بالرغام

ویُنزل الحکام من ایوان المکارم ودیوان المظالم الی حفرة الحمام وحجر السوام والهوام

ومضیق الضنك والظلام

المنیة لا تبقی ولا تذر ولیس للبریة من محتومها وزر کلا لا وزر

یا معاشر الاخلاء اعلمتم من ودع نعیم الدنیا ومن رحل الی دار العقبی

هو الذی کان صدر الصدور وزینة الدسوت والقصور اذن الله کاوه

عین البصارة مخ الفراسة قلب الکیاسة بحر الجود جودی السعود

[illegible]

[illegible] دموع الاصحاب

هامیة وجفون الاحباب دامیة [illegible]

[illegible] یبکی علیه ودناه البعید

کالغریب کان هو للناس حسیب ونسیب [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] مات المکارم والمعالی وصادت الایام

فی صور اللیالی غار کوکب النجح وکسفت شمس الجد ذبلت دوحة الکرم

وجفت دوحة النعم وانقطعت مشارب المآرب واهدت سوانح

المواهب اوحشت لفوته مجامع الوفاد واظلمت من موته مطالع الامجاد

وانهدمت صور الحشمة والآمال وانکسرت اقلام التی کانت رشحاتها نجوم لیال

او سموط لآل وشخصی من فراقه فی النحول کالهلال ولیس عجیبا ان جسمی

ناحل نحول هلال بل نحول خلال وادانی مماته کیف تمد وتری المناقب

وهوی النجم الثاقب یا دهر مالك والکرام اولی النهی ماذا انصرك

لو ترکت کریما هد رکن الجبل الذی کان منه الارض ذات اوتاد وحرمت

کعبة الآمال لا عاکف فیها ولا باد یا ضیف اقفرت بیت المکرمات فخذ

فی ضم رحلك واجمع فضلة الزاد [illegible]

[illegible]

بنیان عصیان مجبول است و ازحصر بعدان عفو و غفران مأمول کل بن انثی وان طالت
سلامته یوماً علی آلة حدباء محمول والصلوة والسلام علی النبی وآله الکرام الذین
فی یوم القیام الشفاعة منهم مرجو ومسئول

[illegible]

پس این نیز اگر خداوند عزیز خواهد عزیز خواهیم بود

[illegible]

[illegible]

لم یشبها الا البؤس علی اکنافها الیعر کأن رجعهم فی الناس اذ برزوا
ریح الکلاب اذا ما بلّه المطر

[illegible]

[illegible]

لقضاء ترتع الدر کالک حولی احب الی من نقر عکوف
والارواح فیه احب الی من قصر منیف ولبس عباءة وتقر عینی
احب الی من لبس الشفوف واکل کسیرة فی کسر بیتی احب الی من
اکل الرغیف واصوات الریاح بکل فج احب الی من نقر الدفوف

[illegible]

[illegible]

الحمد لله علی ازاحة علله ومحنه والشکر له علی تفضل نعمائه ومننه سبحان
من اذهب عنا الحزن وازال عن حاشیة الملک عناء الفتن الکبیر
العدد وبعد افتخامه وانتصر الامیر بعد انهزامه وخمد شرر الاشرار
بعد الانضرام وادرک عهدهم بسر بغاء یکبه الانصرام حف محفله السامی مجدداً
بالعیش الرغید ونصر النصر وتایید الجدید جاء جامعاً شمل المناقب وصادعاً
صادعاً صدق المواهب وساد ساحباً ذیل المفاخر والمراتب وقابله
الاقبال عن کل جانب مرحباً باللیث الباسل والغیث النازل والمزن الوابل
والبدر الکامل والسید الجلاجل هنیئاً له معارج الهمة ومدارج الکرامة
وعوده بالظفر کعود الشمس علی اثر بروجها وتبلیه الی ریاض السعادة کا
الجنة الی النضر مروجها ورد مراد الوادین علی صدر الاحتشام بعد البعد
عن المرام کنوم الاجفان بعد السهاد وری الاکباد بعد الاوام کفیض
البر الی الفقیر المستهام ونوز البرء بحلیف السقام او کوعد اتی بعد
الوعید او کعید اتی عقیب صیام لعمری قد رجعت المعالی الی نصابه
وخلصت قلوب الموالی من اوصابه فلما عاد الی مقره وتمکن فی مستقره
اضحت عیون الاحباب قریرة وقلوب الخدام مستنیرة یا سیدی ومولای

ثبّتك الله تعالی فی بروج السرور نجوم سعودك وادام ظلالك وضاعف اقبالك علی
رغم حسودك وبلغه غاية امالك ونهاية مقصودك وما الملك الاحلية بك
حسنها والا فما فضل السّواد بلا ذهب آن اوقات والا معظم اهتمام تمام در اتمام قلعه داشت
چون به حسام[illegible] کار ورشته امور کار خویش نظر افکنده از بنیاد در مضمون گفتار الذی لعب الهمّ بسرش گشت
گشت اردل عمر قرار غایب کارم نشود به از نواب بر ضعف تن قضا وکمی بر سوز دلم قدر مواظب افلاک
برج طعنه طاس ایام بسیف صفحه ضارب اسب عوالی از چپ وراست آشوب علایق از جواب
بلاد فرزند دلبند در جوانی روی نهفت ودر گذرگاه زمان ورود بنیاد ورش کم داشت لهذا پس ترک از رجوع دیده بر فرزند
نزدیک مقاربی آن اوان علیمرادخان بعد از تسخیر فارس دار السلطنه اصفهان را مرکز دایره حکمرانی کرده بود ذریعه
ضراعت آمیز غیرت انگیز در استخلاص فرزندان ومتعلقان از اصفهان طراز ولادت عرض معروض بدین عنوان
در قلم آورد برای ملک آرای خسروپر شده ماه که جهان باپایدار وگردش عبرت افزای لیل ونهار
مراد منظر چهره رخسار بجای پرخواب بال حواصل گسترد ودر چمن زمانه در خت صنوبر خرام جوانی بار
شکفته وگل شکوفه شیب بار آورد درختم به آورد برجای سپید نهاده سر اسر نشیب الم مهاوت
فرزند جوان که قرة العین وقوة الظهر وثمرة الفواد بود پشت طاقتم پست شکست روزگار رجاء لسرآمد
در خاره از حوادث دوران وگردش ایام زیر شد قد اوقدت عمی الحیام واعشبت
شعب الرحال ولون راسه اغبر ولقد سلوت عن الشباب کما سلا غیری ولکن
للحزین تذکّر خداوندم داند امروز مراد سوزی در جیب آتشی وشمع های ریشه از سوز درون
بجان گرایید کلیم طور کامکاری بودم نور ساعد بیضای من در چشم اعادی قیطون آن برق شمشیر خون پالا
وعصای ثعبان شکلم سنان دشمن ربا اکنون از پیری صولت شیرم در هم شکسته اعادی بر اختر دشمنان
دمنه گوهر با فرهنوز سر ترکتازی دارند وهوس پیشانی شیران غازیان سازند لطواف الاعادی
فی اطرافی کطواف صعاد السّباع واوباش الوحوش فی اطراف آجام الضراغم
ودبیبهم لابتغاء البغی والفساد کتردد الثّعالب والذّئاب فی اکناف کنائم
الهزبر الضّرغام الخادات الجنب فی جنبی داجفه للخراب والادحن من
الزلازل والتهوّر واجفة للخراب اگرچه تایید خداوند جمیدم باراست ونیروی نصرت همدم
مهرپرور مددکار لکن در عالم کون وفساد ساحت امور متعلق بترتیب اسباب است وکار طلبه معاونت
اعوان وانصار روانست لکتابه جواب الرجوع یکتا کسی را زیبد وخاطر مخلوق محتاج به وجود اولاد واقوام

که مایه تکیه واعتماد من ودل ناتوان را قوت استظهار وحقضاد باهجوم مخالف واضداد در حوادث عظیمه
تشکیبه وفرزندان این حزین در ظل عاطفت داور آسمان اگرچه قبول تربیت وکمال میکنند وارکب اخلاق
پسندیده واداب حمیده را فراوان برتر میجویند لکن قوام کار وانضباط امور این ارادت شعار نیز
از جمله مهام مهمه این سلطنت ودار است اگر برتاج افتخار ترصیص اذن ترخص یابند وبمکان
دیار غربت باسر بهم روی وطن نابند وبمدد کاری این بنده موقوف شتابند گرمی شده بکار خود نشست
دوست عنایت وعطوفت مرهم به خاطر ریش اینک عمر گرامی در طریق یکتایی بآخر میرسد
ومیعاد من وادی یثرب وبطحا دایم می سرکشد هنگام راحله رحلت از منزل تنگ است
تنها هنگام توقف درنگ این جمهور را در حال التفات صعاب امور در قوای طبیعی بالمره لاکلام
اشاه در طریق مردان آخر بین وخردمندان با عقل ودین ممکن است وما فی حسود العمر
للمرء راحة اذا ما نقضنا نحها ولبابها بالجمله گرهی این کلمات در حدید از می جوش وتو بی
و[illegible] ان را بمروت بریان اوردی [illegible] اثری چنانکه باید نکرد واز فرزندان خداداد خان را
که بعد از فضلعلی بیک بهن اولاد بود بجز تب بر فرستاد وی بواله کامکار رسیدت ودر جهان گیری آبایی
در لقا ونیفا ابن خلاف لام قیطان فشار در مصاحب عم کامکار احمد خان مطاع بود داشت فریب نفس
غدار خورده بسبب غرور جوانی وقدرت برکامرانی وعدم تجربت ولشکر آراسته داعیه جهانگیری از ضمیرش
سر بر زد برتبه وراد عالی نژاد آمد کاهی فیروزی تاختی وثار اقتدار وخیال لکم واختیار وقتدار نواله
کامکار بیکلربیگی طلا هر کوهی کشاور محل الشّعراو لیث غابه سفاها وانّ الفاذ العشر او دعوالی
تبریز را در هنوز برج وباره او بپرایه اتمام نیافته بود مضطرب خیام لشکر ز نظام یافته کاهی بتسخیر اصفهان
وغلبه بر علیمرادخان اراده ولیالی وایام خواندی وگاهی در کوشه پیلان خود باس تسخیر ایران چیره بود افکند تا غش ایالت
هوا را ازعدم تجربت وقلت سن درملاحظه مال کار تنه احمد خان به راز کفایت رای که فدای ادر مکان ولوی اقبال
امیر عدد لشکر وثار سپهدار از او فت نه سر در جوانی جلیبه تیرانی کهن دهره فی استعلای ادراه غرش مرحله کرده هم رسیده بود
بر نتافته وقرو بالشکر خود تسخیر اصفهان کمین گشاده داراد زنجان [illegible] گشت لشکر داده واله ادام عم
در خوی تبریز باستجماع جنود در جشنه لایق حال ادراک استماع این خبر اینکه پرسش باضروره از نظام علی همدانی
بلاد الحکومه خود راجع گشت با لشکر نظامی هر قلعه تبریز متحد گردید فیل از استوار مهر ما ازراه مال سر جهوا روانه ارومیه
ودر قریه سر در عود در حوالی سربر بیکلربیگی را بانی نبود نهالان نوزسیده در رهای عبور ایران حدود لشکر آن عنعنات
وتعلیم دیو رحیم تیشه بیداد آختند وبه رحمانه بقطع وتقلیم نونهالان رعنا مانند برد جستند آری کلا از را

داخل غضبان ورشق گرفته داخضرن مع [illegible]

که باغبان از باغبان درکش وبدان آرسنه بعیان ودرها فیش از د احقوان باشند نهالقش از کرک بلا سرا بشکو
وعد ابقش از اب سرسع نیلوفرها آب در بیابد بترین غم باغبان چه داند وعدت فواضب یوز دل بادر
مهیا لکی شناسند والد کامکار بیگلربیگی قاتلان را اذن خلاصی داده پیغام داد که این اداره ازوی
بغایت نفال بیگانست ورکشته اند درخت اقبالم کم زندگانی منتظر مکافات کرد از خود باشد
در عوض بهر نهالی ابطال رجالی از مهندم اسرار آب گولد هلاک ونو از خواهم چشید بنگه
نگاه جیوش اتر نزدوخری چون امواج بحر اخضر در جوش آمده اذا ما دعوا لم فیسالوا
من دعاهم لایة حرب ام بای مکان در ظل رایت والد معظم مجتمع گشته انجاب
باوجود ضعف وناتوانی در برابر اعادی صف آرای وتیمن را به برادرزاده احمدخان نمیداد
ولیس را احمد خان مقدم حاکم مراغه شیر افروز وسلطانعلی برادرزاده را اوجتر لشکر ظفر اثر فرمود
وامیر مهدیخان کوبچه به پیشه نوز بردبار از جانب علیمرادخان بامداد مامور شده انجاب
تاکید اکید فرموده در عنان کشیده در گوشه قرار کرد وی منع نپذیرفته در اول وهله اسب جلادت
برانگیخت اکراد زر راد وبلباس دست جلادت از آستین آخته بخشت وتروبی ادرا منهزم ودر عقب او
نصولت تمام بتهاجم وان بخود خود را در میان خوار جان آتش آفکنده وابسی فرصت شکیبا شد
اکراد جلادت نهاد از بیابه کمان دست به نهایت کردند وتیب برار از سطوت انها بهم بر آمده از صد آن
کارزار برکنار وآیینه صیقلی خورشید از زنگار غبار معقار تیره وتار گردید سلمان خان عزم فرار نمود زاحمدخان
اوداکیف بای میرودی نی بنه مانع کامران درمقام اصطبار چون پرورستان بر بنیان نتیان نانی تکیه کرده
پرچم رایت قتال اورش چون طره جانان از اهتزاز صبا مکث افشان است سلمان خان ازین سخن گزیر نمود
ظاهر است اکراد زراد وبلباس در میدان دلاوری نوعی جوش شده ولحت بهزاران بیکلربیگی خانلر در میدان بود
تصور کرده بر انجاب درون شتند برده متقولا طاور ابا پاره پاره وقیاب زرین ادرا قیم گرده بردوشند
والهم طلب تراه امرینوخانی که نادکوس وانهضنی ترنبورک رعد فروش فرعو ازصدای کوس وآوای نای
اکراد وبلباس راه از نوع نسناس الناس شتند ونواس وهر اسی بفیاس غلبه کرد وازمیان بپاییه ارم بردارند
ودامن در کشیدند اکر نخجگان لشکر در باره مجتمع دسته اکراد در اعتماد داما مقیم خان باشان بود
من استعان بغیر الله فی طلب فان ناصره عجز وخذلان جمعی را زولند بسته هم پشت گشته
سنان افروشان کشیدند اما مقیم خان چهره افتاب خاک الغبار برکشته بخچ منکسف در عنان ازجره
قتال لسوز ستهر منعطف ساخت برف تا در سایه درختی کنار آب روش رسید وساعتی استراحت را رخت
توقف در آن محل کشید وجوعه ای نوشید ناکاه حشم اسنقراغی پدید آمد وسلطان روح است از قفس تن
کوتاه گردانید حاضران به عشق کالبد آن جوان ناکام را البهر دند وبا هزار آه ودریغ کاکش بسر دند

عادت گردون نا اکنون چنین است بلکه از از اشیوه قهر راهنام وقتل دل جور بر ملوک وحکام از شیمه دمیمه دیرین
خود عادت وکار این است ازو فلک ورنگ کهنی است دعوی داران دار دیگت
غرّوا بقیادة التمنی مملوکان هوانه چون فو خلوا بوساوس الکبر مغرور بمال وجاه گشته
غافل شده وزراه گشته نیکان چو جفای دهر دیدند دامن زغم جهان کشیدند اوار وسرخ
سودند در بند فریب او بودند از حشوه مال وجاه رستند در برج غیر دولت بستند خونی
هر یک بکان خود معاودت کرده والد خود الحمد را از غلبه اخلاط بر مزاج شریف الفقام
پای ابرام افشرد من طال بین الزمان یری فی نفسه الهوان دل از راه وس برداشت واز تجرد
بحضرت قدس آورد ومهیای لقای جانان گردید در صبح شنبه هم شهر محرم الحرام همای روح همایونش از
کالبد خاکی پرافشان شده برکنگره کاخ قدسیان هشیان ساخت وتاریخ وفات انکجناب مولف کتاب
زان زیب رخ تحقیق خان صد آه رقم زد این فخر ساحه کوز در کشیان اصفهان [illegible]
واشهرای بطار قتی از کانون سینه ها برانگیخت ازان میان مرغ دلم را ابالی پرسوخت وارکان وجودم را
چون درخت باد دینه از برق برافروخت در حقیقت

[illegible]

[illegible]

بجگر آتش برفتا

جلباب سحاب از سماء جلالت اول ایشت وبدر تمام بدبعه جهام از سپهر مکرمت غروب کرد
از رحلت امیر بیگلربیگی نشان ویران وفروغ ایران در مطمورهٔ لحد باخاک تیره یکسان جود وجود یگانه کارها
وجود وعلم وحلم وکوه سکون سایه از جهان برداشت ومحمد با وجود جهان دورا بگذاشت محنة هدّ منّی
هدّمنّی مصیبة مضنیة لما الممّ الممّ کیف لا کان هو العین الناظرة
والیمین الناصرة الی مکان الاحلام تعمر والاحشاب فرمنیر واحربا
من دهرة موجبة لاتلاف النفوس وذهاب العقول واحربا من بلیة اشرت
شمس عمری للافول مضی من کان سیفه امضی من القضا وبأسه للعیون
اضر من القذی خاب بعده الظنون وسخنت لفقده العیون
اری الیوم دست الملك اصبح خالیا اما فیکم من مخبری صاحبه فمن سائل
عن سائل الدّمع لم تجری لعل فوادی بالوجیب یجاوبه کنوح الجفان والقدود

وَانمحوا مِنَ القلوبِ الصّدودِ نقوشَ الفرحِ والسرورِ الدّهرُ قد جفا وآثار الكرمِ الكومِ قد عفا • فتفرّقوا اهلَ القبائلِ والخدمِ فتبدّدوا شملَ القبائلِ والحشمِ الا قوضوا تلك الخيامَ على الرُّبى وكبوا اجفاناً للقرى والمقاد وجَوادِ قابَ تحيلِ عند قبابه فلست براضٍ ان تجرّ النواصيا

[illegible]

وكنتُ ذُبابَ الاسدِ لم تستفزني فلما قضى تقضّبت عِند الثعالب [illegible]

دَبا منشأ الفيض الروحاني ان حزني لك طويلٌ وليس لي عنك بديلٌ فما صبرٌ علك جميلٌ وليس بعدك لسبيلك على دليلٌ ولا في الامن والعيش لي بعدك سبيلٌ ذهبَ طيبُ العيشِ بذهابك ودفن السرورُ والانبساطُ باغتيابك

خلف رشید خان سلف [illegible] حکومت خود را ابراز والد سعید [illegible]

[illegible]

[illegible]

صغیر و کبیر [illegible] و عقد نگفت ما کنتُ احبُّ قبل دفنك في الثرى انّ الكواكب في التراب تغورُ ما كنتُ آمل قبل نعشك ان أرى رضوى على ايدي الرجال تسيرُ خرجوا به ولكل باكٍ خلفه صعقاتُ موسى يوم دُكّ الطورُ والشمسُ في كبدِ السماءِ مريضةٌ والارضُ واجفةٌ تكاد تمور

[illegible]

[illegible]

كان بنو الايام وفلان كلّما ترحّل وقد جاء من بعده وقد برادر خود را

[illegible]

بر بیان تجرّ على المجرّة عطفَ الرداءِ ويتعلّق باذيالِ همّته بعنقِ العنقاءِ وكان في صدر المفاخرة زاهيا وفي متكأ المكابرة مباهيا ويقول ويادهر [illegible] للنفس حاجة تمرّ بها الايام وهي كما هيا [illegible]

[illegible]

و در آن زمان ... برادر شقاق و نفاق بود و در صحبتش ...

... اذا اجتمعوا غلبوا واذا تفرقوا لم یعرفوا ...

... الدهر لا یبقی علی حالة لکنه یقبل او یدبر فان تلقاک بمکروهه فاصبر فان الدهر لا یصبر ...

... لقلب المغلوب فی السامة والملالة ...

لا تجزعن من الحوادث انما خرق الرجال من الحوادث تجزع

ایا مولای ضرت قدمی لحیتی وستر ابنی طرفی والمنام وکنت من المصائب فی عزاء وصرت من المصائب العظام ...

براکار [illegible] بودست و از این جهت رضاقلی‌خان مأمور [illegible] آن مغفور [illegible]

تو برادر آورد مرتضی‌قلی‌خان [illegible] مصطفی‌قلی‌خان [illegible]

خاقان مغفور در بارفروش نشسته حسین‌قلی‌خان و مصطفی‌قلی‌خان [illegible] مأمور و رضاقلی‌خان [illegible]

[illegible] مقرر کرد آن جهول را [illegible] مزاج و سودای [illegible] کرد و بار دیگر [illegible] عصیان ظاهر ساخت

[illegible] همه با [illegible] چون آتش [illegible] در جوش و خروش

در شهر ذی‌حجة‌الحرام سال هزار و صد و نود و [illegible] هجری [illegible] بارفروش [illegible]

حضرت [illegible] خاقان مغفور [illegible] جماعت [illegible]

[illegible] مهد علیا [illegible] فرزند [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

وَالكاظِمَةِ المَضُوبَةِ اعطى القَوسَ بارِيها وعَلا السَّهمُ الى الشِّرعةِ لَمحَ البَعدَ مِن اُفُقِها ولَمَعَتِ الشَّمسُ مِن مَطلَعِها وعَمَرَ المَعينُ مِن مَشرَعِها ومَنبَعِها اَورَقَ الاَشجارُ بَعدَ ذُبولِها وجَرَت شَواهِدُ الدَّولَةِ عَلَى المَجَرَّةِ ذُيولَها اَشرَقَت شَمسُ السِّياسَةِ والرِّياسَةِ بَعدَ اُفولِها [illegible]

[illegible] و محافظه [illegible] و خرابه ممالک [illegible] مانند طبیب حاذق بمداوای علل و امراض مملکت پرداخت [illegible]

وكم عبدٍ يقوم مقام حرٍّ وكم حرٍّ يقوم مقام عبدٍ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

به پیکانکان مستغرق و فانمان دولت و غلت از آتش معادات اقوام مشتعل گهی رفته و فاز مانده از مزاج والا[illegible] صحی رفته
از اورمانده نه اعادت دولت را از لگان سبب چاره علاجی و نه در وطن مظنه ربودن اسباب سروری و ابتهاج
بزرگان قدیم رفته ب حالی تازه بیعز چه مانوس چیده شده الوان نعمتها باراج یغما رفته خوانها ناگوار گشته و شده
اوضاع دیگرگون و هر کار برخلاف مراد دلم از قانون خود بیرون ای معبر مملکت در آویزی خراب شد والی نیک
کرمت و شنیدی سرابیلش پدر و برادر در جهان جانفزای او زینه او سرای دنیا بعقبا کوچ کرده و صحبت دلهای خود
محبوب زود بسر دنیا بند بی نموده گهگاه و توجه و ادیگران مالک شده از این نشستگاه رو بکار بر خواهی
برایب مراد مولد آمده و نیکخواهان رخ کاک دولت بنهم درپای پیر حوادث هالک گشته از مشاهده حالات
طیره و مقالات پیران جهاندیده بخاطرم آمد در حین سفر شیراز چهارده پشت از این تاریخ بفال نیک رفته بودم
و در حال مطابق واقع گشته ب خانه از بازیچه بر خواست هر چه میکرد آن حال اش راست
از مشاهده بد سرای می کار خویش خون دل میخوردم و بنالهای شامی بصبحی و صبحی بشب می سپردم روزی بعمارات
قدیم و از ابنای ~~جنسم~~ بشیراز سفر کرده بودم گذر کردم در حین وداع چون عروسی هر شکوفه که از شیراز
رفته ~~بیم~~ در آن منازل در نوبر امانی و باکوره کامرانی و شکوفه جوانی بر شاخ ونشاط لذات صبی و نثار
~~حسط~~ دوران شباب و فواید حظوظ روزگار و عوایه عزت و آمال فراخ بود دولت رام و سعادت بنظام
و دنیا بکام و صهبا بکام و ماه سرو بالا در کاخ عِشْنَا بِذَلِكَ حِقْبَةً مِنْ عَيْشِنَا وَتَرَى
مِنَ الشَّهَوَاتِ وَالْأَمْوَالِ ولقد اكون لهن صَاحِبَ لَذَّةٍ حتى تغيّر حالهن وحالي
تصورات آن ایام و فراق دوستان در جهان بود این پیش نشاطی و کنون ما مکافات کش
عشرت آن یارانیم دل درد مند بنالید و اشک جگرگون از راه دیده بچهره ام دوید اما این خرامناس
سپهر ستمگر را از صدمات زلازل دهر منازل آن ایام انهدام نازل ربعی عز مانوس و اطلالی چند
عاطل لخولة اطلال ببرقة ثهمد تَلُوحُ كَبَاقِي الْوَشْمِ فِي ظَاهِرِ الْيَدِ مردن
هلالها بِدَارِ الْعِزِّ مَا رَأَتْ احدا لهالك بعدنا كان تغص من زحام الناس فاستبدلت
أَيُّهَا الرَّبْعُ لِمْ عَلَاكَ اكْتِئَابُ أَيْنَ ذَاكَ الْحِجَابُ وَالْحُجَّابُ أَيْنَ مَنْ كَانَ
يَفْزَعُ الدَّهْرُ مِنْهُ فَهُوَ الْيَوْمَ فِي التُّرَابِ الْتُرَابُ قُلْ بِلَا رِقَّةٍ وَغَيْرِ احْتِشَامٍ
مَاتَ مَوْلَايَ فَاعْتَرَانِي اكْتِئَابُ دل محزون بغره لك يا منازل في القلوب
منازل در اطراف و ارجای او با اشک سیلاب روان قدمی چند بگذاشت و خاک سرا را با اشک
حسرت گل کرده بر لب نوای قفا نبك من ذكرى حبيب ومنزل در رسید و پای در گل
داشت لَسْتُ أَنْسَى ظَبَيَاتِ الْحَيِّ فِي تِلْكَ الرُّبُوعِ كَغُصُونٍ فِي اَنْثِنَاءٍ وَبُدُورٍ فِي طُلُوعٍ

فهن

فَوَقَفْنَا بِسَلَامٍ وَشَكَوْنَا مِنْ وُلُوعٍ وَاعْتَنَقْنَا بِوَدَاعٍ وَافْتَرَقْنَا بِرُجُوعٍ در منزل خراب ابتر
و جلوگاه بتان جماش از عروش أَمَنْزِلَتَيْ مَيٍّ سَلَامٌ عَلَيْكُمَا هَلِ الْأَزْمُنُ اللَّائِي مَضَيْنَ
رواجع وَهَلْ يَرْجِعُ التَّسْلِيمَ أَوْ يَكْشِفُ الْعَمَى ثَلَاثُ الْأَثَافِي وَالدِّيَارُ الْبَلَاقِعُ
خاطر هر آنرا از دل خود خراب تر میدیدم غراب البین وحشت در سرای‌های بلند و بناهای نو
بلند اوا و بوم شوم بر بام و شام در کنگره‌های خراب ندای دلخراش نوحه سرا جلوگاه غزالان انس
مرتع آرام زیبا خرام برستون عرایس خالیه وابنیه خاویه چشم اولوا الابصار با عیون ابرار از آن
در هر طرف و مرار دعوی برابری داشت وكأن كل سحابة وقفت بها تبكي بعيني عروة
بن حزام از مرور دهور و عبور شمال و دبور منزل سلمی لیلی و اطلال دیار ریا و سعدی بطراز
نقوش اثواب وشی مرشی ومطرز به پرند چینی و طراز وخطط بخطوط دیبا
وَجَلَا السُّيُولُ عَنِ الطُّلُولِ كَأَنَّهَا زُبُرٌ تُجِدُّ مُتُونَهَا أَقْلَامُهَا
در منازل وعده و رباب بجای ناله عود و رباب نعیق ضفدع و نعیق غراب در ایوانی زرنگار
و غرف زرنگار بجای صهیل و ربط و موسیقار صریر جراد و طنین ذباب بعوض سجع قمری
و تغرید عندلیب ضغیب ارنب و ضیاح ثعلب و بجای نغمه رهاوی آوای ابن آوی
در رود کار رغذار جلوگاه شاهد ایسترین کارها او جار سوسمار و مادی سوام و هوام و لگدکوب
ساحت قصور مستوفی شاکل و مفرش اشجار متمایل و مناظر خرکان حور اشمایل مغیلان زار
غولان بایر کرده مرابع خلد مراتع درمشارق شموس و مطالع بدور بود از اهتزاز نکبای نکبت
کاک بذلت مطموس و اقبالش ادبار و دیارش لدیار و سعودش نحوس و نظار براطلال فرخ
وتشجون بر سهول و حزونش لامعوار بدین ابیات بگفتار آمده هست این دیار روز شاید
فرود آرم جمال پرسم بباب وعده را حال از رسم و از طلاب جوم رفیقی را اثر گو دارد از مسیا خبر
دانه گرین منزل ترک رفت و که آمده گلزار اجلال و محل عیش پس عرایس و ارایک جمال و زیب
بزمشان نوای ارغنون و غنه غوانی بود وزیبت محفلشان لحن باربد و نوای خسروانی از تهذیر و تهریز
سپهر فتنه انگیز بر طاق رواقش خط وفا ولا لانه و جمع جهان عذرا شده ازمهجور شد وتنها آتم در
ونده ام آواز قف بالطلول وسلها اين سلماها وداوم من جرع الاجفان جرعاها
دلبوع مجد بضاهی لمتربه وداد النس بحاکی الدهر حصاها بدورهم غمام
الموت جللها شموس عز سحاب الترب غشاها باحبة ادمنا في ظلهم سلفت

فَلِلسَّمَاءِ بُكَاءٌ فِي جَدِيدِهِا بقعها
وَلِلرَّبِيعِ ابْتِسَامٌ فِي شَبِيهِا حواشيها

ماكان اقصرها عمرا واحلاها او قات انس قضيناها فما ذكرت الا وقطع قلب الصب ذكراها
و عيا الليالات وصل بالجي سلفت سقيا لايامنا بالخيف سقياها بگرش عبرت بیرشی ابر بهوش سرب نیز
در برو اطلال را آنانی بنوحه از مرزبانی الم سحر بزکو ورد کار مکرر ان گذشته را از جرم
لحى الله دهرا لاتزال صروفه على الصيد من ابنائه تتغشرمر اذا ما رأينا عنده يوما
كباشة اتانا قطوب بعده وتجهم ومن عرف الدنيا ولو تم طباعها
واصبح معز ودا فهو الامر ترديك وشيا معلما وهو صادم وتعطيك
كفا رخصة وهو لهذم وتصغيك وداظاهرا وهو فارك وتسقيك
شهدا دائقا وهو علقم فان ملوك الارض كسرى وقيصر وان قضى
من قبل عاد وجرهم كانهم لم يسكنوا الارض مرة ولم يأمروا فيها ولم
يتحكموا پس از تذکر عهود قدیم و رشحه اشک سحاب مژگان برجات صدور جدید مقام کریم و ملاحظه
عمارات جدیده نو مقرعزت والد حمید بود دامن حسرت کشیده در عرصه بلاد پس آنجا خدمت از سپاهی درم چون ایکاره آن
دلیس مانده محروم لدانمت جهانی ممنوع از الفت جانی [illegible]
عزتهای پس چون ماتمیان دلریش نوحه و زاری در گرفتند و سقف و دیوار سپهر را بدهواه شرارالکو
در آذر گرفته قلت لهن یا جوادی این بجیر هذا المكان واین انواده واين شموسه واقماره
واين صاده و زواده وقلن لي كانوا فيه على سبيل العادية فقلتهم الاقدار الى
دار القرار وهذه عادة الدنيا ترحل من سكن فيها وتسبي من احسن اليها قلت
يا خايبات المحزونات تلك ديار الاحباب ومساكن السعدى والاتراب
ساحتها ملاعب اتراب بعد ان كانت ملاعب كل خود رداح لما ينادون بالرحيل
وقوضت الخيام بالتحويل ما علمت من استقل الركب وتحمل ولم ادر كت من
وقف للوداع وامتل ومن حار جنانه واشار ببنانه ومن هطل دموع اجفانه
ومن اوحى بالحواجب ومن وضع الايدي على الترائب من قلبه محزون وشاربه
مسرور ومن يحوي بالايماض ومن يشكوني من الادماض فمن شاك وباك
ومن دموعه على الخدود ذات اشتباك من احرق جسمه من نار العراق
اذ هدت المطايا في السير الاعناق لمن تعرضت الحشا والجوانح اذ سالت اباعش
المطي الاباطح ومن كبده اهل اذ ذاك ربوع الجذل تعته عن اهل واهلة
دار دارس خاليا من الاوانس ودمع دائر وعقل حائر وقلب في الحمول سائر

من يوب الربوع وسكب الدموع وقال منازل الحب في قلبي معظمة وان خلت من نعيم
الوصل منزلها وكيف اتركها والقلب يتبعها جالمن كان قبل اليوم منزلها ما له
درین منازل احباب رفتهام و بجلگه خورشید افتم و مطالع را مخوف بیمه برکت و ام و عاقبت بما کیش را
مشمول وجمی بهم روی بجز ندید در بهشت عدن منزل یافتم ابن عم با دل بوعده وفا کرد و وجهی که آیت
معیشتم افزودی آن هم از املاک موروثی مولف مقرر داشت و برغم روزگار نابکار و حکمت بمواره
افزودیم بر دل لطف داشت

چون دارای جهاندار محمدشاه قاجار که فارس عراق را از حسن مساعی وطن داد
و مهر نقوی مغز سکه را اولاد شهبار الدین بنا بر احمد خان را برادرزاده بود از اصفهان بحسب حکومت مصادف گردید
عهد و رضا قائم جمال خود نوطمع بیکار اگر مار زاید زن باردار به اندکی زاده دیو سار بنگ کینه تو
خو جنگ رفتار چون زاغ و زغن لبوشت ظاهر و باطن زرق رفتار کو تبع و معوج بمنهج صدق و ارادات
زهشدی در براست و درستی با درستی سخن نگفتندی دیوانه در تخریر [illegible] و روح نیاکان از رفتار
ناپسند ایشان دلگیر چون در حق کالو رادگان نوشته تمهید و تسویه بدیگر نقش اقتراح ناموجه
از برای وارونه داشت در صفحه ضمیر کدورت تخمیر نقش کشید احمد خان را از اخلاف گرانمایه و برادرش
سلیمان خان در امرو فانه خویش بضیافت خواسته هنوز ان زمره عظیم الشان بنای خیانت آنها
هر یک چون اهرمنی رزمی از تکم خویش بیرون تاخته تیغ بر جمی آخته احمد خان را بسیار [illegible]
که جوانی کامل و فاضل بود و سلیمان خان برادر را بسمرجوار رفاک هلاک انداختند بردار از کاه
بیرون مطلب کای بایه کاسه که او نگشته مهدی بحکم حکم ملجان بای براهان او را در بحبوحه
بیرون جست و خود را در ویسه محمد ملحان رسانید وبیرنت لشکری از دی گرفته بطلب هر خون آمد

درمان موسی علی نبینا وعلیه السلام ونائب گشت
ابساط اسرائیل بحوالی عمسان
در ربیعی خون عم بکشاده دلیل

لبوشت کلاب و بیرت ذئاب
در اختلاس و اختطاف

ح ص ا ر س ک ل ه د ر ث ا ل ی
۸ ۹۰ ۱ ۲۰۰ ۶۰ ۲۰ ۳۰ ۵ ۴ ۲۰۰ ۵۰۰ ۱ ۳۰ ۱۰

۱۱۹۴

فر [illegible] !

در مرداد هزار و سیصد و شانزده خواسته این کتاب برای کتابخانه
اداره انطباعات وزارت معارف صلاح [illegible]
زیرا [illegible] فتحعلی شاه و محمد شاه در آن [illegible] است!

6

